

SOSYAL POLİTİKALAR ÇALIŞTAYLARI SONUÇ RAPORU

Sarıyer Belediyesi AR-GE Müdürlüğü
Sarıyer Kalkınma Eylem Planı Birimi
tarafından hazırlanmıştır.

Önder KÖMÜR
SKEP Genel Koordinatörü

Nilgün ADIGÜZEL
SKEP Proje Uzmanı

Göksu ER KARAPINAR
SKEP Proje Uzmanı

Ayşe Nur TEMEL
SKEP Proje Uzmanı

Kübra KÜÇÜKERDEN KOÇAN
Sarıyer Kent Konseyi Genel Sekreteri

Bayram TURAN
SKEP Veri Analisti

İray AKTAŞ
SKEP Proje Asistanı

Orkun EROĞLU
SKEP Bilişim Uzmanı

Şebnem AKSU
Grafik - Tasarım

Çalıştaylarımıza katılan bütün konuklarımıza
değerli katkıları dolayısıyla teşekkür ederiz.

> **Saadet GÖNE ERGENÇ**

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Müdür

> **Armağan EREN**

Sağlık İşleri Müdürlüğü, Müdür

> **Selçuk DEREÇİ**

Sarıyer Belediyesi, Eğitim Danışmanı

> **Sami GÖREY**

Sarıyer Akademi, Müdür

> **Serap GENÇ**

Arge Müdürlüğü, SAGEM Genel Koordinatörü

> **Duygu BAYTAR**

Arge Müdürlüğü, Gündüz Bakımevi Genel Koordinatörü

> **Seda BİRDEN**

Arge Müdürlüğü, Psikolog

> **Zerrin ÇOŞKUN**

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Kadın Çalışmaları Koordinasyon Merkezi Koordinatörü

> **Berivan ÖZENÇ GÜNDÜZ**

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Sarıyer95, Sosyolog

> **Yasemin BÜYÜKÖZTÜRK**

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Sarıyer95, Sınıf Öğretmeni

> **Mahmut KEMENT**

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Eski SEKOM Birim Yetkilisi

> **Güler BAŞARAN**

EÇADEM, Müdür

> **İpek BERTAN**

EÇADEM, Uzman Klinik Psikolog

> **Duygu AYTAR**

EÇADEM, İdari Asistan

iÇİNDEKİLER

09 Gençlik Çalıştayı

27 Kadın Çalıştayı I

45 Kadın Çalıştayı II

65 Çocuk Çalıştayı

91 Engelli Çalıştayı I

115 Engelli Çalıştayı II

137 Yaşlı Çalıştayı

155 Sosyal Yardımlarla Bütünleşik Sosyal Hizmet Sunmak

171 Sağlık Çalıştayı

Gençlik Çalıştayı

Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Gençlik Çalıştayı” 29 Mart 2021
tarihinde online platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Kübra KÜÇÜKERDEN KOÇAN**

> **Ece ESMER**

MSGSÜ, Horizon 2020 CHIEF Projesi Teknik Koordinatörü

> **Hüseyin Cengizhan YILDIZ**

Koç Üniversitesi, Medya ve Görsel Sanatlar Bölümü Öğrencisi

> **Prof. Tuğçe ULUGÜN TUNA**

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Çağdaş Dans ve Performans Sanatçısı /
Eğitmeni

> **Merve SÖĞÜT**

İBB Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, AR-GE Birimi, Sosyolog

> **Oğuzcan ERDEN**

MEF Üniversitesi, Öğrenci Konseyi Başkanı

> **İlker ERDOĞAN**

Lise Öğrencisi, İSPE (İstanbul Sürdürülebilir Projeler Eşgüdümü), Aktivist

> **Elif Naz DUMAN**

İ.Ü. Cerrahpaşa Orman Fakültesi, IFSA (Uluslararası Ormancılık Öğrencileri Birliği,
Kulüp Başkanı)

> **Başak Sena GİRİT**

İ.Ü. Cerrahpaşa Orman
Fakültesi, PEMÖT (Peyzaj Mimarlığı Öğrenci Topluluğu), Kulüp Temsilcisi

> **Doruk Utku KARA**

Sarıyer Kent Konseyi Gençlik Çalışmaları Sorumlusu, İBB Bölgesel İstihdam Kariyer
Danışmanı

ÖZET

1 > Dokuz ve on iki yaş aralığı büyük kırılmaların yaşandığı bir dönem. Gerek öfke kontrolü, gerek stresle başa çıkabilmek, “Ben kimim, ne isteyebilirim?” sorularına biraz daha rahat yaklaşabilmek için çalışmalar yapılmalı.

2 > On iki ve on sekiz yaş arasındaki genç bireylerin, bedensel olarak kendisiyle barışık ve bedensel içeriğin ön planda olduğu çalışmalara erişilebilir olabilmesi gerekiyor. Çünkü ergenlik çağında beden, zihin ve enerji bütünlüğü bireyleri daha sağlıklı bir noktaya taşıyor.

3 > Gençlerde çok büyük oranda gelecek kaygısı, depresyon ilacı kullanımı ve anksiyete gözlemleniyor. Yerel yönetimler psikolojik destek birimlerini artırılmalı, gençlere destek vermelidir.

4 > Yetişkinler, gençlere sorumluluk verirken çekiniyor. “Yapamayabilir” denildiğinde ya da hissettirildiğinde özgüvensizlik yaratıyor ve gençler geri çekiliyorlar.

5 > Gençlerin yerel yönetimlere ilgisiz kalmasının en önemli sebeplerinin başında yerel yönetimler konusunda farkındalığın yetersizliği veya yerel yönetimlerin rolleri hakkında bilgi sahibi olmamaları gelmektedir. Yerel yönetimleri anlamama, nasıl katılım sağlayacağını bilmeme, mevcut katılım yöntemlerine duyulan şüphe ve gençlerin kendi sorunlarına ilgisiz kalınacağını düşünmesi gibi unsurlar da ilgisizliğe sebep olmaktadır.

6 > Yerel yönetimler doğrudan öğrencilerle

iletişim kurmalıdır. Öğrenci kulüpleriyle aktif iletişimi olmalı. Gençliğin katılım mekanizmalarını yeniden kurmak gerekiyor. Bu alan biraz daha genişletilerek, bürokratik duvarları yıkıp; daha samimi, daha eğlenceli, daha neşeli alanlar ve mekânlar yaratabilirse gençlerle iletişim de çok daha mümkün olacaktır.

7 > Mezuniyete yakın ve mezuniyetten hemen sonraki süreçte gençler çok yalnız kalıyor. Katılacakları rekabet ortamı endişesi içerisinde o yalnızlığı giderebilmek için yapılacak çalışmalarda mezunlar dernekleri ile yerel yönetimler aktif iş birliği geliştirebilirler.

8 > Pandemi dolayısıyla madde bağımlılığında ciddi artış olduğu gözlemleniyor. Bu nokta üzerine eğilerek ciddi çalışmalar yürütülmeli.

9 > Genç nesilde usta ve zanaatkar yetişmiyor. Bu durum istihdamı engelleyen nedenler arasında yer alıyor. Zanaat eğitimleri konusunda faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

10 > Yerel yönetimler, kuluçka merkezleri ve girişimcilik projelerini geliştirme konusunda destek vermelidir.

11 > Öğrencilerle yerel halkı ortak paydada buluşturacak kentsel mekân eksikliği söz konusu. Öğrenci ve halk arasında iletişim eksikliği ve mekânsal aidiyet duygusunu gelişmemesi bu eksikliğin bir sonucu olarak oluşmaktadır.

Doruk Utku KARA

Sarıyer Kent Konseyi Gençlik Çalışmaları Sorumlusu,
İBB Bölgesel İstihdam Kariyer Danışmanı

Türkiye’de resmi rakamlara göre işsizlik %24,7. İstanbul’da yaklaşık yüzde 30’lara varan bir genç işsizliği söz konusu. Yani artık her 3 gençten biri işsiz. Genç işsizliği daha çok üniversite mezunu işsizliği. Çünkü lise altı eğitimlilerdeki işsizlik yüzde 40-43 oranında civarında.

Kadın koordinasyon birimleri olduğu gibi, gençlik koordinasyon birimlerinin de olmasını istiyorum. Bu konuda ilçe belediyesi ve büyükşehir belediyesinin birliktelik içinde olması gerektiğini düşünüyorum.

Sarıyer Belediyesinin İŞKUR’la birlikte ortak bir istihdam bürosu var. Bu konuda Büyükşehirle de ortaklaşa ilerlemesi gerektiğini düşünüyorum.

İstihdam konusunda üniversitelerin mezun birimleriyle mutlaka iletişime geçilmeli.

Genç nesilde usta yetişmiyor. Usta bulamıyoruz. Hiçbir noktada bir zanaatkar yetişmiyor. O da istihdamı engelleyen nedenlerden oluyor.

Sarıyer’de 8 üniversite var. Bunların yarısı vakıf üniversitesi. Vakıf üniversitelerinin öğrenci kariyer birimleri, kariyer merkezleri ile doğrudan mezunlar birimleriyle ortaklaşa çalışılması gerektiğini düşünüyorum.

Meslek liseleri ile irtibata geçilip en azından bir öğrenci meslek lisesinden sonra okumayı düşünmüyorsa, iş hayatına atılacağı diyor-sa mezun olduğu bölümünü bitirdiği o meslek dalında ilerlemesi sağlanabilir.

Prof. Tuğçe ULUGÜN TUNA

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
Çağdaş Dans ve Performans Sanatçısı / Eğitmeni

> Size bir örnek proje aktarmak arzusundayım. 2013 yılında PerformeDance organizasyonuyla Almanya’da beden farkındalığı ve dans odaklı bir gösteri projesine dans eğitmeni ve koreograf olarak davet edildim. Stralsund şehrinde bulunan pilot okulların lise son sınıflarından 4 sınıf seçildi. Toplamda 110 öğrenciye ulaşıldı. Bu 110 öğrenci özellikle sürekli psikolojik destek alan, ciddi seviyede madde bağımlılığı olan veya alkol kullanımı olan gençlerden oluşmaktaydı. Daha önce hiç dans veya tiyatro içerikli sanatsal bir projeye katılmamışlar, büyük bir kısmı bir gösteri sanatları salonuna dahi gitmemişti. Genelde sporla kısa dönemli ilgilenen gençlerdi. Uluslararası alanda çalışan dört koreograf ve eğitmen olarak, biz bu gençlere 1 ay boyunca günde 8 saat beden odaklı eğitim verdik. Çalışmalar okulların rehberlik eğitmenleri tarafından sürekli izleniyor ve analiz ediliyordu. Proje için okulların kapalı spor salonlarında ve son dönemde sahne de çalıştık. Beden farkındalığı, koordinasyon, dans tekniği, meditasyon ve yaratıcılık içeren bu çalışmalar sonucunda ortaya konulan gösterinin içinde drama, dans ve müzik de yer aldı. Gençler birlikte çalışmanın ve üretmenin yanı sıra, kendi fiziksel özelliklerini tanıdılar, bedensel ifade ve potansiyellerini geliştirdiler. Derin bir beden farkındalığı, dolayısıyla davranışlarını da fark etme alışkanlığını edindiler. Gösterimiz düzenli olarak 1 yıl boyunca Almanya’da farklı sahnelerde sunuldu.

Aralarından kimisi edebiyata yöneldi, kimisi ışık tasarımcısı oldu, kimisi en azından sanatla ilişkilenenin bireysel yöntemini buldu. Bu tarz beden ve hareket odaklı projelerin 9-14 yaş arasında tam da “Ben kimim? Ben

duyuluyor muyum? Ben görünüyor muyum? Ben varım!” gibi itkilere çok iyi cevap olduğunu, bütünleştirici ve barışçıl bir yöntem olduğunu biliyorum. Bu proje sonraki yıl yeni bir grupta tekrar yapıldı. Yeni bir eser üretildi. Gene aynı şekilde eser ülke çapında turneye çıkarıldı. Bu tarz yaratıcı projelerin gençlere önemli bir vizyon kattığını bir kez daha deneyimledim.

Ülkemizde de özellikle 07-18 yaş arasındaki genç bireylerin kendisiyle barışık ve bedensel içeriğin ön planda olduğu yaratıcı çalışmalara erişilebilir olmaları gerekiyor. Özellikle ergenlik döneminde beden, zihin ve enerji bütünlüğünün bireyleri daha sağlıklı bir noktaya taşıdığını biliyor ve bunu deneyimliyoruz.

Türkiye geneline bakarsak, kültürel ve sanatsal etkinliklerin çoğu zaman için ekonomik bir koşul gerektirdiğini görüyorum maalesef. Oysa erişilebilirliğinin olması, her türlü pozitif sınıf farklılığının ortadan kalktığı, hatta farklı fiziksel koşula sahip olan gençlerin aynı anda, aynı kalitedeki bedensel ve sanatsal çalışmalara, projelere dâhil olabilmesi bence çok değerli. Ancak bu şekilde toplumsal bütünlüğe ve bireysel barışa ulaşabiliriz diye düşünüyorum.

Ondört-onsekiz yaş aralığı gerçekten büyük kırılmaların yaşandığı bir aralık. Kanımca gerek öfke kontrolü gerek stresle başa çıkabilmek, (her ikisi de, özünde bedende sıkışan-aktarılamayan-dönüştürülemeyen yüksek enerjidir) “ben kimim, ne isteyebilirim?” sorularına biraz daha rahat yaklaşabilmek için de özellikle beden-zihin ve enerji dengeleme çalışmaları yapılmalı. Yaşamın bir parçası olarak yaratıcılığın normalleşmesi çok önemli diye düşünüyorum.

Bu kadar çok üniversitenin ve genç nüfusun olduğu bir ilçede belediyenin sağ kolu gençlerden ve öğrencilerden oluşmalı. İçinde bulunduğumuz yirmi birinci yüzyılda ‘öğrenci’ etiketiyle kodladığımız ‘yeni kuşağın’ bizi yönetmesine izin vermemiz ve hatta onların mümkünse hatalar yapıp bu hataları da deneyimlemelerini sağlamamız gerekiyor ki yeni kuşak gelecekte bizi yenilesin. Öteki türlü bizim bilgi seviyemizde veya onun altında kalarak en iyi ihtimalle bizim birer kötü kopyamız olmaktan öteye geçemeyecekler.

O yüzden belediyeyi ciddi bir inisiyatif alma cesaretine davet etmek istiyorum. Kültür organizasyonlarında, kültür merkezlerinde gençlerin kendi yaş gruplarına özel sanat çalışmalarına katılarak kendilerini ifade edebilmeleri, kişisel beden algılarının kuvvetlendirilmesi, iletişim kanallarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hedeflenebilir. Sanat ve spor faaliyetlerinin sürekliliği ile erişilebilir olması önemli. Bu noktada ‘gönüllük’ ilkesi bu faaliyetleri sürdüren kişiler/eğitmenler için değil de, katılımcılar için sağlanmalı. Belediye kendi fonlarını bu tür projelerin hem çeşitliliğini hem de erişilebilirliğini sağlayacak şekilde bu çalışmaları sürdüren kişilere de bir istihdam yaratarak devam ettirebilir. Bu alandan mezun profesyonellerle, eğitmen-sanatçı meslektaşlarımızla, oluşturulacak programlara eğitmen olarak ya da eğitmen eğitimi sağlayarak yereldeki gençlerin daha aktif bir şekilde yer almasını teşvik edecek çalışmalarda bulunabiliriz. Öğrenciye ulaşmak istiyorsak ya direkt öğrenciye gidelim ya da öğretmenlerle başlayalım diye düşünüyorum.

Öğretmenlerle, gençler ve çocuklarla nasıl iletişime geçilebileceği, yaratıcı yollarla çevrim içi ya da yüz yüze derslerini nasıl daha pro-aktif bir hale getirebileceğini tartışabilir, önerilerimizi paylaşabiliriz.

Ece ESMER

MSGSÜ, Horizon 2020 CHIEF Projesi
Teknik Koordinatörü

> Genç kadınların, özellikle okula ve işe gitmeyen, evdeki genç kadınların görünmezliği söz konusu. Herhangi bir imkan, bir alan sağlanmıyor, görünmüyorlar. Onlarla iletişime dair adımlar atılması gerekiyor. Ancak broşürler veya dijital medyadaki içeriklerle olmayabiliyor, erişemiyorsunuz. Hem materyal olmadığı için erişemeyebiliyorsunuz hem de bu kadar derin kırılmalara temas etmek çok kolay olmayabiliyor. Birebir iletişim bu yüzden çok önemli.

Gençlerin katılımı dendiğinde biraz havada kalan bir şey var. Yani “Gençlerimize alan açıyoruz tabiri” çok sorunlu. Gençlerin katılımı konusunda daha güncel ve daha faydalı mekanizmaları yeniden düşünmek gerekir. Çünkü katılım oluyor ama bunun sürekliliği olmadığı sürece bir anlamı yok. Bu süreklilik nasıl sağlanacak? Burada birebir iletişime tekrar vurgu yapacağım. Bu mekanizmaları yeniden gözden geçiriyor olmak gerekiyor.

Yetişkinler gençlere sorumluluk verirken çekiniyor. Yani sorumluluk verelim ama ya şunu da yapamayabilir dediğimizde zaten başarmak ile ilgili çok ciddi özgüvensizlikleri olan gençleri kaybediyoruz ve geri çekiliyorlar.

Eğlence meselesi ciddiye alınmayan bir şey ama gençlerin hayatının çok büyük bir kısmını kaplıyor. Gençler eğlenmek ve bir şeylerden keyif almak istiyor. Eğlencenin ve keyfin başka kanallarının açılması gençler için çok kıymetli.

“

Gençlerin katılımı konusunda daha güncel ve daha faydalı mekanizmaları yeniden düşünmek gerekir. Sürekliliği olmadığı sürece bir anlamı yok.

O yüzden de eğlencenin politik bir yerden alınarak buna dair gençler de dinlenerek yeni projeler üretilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Gençliğin katılım mekanizmalarını yeniden kurmak gerekiyor. Belediyelerin bürokratik yapılarını kırmak, belediyede çalışan gençlere ve aktivistlere kalmış durumda. Bence o alan biraz daha genişletilerek, bürokratik duvarları yıkıp, daha samimi ve daha eğlenceli alanlar ve mekanlar yaratabilsek gençlerle iletişim de çok daha mümkün olacak. Eminim daha kapsayıcı olacak.

Hem mezuniyete yakın hem de mezuniyetten sonraki süreçte gençler çok yalnız kalıyor. İnanılmaz bir rekabet var. O yalnızlığı giderebilmek için yapılacak çalışmalarda mezun dernekleri belki yardımcı olabilir. Mesela Boğaziçi Üniversitesi Mezunlar Derneği çok iyi çalışır.

Doğrudan öğrenci kulüpleri ile iletişimde olmak önemli.

> Türkiye’de yapılmış en kapsamlı araştırmalardan birini paylaşmak istiyorum. Sağlık ve Eğitim Vakfı’nın geçen yıl nisan ve haziran aylarında yaptığı sigara, alkol ve madde kullanım yaygınlığı araştırmasında yaklaşık 9 ilde 4000 öğrenciye ulaşılmış. Öğrencilerin yaş aralığı 15 - 17. Gençlere genel olarak ilk kez sigara içme, sarhoş olma, uçucu madde kullanımı, sakinleştirici hap kullanımı sorulduğunda, bunlara yönelik ilk kullanım yaş ortalaması genel olarak 11-12 çıkıyor. Bunlar çok ciddi rakamlar. Yine orta öğretimde gençlere bu sorular sorulduğunda ilk kez esrar, eroin, ekstazi, sakinleştirici kullanma yaşı ortalaması ise 13. Yani bu minvalde baktığımızda gençlerde ciddi bir maddeye yönelim, yaşanan sıkıntılar nedeniyle maddeye yönelme gibi bir süreç olduğunu gözlemliyoruz. Maddelerin nereden bulunduğu sorusuna gelince, yine büyük oranla arkadaş gruplarından ya da yaşça büyük kişilerden bunların temin edildiği söyleniyor.

Bağımlılıkla Mücadele Müdürlüğümüzün “Narkolog projesi” analiz sonucuna göre uyuşturucu madde kullanımı başlıklarına baktığımızda genellikle 15-24 yaş arası olduğu görülüyor, ilk olarak da kullanılan madde esrar.

Bu nokta üzerine eğilerek ciddi çalışmalar yürütmemiz gerektiği kanaatindeyim. Uyuşturucuya olan talebin önlenmesi, daha koruyucu ve önleyici hizmetlerin geliştirilmesi

Merve SÖĞÜT

İBB Sosyal Hizmetler Müdürlüğü,
AR-GE Birimi, Sosyolog

noktasında danışmanlık, arındırma ve tedavi rehabilitasyon çalışmalarının yürütülmesi kapsamında yerel yönetimlerle birlikte çalışma başlatılması gerektiği kanaatindeyim.

Toplumun genelinde farkındalığın artırılması amaçlı hem öğretmenleri, hem öğrencileri, hem ebeveynleri, hem gençleri kapsayan çalışmaların yerel yönetimler, bakanlık, STK’ler iş birliğiyle yapılabileceğini düşünüyorum.

Sarıyer’de bulunan kurumlarımızla iş birliği halinde koruyucu önleyici, tıbbi rehabilitasyon, sosyal rehabilitasyon ve entegrasyon alanlarında birlikte çözüm önerileri sunarak çalışmalar yürütebiliriz diye düşünüyorum.

“

Gençlere genel olarak ilk kez sigara içme, sarhoş olma, uçucu madde kullanımı, sakinleştirici hap kullanımı sorulduğunda, bunlara yönelik ilk kullanım yaş ortalaması genel olarak 11-12 çıkıyor.

İlker ERDOĞAN

Lise Öğrencisi, İSPE (İstanbul Sürdürülebilir Projeler Eşgüdümü), Aktivist

Kuluçka merkezlerine ve girişimcilik projelerini geliştirmeye belediyelerin kesinlikle destek vermesi gerekiyor. Çünkü girişimcilik 21. yüzyılın mesleği olarak görülüyor.

► Sorunlarla ilgili çalışmaların gençlere yönelik değil de gençlerle birlikte yapılması gerekiyor. Bir genç olarak bunu istiyorum. Bir konferans veya çalıştay yapıldığı zaman sadece bu konuda uzmanlar değil sorunu yaşayan gençlerin de dâhil edilmesi gerekiyor.

Türkiye’de genel olarak ifade özgürlüğü çok büyük sıkıntı. Yerel yönetim dediğiniz şey bizim evimizin bulunduğu yerler ve kendimizi oraya ait hissetmemiz için çok önemli.

LGBTİ+’lara, kadınlara, diğer azınlık gruplara yönelik etkinliklerin ve söylemlerin artırılması gerektiğini düşünüyorum.

İklim değişikliği konusunda yerel yönetimlerin, özellikle insanlarla birebir ilişkilerinden dolayı önemli sorumlulukları var. En basitinden belediyenin sınırları içinde yaşayan insanlarla düzenlenecek olan tasarruf çalışmaları ya da genel olarak bilgilendirme çalışmaları insanları ve gençleri olumlu etkileyecek diye düşünüyorum.

Belediyeler öğrencilerle sadece okul yönetimleri aracılığıyla iletişim kurmamalı. Bence doğrudan öğrencilerin kendileriyle iletişime geçmesi gerekiyor. Öğrenci kulüpleriyle kesinlikle iletişim olmalı. Hatta üniversite ve liselerde belediyenin vereceği destekleri bilgilendirecek bir temsilci veya bir internet sitesinin olması gerektiğini düşünüyorum. Öğrenci kulüplerinin mekân olarak çok büyük sıkıntıları var. Etkinlikleri, çalıştayları genelde çok kısıtlı yerlerde yapıldığı için bazen katılımcıların sayısı azaltılmak zorunda kalınabiliyor veya

yapılması gereken etkinlikler tam olarak gerçekleştirilemiyor. Türkiye’de gerçekten büyük bir istek var bu tarz çalışmalara yönelik öğrenci kulüplerinde. Fakat belediyelerin öğrenci kulüplerini daha fazla desteklemesi gerektiğini düşünüyorum.

Lise 12. sınıf öğrencisi olarak şunu diyebilirim ki, etrafımdaki herkes de çok büyük gelecek kaygısı, depresyon ilacı kullanımı ve anksiyete var. Diğer depresyon ve hastalıklardan bağımsız bir şekilde söylüyorum ve anksiyete kaygı gerçekten Türkiye’nin gençliğinde çok büyük bir etken olmuş durumda. Yerel belediyeler psikolojik destek birimlerini artırılmalı.

Öğrencilerin belediyeye gidip talepte bulunabileceği, direk iletişim kurabileceği bir mekanizma oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.

Kuluçka merkezleri ve girişimcilik projelerini geliştirmeye belediyelerin kesinlikle destek vermesi gerekiyor. Çünkü girişimcilik 21. yüzyılın mesleği olarak görülüyor.

Sarıyer Belediyesinin de Lambdaistanbul (LGBTİ Dayanışma Derneği) gibi derneklerle beraber çalışması ve insan hakları söylemlerini iyileştirmesi gerektiğini düşünüyorum. Şişli Belediyesi vb. örneklerinde de olduğu gibi HIV artı test merkezlerinin açılması ve benzeri çalışmalar yapılabilir.

Toplu ulaşım ile bütüncül bir şekilde entegre bisiklet yolları desteklenmeli diye düşünüyorum.

Sıfır atık kampanyasının desteklenmesi, gıda atıklarının dönüştürülmesi için yurtdışında belediyelerin çok büyük katkıları var. Özellikle gıda atıkları ile alakalı. Bu Türkiye’de yapılabilir ki Sarıyer’de de çok fazla istekli olduğunu düşünüyorum.

Elif Naz DUMAN

İ.Ü. Cerrahpaşa Orman Fakültesi, IFSA (Uluslararası Ormancılık Öğrencileri Birliği), Kulüp Başkanı

> Doğayla bağ kurmak çevreleyen doğayı tanımaktan geçiyor ve iklim değişikliğine farkındalık uyandırmak da aslında doğayı tanıdıktan sonra gelen aşama. Bu bağlamda aslında ODTÜ ve Doğa Koruma Merkezinin oluşturduğu bir çalışma var. “Gençlik ve kent için doğa.” projesi ERASMUS tarafından da destekliyor.

Okulumuzda yaptığımız anket çalışmasında sosyalleşme başlığı altında ana problem olarak fakülte için ve çevresinde öğrencilerin zaman geçirebileceği, sosyalleşebileceği alanların yetersizliği üzerinde durulmakta. Arkadaşlarımıza Sarıyer’de fakülte dışında ne kadar zaman geçirdiklerini sordüğümüzda; Sarıyer Merkez’e ulaşımın ve fakülte çevresindeki sosyalleşebilecek alanların yetersizliğinden kaynaklı olarak geçirilen sürenin de düşük olduğu sonucuna ulaştık.

İkinci ana problem ise fakültenin bulunduğu Bahçeköy özelinde irdeleneceğiz. Bahçeköy, konumu gereği merkezden izole olarak kalmakta ve çevresinde farklı sosyal donatılar yeterli olarak bulunmamakta. Bunun ana nedeni olarak öğrencilerle halkı ortak paydada buluşturacak kentsel mekân eksikliği söz konusu diyebiliriz. Yerel halk ile birlikte iletişim eksikliği ve mekânsal aidiyet duygusunun gelişmemesi de bunun bir sonucu olarak karşımıza çıkıyor. Sosyal donatıların eksikliği yanında Bahçeköy’ün açık yeşil alanlarında ortak

kullanımın fazla olmadığı Belgrat Ormanı’nın öğrenciler tarafından erişilebilirliğinin düşük olduğunun çıkarımını da yaptık. Bu konu üzerinde doğayla kuracağımız bağın aslında çevremizle kuracağımız bağı da güçlendireceğini üzerinde durmak istiyoruz.

Anket çalışmasında Belgrat Ormanı ve yakın çevresinde özellikle kıyı hattındaki rahatsız edici rekreasyon kullanımları üzerinde de duruluyor.

Bir başka üzerinde durulan sorun ise spor alanlarının yeterli olduğu belirtilmiş ama tanıtım eksikliğinden kullanımın düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin sosyal ve mekânsal eksikliklerinden kaynaklı olarak Bahçeköy ve yakın çevresini benimseyememesi bu alanlarda gerçekleştirilebilecek geliştirme ve kalkınma çalışmalarına dâhil olmasının güçleşmesini genel çıkarımlarımız olarak özetliyoruz.

Belgrat Ormanı’nda aşırı kullanımdan kaynaklı bir tahribat söz konusu ve üniversitemizde de buna bağlı bir sürü akademik çalışma yapılıyor.

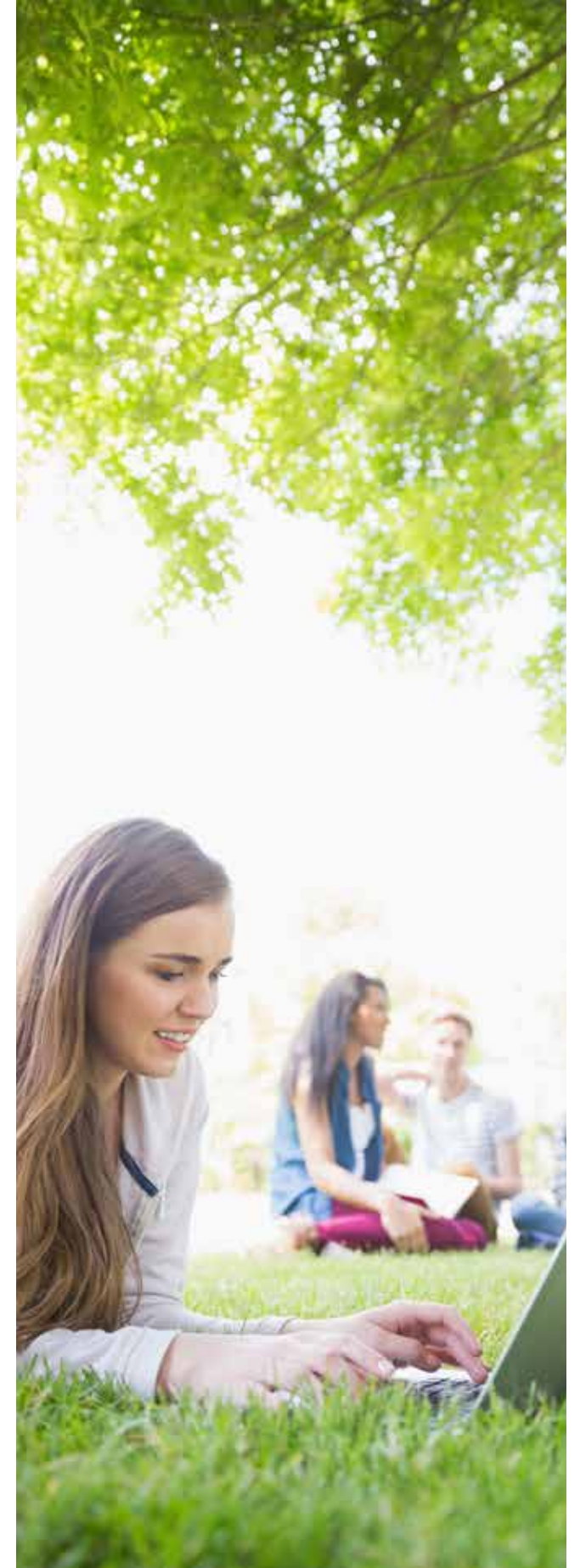
Gençlik ve kent için doğa merkezi kurulmasını öneriyoruz. Sarıyer’de doğa bilimleri eğitimi ile ilgili deneyimlerini paylaşmak üzere gençlerin hareketliliğini ve kapasitesini artırarak özgün

doğa eğitim programları oluşturulmasını ve uygulanmasını öneriyoruz. Aslında bu gençlik ve kent için doğa merkezi’ne yakın çevredeki anaokulu, ilkokul, lise gibi farklı eğitim kuruluşlarındaki öğrencilerin de zaman geçirebilecekleri, ders çalışabilecekleri ve etkinlikler gerçekleştirilecek bir ortam oluşturabilir. Bu proje altında birkaç etkinlik önerimiz de var. Bunlardan birisi doğa için sanat etkinliği Belgrat Ormanı çevresinde yine farklı eğitim kuruluşlarında öğrenciler bir araya gelerek, hane halkının da katılımının gerçekleşeceği sergiler gerçekleştirilebilir. Bunun yanında gençlik ve kendisi için doğal proje etkinlikleri olabilir ve doğa dostu sporlar etkinlikleri olabilir.

Belgrat Ormanı’ndaki aşırı kullanımdan kaynaklı tahribatı önleme konusunda fakülte ve belediye iş birliğini artırarak sosyal farkındalık çalışmaları düzenleyebilir diye düşünüyoruz.

Okulumuzda yaptığımız anket çalışması sonucu sosyalleşme başlığı altında ana problem olarak fakülte içinde ve çevresinde öğrencilerin zaman geçirebileceği, sosyalleşebileceği alanların yetersizliği üzerinde durulmakta. Arkadaşlarımıza Sarıyer’de fakülte dışında ne kadar zaman geçirdiklerini sordüğümüzda Sarıyer Merkeze ulaşımın ve fakülte çevresindeki sosyalleşebilecek alanların yetersizliğinden kaynaklı olarak geçirilen sürenin de düşük olduğu sonucuna ulaştık.

Başak Sena GİRİT

İ. Ü. Cerrahpaşa Orman Fakültesi PEMÖT
(Peyzaj Mimarlığı Öğrenci Topluluğu), Kulüp
Temsilcisi

► Yapılan araştırmalarda yerel yönetimlerin gençlere yönelik sorumluluklarına karşı gençlerin yerel yönetimlere ilgisiz kaldığı da ifade edilmektedir. Bu ilgisizliğin sebeplerinin başında yerel yönetimler konusundaki farkındalığın yetersizliği veya yerel yönetimlerin rolleri hakkında bilgi sahibi olamama gelmektedir. Yerel yönetimleri anlamama, nasıl katılım sağlayacağını bilmeme, mevcut katılım yöntemlerine duyulan şüphe ve gençlerin kendi sorunlarına ilgisiz kalınacağını düşünmesi gibi unsurlar da ilgisizliğe sebep olmaktadır. Böyle olunca gençler aidiyet bağı kuramıyor ya da aracı bir kurumla iletişime geçmek zorunda kalıyor. Bağ aracı kurumla kuruyor. Biz orman fakültelileri de bu bağı fakülte aracılığıyla kurmuş oluyoruz. Bu da bizim için yetersiz kalıyor.

İletişim problemi; Mekâna ve Sarıyer ilçesine katılım; gençlik faaliyetlerinin yeteri kadar gerçekleştirip gerçekleştirmediğini ya da bunlardan haberdar olup olmadıklarını sordüğümüzda, çoğu arkadaşımızın faaliyetlerden, karar alma mekanizmalarından haberdar olmadığını veya zamanından sonra haberi olduğunu öğrendik ve doğal olarak bu durumda faaliyetleri yetersiz bulmak durumunda kalıyorlar. Oradan da etkinliklerin tanıtımının, reklamının yapılmasının eksik olduğu sonucuna varabiliyoruz.

Katılımsız olduğumuz düşünülüyor. Fakat gençlerin katılımı denildiğinde ilk olarak eşitlik vurgusu ön plana çıkar. Eşitlik vurgusunun sadece din, dil, ırk, cinsiyet gibi unsurlar

açısından değil, genel anlamıyla fırsat eşitliği çerçevesinde ele alınması gerekiyor ve faaliyet duyurularının da buna uygun olarak yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Katılımcılık için gençlik faaliyetlerinin sosyal medyada popüler medya araçlarıyla daha aktif bir şekilde duyurulması gerektiğini veya fakülte öğrenci kulüpleri ile belediyenin ilgili birimlerinin sürekli iletişim halinde kalabileceğini düşünüyoruz. Belediyenin gençlik faaliyetlerini daha etkin bir şekilde duyurması, buna uygun bir web sitesi duyuru bölümü ya da bahsettiğim gibi sosyal medya platformlarının aktif şekilde kullanarak tanıtım reklam yapılması, etkinlik ve yönetime katılmamıza daha etkili olacaktır. Doğru yapılan tanıtımlar iletişim problemini de çözerek sosyal çevre için de etkili rol sağlayacaktır. Bu durum mahalle kültürünün gelişmesi, dayanışmayı ve mahalle içi güvenliği de artırabilir. Bunun için ayrışmaktan uzak ve her mahallede halkın, gençlerin isteği ve çalışmasıyla kurulacak etkinlikler düzenlenebilir.

Yerel yönetimler; kent konseyleri, gençlik meclisleri veya benzer uygulamalarla gençlerin katılımını sağlamada öncü bir role sahiptir.

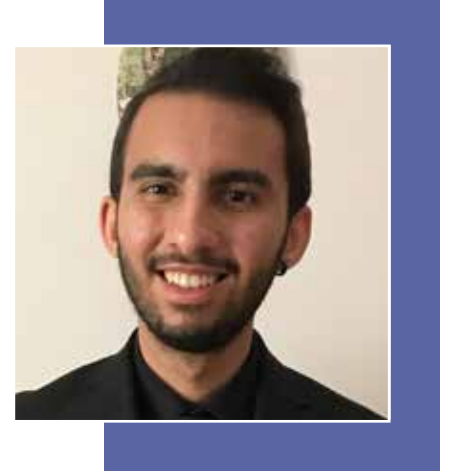
Hüseyin Cengizhan YILDIZ

Koç Üniversitesi, Meyda ve Görsel Sanatlar Bölümü
Öğrencisi

> 5 senedir sürekli olarak hem okul içinde hem de çeşitli çevre mahalle ve köylerde gözlemlediğim birtakım eğitim olaylarına değinmek istiyorum. Açıkçası Covid öncesi Koç Üniversitesindeki gönüllü kulüpler bu konuda çevre mahallelerdeki ve köylerdeki öğrencilere özellikle ilkokul çağındaki öğrencilere bir şekilde destek vermeye çalışıyordu. Özellikle Covid ile birlikte herkesin yaşadığı yeri terk etmesi, kendi şehirlerine dönmesi aynı zamanda da fiziksel görüşmenin sıkıntı haline girmesi, buna engel olmaya başladı. Bu yüzden de Koç Üniversitesi öğrencilerinin verdiği destek maalesef durma noktasına geldi.

İlçede 8 üniversite olmasına rağmen biz birbirimizden çok kopuğuz ve ortaklaşa çok bir şey gerçekleştirmiyoruz.

İlçedeki 8 üniversitenin dahil olması şeklinde gençlere entegre farklı etkinlikler yaptırılabilir. Örneğin bizim, çevredeki gençlere bir hoca getirip basketbol eğitimi verme gibi bir hedefimiz vardı. Bunun benzeri gibi birçok faaliyetle aslında gençleri sosyal hayatta daha fazla entegre edebiliriz.

Oğuzcan ERDEN

MEF Üniversitesi,
Öğrenci Konseyi Başkanı

> Gönüllülükle, dayanışma kültürünün kazandırılması gerekiyor. Sarıyer'de olan 8 üniversitede herhangi bir iş birliğini en azından şu ana kadar göremedim.

Sosyal sorumluluk projesi başlığı altında üniversitelerde belki 2 kredilik dersler açılabilir. Bu dersleri öğrenciler alırken katılacakları sosyal sorumluluk projeleri, sempozyumlar, etkinlikler vs. tamamladıktan sonra Sarıyer Belediyesi de onlara bir ödül olarak belki herhangi bir burs verilebilir ya da öğrencilerin aylık ulaşım abonman ücreti ihtiyacı karşılanır. Hem öğrenciler kendi derslerini tamamlayıp başarılı olurken, aynı zamanda bir sosyal sorumluluk projesinde yer alırlar. Aynı zamanda öğrenciler başka üniversite öğrencileri ile iş birliği içerisinde olurlar.

İletişimin öğrencilerle direk belediye arasında olmasını daha doğru buluyorum. Derdimizi, sorunlarımızı, ihtiyaçlarımızı ve fikirlerimizi daha iyi ve hızlı bir şekilde aktarabiliriz. Burada da özellikle öğrenci konseyleri, öğrenci kulüpleri çok önemli yer kaplıyor.

Kadın Çalıştayı I Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Kadın Çalıştayı I” 30 Mart 2021
tarihinde online platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Yağmur KÖMÜR**

> **Prof. Dr. Demet LÜKÜSLÜ**

Yeditepe Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Bölüm Başkanı

> **Esra ÖZCAN**

Koç Üniversitesi, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve
Uygulama Merkezi KOÇ-KAM, UNESCO Kürsüsü İdari Direktörü

> **Dr. Öğr. Üyesi Sakine ARSLAN**

Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Bölüm Başkanı - Kadın ve
Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdür Yardımcısı

> **Av. Süreyya TURAN**

Türk Hukukçu Kadınlar Derneği Başkanı

> **Zeynep Ekin AKLAR**

Mor Çatı, Proje Koordinatörü

> **Bahar YALÇIN**

Kadın Emeği Değerlendirme Vakfı, Proje Koordinatörü

> **Tansu İLKER**

İBB Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Psikolog

ÖZET

1 > Kadın algısı çok farklı olabilen bir kavram. Bu nedenle toplumsal cinsiyet eşitliği için oldukça dezavantaja sahip.

2 > Dijitalleşmenin hızla arttığı günümüzde kamusal alana dahi tam olarak çıkamayan kadınlar, bu yeni sürece nasıl adapte edilebilir? Üzerinde durulması gereken bir konu.

3 > Özellikle genç kadınların eğitimi, dijital okuryazarlığı, kaynaklara erişimine yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

4 > Pandemi süreci kadının yükünü çok daha fazla artırdı. Desteğe ihtiyacı olan kadın sayısı arttı.

5 > Kadın Dostu Sarıyer adı altında Sarıyer'in kadınlar için ne kadar yaşanabilir, güvenli olduğuna ilişkin çalışma yapılabilir. Kadınlar nerede güvenli, nerede az güvenli hissediyorlar? Sokak aydınlatmaları yeterli mi? Ulaşım mekanizmaları yeterli mi? Saat kaçtan sonra kadın sokağa çıkmaya ve Sarıyer'de sokakta yürümeye korkuyor? Bu sorular etrafında çalışma yapılabilir.

6 > Şiddet sadece fiziksel eyleme indirgenemez. Bazı durumlarda kadın şiddet gördüğünü ya da erkek şiddet gösterdiğini fark edemeyebilir. Bu konuda bilinçlendirme çalışmaları artırılmalıdır.

7 > İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılması noktasında şiddete karşı arabuluculuk getirilmesi istenmesi ve ayrımcılık fikirleri yer almaktadır. Bu iki konu çok önemlidir. Sözleşme şiddet karşısında hiçbir alternatif çözümü kabul etmiyor, kadın ve erkek arasındaki eşitliği her alanda uygulanmasını şart koşuyordu.

8 > Diziler üzerinden üretilen şiddet dili var. Şiddet meşrulaştırılıyor. Çocukların da izlediği bu yapımlar normalleştirme faaliyeti görüyor.

9 > Kreş imkanı oluşturulması kadınlar için çok önemlidir.

10 > Belediyeler ve kadın örgütleri kalıcı olarak ve kurumsallaşmış iş birlikleri kurmalı, her alanda yaygınlaştırmalıdır.

11 > Belediyenin içinde yer alan farklı birimler arası koordinasyon sorunu var. Kadın farklı desteklere başvurabilir (Şiddet, sosyal yardım vs.) ama aslında hizmetler arası bütünlük, birimler arası koordinasyon doğru kurulursa tek elden, bütüncül yürütülebilir.

12 > Belediyelerin desteklerinin uzun soluklu, paydaşlık ilişkilerine dayanan yapılara dönüşmesi gerekiyor. Aksi taktirde sadece destek vermesi beklenen yapıların devamlılığı olmuyor.

13 > Kadın ve erkeğin her alanda eşit temsil ve katılımın çok önemli olduğu için kadına yönelik pozitif ayrımcılığın yapılması önemlidir.

Tansu İLKER

İBB Kadın ve Aile Hizmetleri
Müdürlüğü, Psikolog

> İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Birimi'nde şiddete maruz kalan ya da şiddete maruz kalma tehlikesi olan kadınlara psikososyal ve hukuksal danışmanlık hizmeti verilmektedir. Aynı zamanda İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde bir kadın sığınma evi var ve kadınların sığınma evinde kalmaya yönelik taleplerini değerlendiriyoruz. Kadınlar şiddete maruz kaldığı evden ayrılarak şiddetten uzak yeni bir yaşam düzeni oluşturmak için danışmanlık hizmeti alıyorlar ve gerektiği noktalarda kadının desteklenebilmesi için tarafımızca sosyal inceleme yapılarak raporları ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendiriliyor. Ancak durumun önemine göre akut müdahalelerin yapılamaması sebebiyle süreçler uzayabilmektedir. Bunun yanı sıra yapılan ayni nakdi yardımların başvuruda bulunan kadınların temel asgari düzeyde ihtiyaçlarını dahi karşılamalarında yeterli olmadığı gözlemlenmektedir.

Her kadının deneyiminin biricik ve özel olduğunu göz önüne alarak kadınların kamusal alandan uzaklaşmasına sebep olarak görülmeden sosyal güvenlik sistemi içerisinde kendi evlerinden yapabilecekleri gelir getirici işlerin sağlanmasının önemli olduğunu düşünmekteyim. Örneğin, kreş hizmetlerinin yetersiz olduğu düşünülürse birçok kadının çocuk bakımı konusunda destek alabileceği bir sosyal çevresi olmayabiliyor veya kadının fiziksel ve psikolojik sağlığı kamusal

alanda çalışmasına uygun olmayabiliyor. Bu sebeple sosyal desteklerin iyileştirilmesi, kreş hizmetlerinin artırılması ve kadının, psikososyal durumuna uygun iş imkanlarının sağlanması yönünde sosyal politikaların üretilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra kadınların istihdama katılabilmesi adına meslek edindirme eğitimlerinin verilmesi, kadın ve erkeğin her alanda eşit temsil ve katılımı çok önemli olduğundan, kadına yönelik pozitif ayrımcılığın yapılması önemli. İstanbul Büyükşehir Belediyesi personeline yönelik şu anda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimi verilmektedir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimi tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından hem personele hem de vatandaşlara verilmesinin gerekli olduğunu düşünmekteyim.

Prof. Dr. Demet LÜKÜSLÜ

Yeditepe Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü,
Bölüm Başkanı

► Öncelikle ben yeni kullanmaya başladığım bir metodolojiden bahsetmek ve kullanılmasını önermek isterim. Katılımcı eylem araştırması olarak tanımlanan “Participatory Action Research” üzerine farklı Avrupa Birliği projelerinde çok çalıştık ve bu metodoloji önemli fırsatlar sunuyor. Örneğin gençlerle katılımcı eylem araştırması yaptığınızda hem gençleri hem gençlik çalışanlarını hem de gençlik üzerine araştırmalar yapan akademisyenleri bir araya getiriyorsunuz. Yaptığınız projeyi beraberce oluşturup, uygulayıp sonrasında da projeden ne öğrendik üzerine raporlamasını yapıyorsunuz.

Kadın dediğimiz kategori, tıpkı diğer kategoriler gibi çok heterojen, kendi içinde homojen olmayan bir kategori. Kalkınmayla ilgili raporlarda da söylendiği gibi aslında elimizde atıl olan (Ne eğitimde ne de istihdamda olan) genç bir kitle var. Fakat bu genç kitlenin bir de cinsiyet boyutu var. Yani Türkiye OECD ülkeleri arasında istihdamda ve eğitimde olan genç nüfus listenin en başında yer alıyor. Bu gençlerin çok önemli bir kısmı ise kadınlardan oluşuyor. Bu kadınların medeni durumuna baktığımızda evli ve anne olan genç kadınların da olduğunu, henüz evlenmemiş ama diğer taraftan da yetişkin olabilmenin yolunu kesinlikle evlilik üzerinden tanımlayan ve hayallerini, eğitimini bir tarafta bırakmış, eğitimde başarılı olamayacağını düşünmüş ama iş de aramayan bir genç kadın grubuyla karşı karşıyayız.

Bu genç kadınlar toplumsal cinsiyet eşitliği açısından çok dezavantajlı bir kategoriyi oluşturuyorlar.

Şiddette korunma dediğimizde kadınlık hiyerarşisinin en altında olan, geleceğe dair kaygıları olan, ama diğer taraftan da kendisi açısından pek de şans bulamayan ya da meslek edindirme dediğimizde yine bununla ilgili alternatifler görmekte zorlanan bir grupta karşı karşıyayız.

Dijitalleşmenin hızla yaşandığı bir dönemde yaşıyoruz ve yeni iletişim teknolojilerine eğer erişimimiz yoksa ciddi dezavantajlı da olacağımız bir döneme giriyoruz. Bu noktada kadınların ciddi dezavantajları var. Özellikle de dezavantajlı olanlar evli ve belirli bir yaşın üzerindeki kadınlar. Bunu çeşitlendirdiğimizde zaten belirli bir yaşın üzerindeki kadınların dezavantajını arttığını ama bir alt kategoride de benzer bir şekilde bu yeni iletişim teknolojilerine erişim ile ilgili olarak eşitsizlikler yaşandığını görüyoruz. Zaten akademik literatür de bu dijital eşitsizliğin altını çiziyor. Bence bu konu tam da toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda mutlaka kafa yormamız gereken konulardan biri.

Kadınları değişen dünyaya, dijital ortama nasıl daha fazla entegre edebiliriz, onları bu konuda güçlendirmek için neler yapabiliriz konusunda çalışmalıyız.

Kadınların hem fiziksel hem de dijital ortamda kendine ait alanları yok. Bu alanların özgür, kendilerini ifade edebilecekleri ama aynı zamanda sormaktan/konuşmaktan çekindikleri konuları sorabildikleri, tartışabildikleri, farklı hizmetlerden de bilgi sahibi oldukları ortamlar oluşturulmalı. Fiziksel ortamda aklımıza gelen belirli merkezler vardı. Farklı kurslarda bu ihtiyaca yanıt veriyodu ama bunun olmadığı ortamlarda dijitalle nasıl tasarlayabiliriz konusunda projeler üretilmeli diye düşünüyorum.

Kadının kendine ait tableti, akıllı telefonu vb. olup olmamasının dışında aynı zamanda da istenilen bilgiye, istenilen kaynaklara nasıl erişilir, okuryazarlık dijital ortamda nasıl sağlanır gibi buna yönelik projeler geliştirilmeli.

Zihniyet değişiminin öneminden bahsettik. Belki de düşündüğümüz projeleri sadece kadınlara yönelik olarak tasarlamamak gerekiyor. Erkekleri örneğin erkek çocukları ve gençleri için içine katacak, bu zihniyet değişimine destek olacak şekilde eğitim projeleri geliştirilebilir.

Akademik bir bakış açısıyla ve sadece verilere dayanarak sorun tespitleri yapabilesek bile çözüm noktasında mutlaka ve mutlaka kime yönelik hizmet götürüyorsak ya da kime yönelik politikalar oluşturmaya çalışıyorsak o kitlenin de mutlaka desteğini ve katılımını sağlanmalı.

Belki de çok büyük projeler düşünüp tasarlamamak yerine çok daha mikro ölçekte başlamalıyız. Mikro ölçekte öğrendiğimizi bir anlamda modelleme olarak kullanıp daha geniş kapsamlı düşünebiliriz.

Türkiye OECD ülkeleri arasında istihdamda ve eğitimde olan genç nüfus listenin en başında yer alıyor. Bu gençlerin çok önemli bir kısmı ise kadınlardan oluşuyor. Bu kadınların medeni durumuna baktığımızda evli ve anne olan genç kadınların da olduğunu, henüz evlenmemiş ama diğer taraftan da yetişkin olabilmenin yolunu kesinlikle evlilik üzerinden tanımlayan ve hayallerini, eğitimini bir tarafta bırakmış, eğitimde başarılı olamayacağını düşünmüş ama iş de aramayan bir genç kadın grubuyla karşı karşıyayız.

Esra ÖZCAN

Koç Üniversitesi, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi KOÇ-KAM UNESCO Kürsüsü İdari Direktörü

> İstihdam ve kadın liderliği konusunda çalışmalarımız ile faaliyetlerimiz var. Hollanda Büyükelçisi, yürüttüğümüz rol model, kadın lider projelerimiz olmuştur ve genç kadınlara daha profesyonel hayatta kendini kanıtlamış profesyonel iş kadınları ile beraber eşleştir mentörlük projesi yapmıştık.

Daha önce Sarıyer Belediyesi ile toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddete yönelik eğitimler yapmıştık. Hizmet içi eğitimlerle kadınlarla beraber buluşmuştuk. O eğitimler tabi yüz yüze olduğunda daha çok etkili oluyor ve özellikle kadınların evlere kapanmış oldukları dönemde onlara ulaşmak çok zor şu anda.

Pandemi nedeniyle kadınlar evlerine kapandılar ve ulaşılması daha zor duruma geldi. Ev içindeki iş bölümü tamamen kadına ait ve okulların kapatılması, ayrıca evde eğitimin zorlaşması, kadının en az 2-3 çocuğu olduğunu ve ekonomik gücünün olmadığını düşündüğümüzde büyük bir yükün altına girdiğini düşünüyoruz. Aynı zamanda bazı kadınlar evdeki şiddetten kaçmak için bu tür faaliyetlere gelirlerdi. Bu kadınlara yönelik faaliyetler geliştirilmeli.

Kadınların hukuki yükümlülüklerine ilişkin bir çalışma yapabiliriz. Kadına şiddete yönelik ne yapabiliriz, başka kadınlara nasıl ulaşabiliriz onları konuşmalıyız.

Koç Üniversitesi olarak istihdam ve kadın liderliği konusunda destek sağlamak isteriz.

Sarıyer'de önemli iş merkezleri, uluslararası dernekler ve kamu kuruluşları var. Burada çok önemli kadın liderler de var. Kadın liderleri, genç mezunlarla staj programı gibi eşleştirme projesi yapılabilir. Kendi çıktılarımızı paylaşıyoruz ama belediyenin buna öncelik yapması çok önemli olacaktır. Özellikle şu an için iş bulamayan, staj bulamayan birçok genç öğrencimiz var.

Gençlere üzerine yapılacak etkinliklere yönelik birlikte bir plan hazırlanabilir diye düşünüyorum.

Gençlerin özellikle de de genç kadınların öncelikle güvenliklerinin sağlanması yönünde bir plan yapılmasını öneriyorum. Şiddet genelinde eğitimleri sağlamaktan memnuniyet duyarız.

Daha önce Kadın Koordinasyon Merkezine başvuru yapan kadınların listesinden son bir yıldır ya da son birkaç yıldır haber alamadıkları var ise ve hala Sarıyer içerisinde ikamet ediyorlarsa o kadınlarla bir irtibata geçmek doğru olacaktır. Durumlarını kontrol edecek bir mekanizma sağlamak gerekiyor.

Mahalleler bazında şu an belediye fiziki etkinlikler düzenleyemiyor ya da kadınlara ulaşamıyor. Mahalle bazında kadın temsilcileri, belediye temsilcileri atanabilir.

Çünkü kadınlar daha çok kendi sosyo ekonomik seviyesine açılması da mümkün olabilir. “Near Study” dediğimiz şey kadınlar arasında yapılabilir. Kadınlar kendilerine yakın hissettikleri kişilere açılacaklardır. Orada belediye bir iletişime geçebilir. Bir şeye ihtiyacı varsa sadece sosyal, ekonomik yardım değil, psikolojik yardıma ihtiyacı olabilir. Bu konularda da çalışma yapılabilir.

Kadın Dostu Kampüsler” projesi düzenlemiştik. Kampüsümüz ne kadar kadın dostu, nerelerde güvenli hissediyor gibi sorular sorduk. Bu ilçe bazında yapılabilir. İlçe bazında anketlerle kadınlar nerede güvenli nerede az güvenli hissediyorlar? Sokak aydınlatmaları yeterli mi? Ulaşım mekanizmaları yeterli mi? Saat kaçtan sonra kadın sokağa çıkmakta? Sarıyer’de sokakta yürümekten korkuyor mu? Soruların cevaplarına göre çalışmalar yapılabilir. Örnek: Amsterdam Belediyesi.

İstihdam konusunda mentörlük programı düzenlenebilir. Genç kadınlarla, profesyonel kadınlar mentörlük programı doğrultusunda buluşturulabilir. Sarıyer’deki hem kamu kuruluşlarında hem de önemli şirketlerde üst düzey pozisyonlardaki kadın liderliği anlatılabilir.

Belediye koordinasyon ekibinde çalışan arkadaşların eğitimi devam etmeli. Sadece bir kez yapılarak kalmamalı, sürekli aralıklarla devam etmeli. Çünkü çalışanlarınız değişiyordur. Dolayısıyla eğitimler de gerçekleştirmeye devam edebiliriz diye düşünüyorum.

Pandemi nedeniyle kadınlar evlerine kapandılar ve ulaşılması daha zor duruma geldi. Kadına ve şiddete yönelik ne yapabiliriz, kadınlara daha nasıl ulaşabiliriz konuşmalıyız.

Dr. Öğr. Üyesi Sakine ARSLAN

Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Bölüm Başkanı - Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdür Yardımcısı

“

Türkiye bu kadar çabaya, bu kadar kadını güçlendirme politikalarına rağmen istediği noktaya gelememiştir. Hala % 35 yeni yeni aşılmaya başlayan bir kadın istihdamından söz ediyoruz.

> Nişantaşı Üniversitesi olarak bu sene Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi kurduk. Dikkat çekmek istediğim 2 husus var. Alt başlıklarla belirlediğimiz bir konu kadın istihdamı, diğeri toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili.

Türkiye’de biliyoruz ki kadın dediğimizde tek bir kadın algısı yok. Farklı farklı boyutu var. Buna da Batı ve Doğu ya da laik ve muhafazakâr diyelim. Özellikle din ve ataerkilliğin motiflerinin daha doğrusu yorumlarının kadının üzerindeki olumsuz etkileriyle, kadın kamusal alanda sınırlı koşullarda mücadele etmek durumunda kalmıştır.

Literatürde de belirtildiği gibi başta Orta Doğu ülkeleri olmak üzere inanç temelli ve dini yoruma dayalı davranışlar ile ataerkillik harmanlanarak kadının istihdamı ve nihai olarak özgürleşmesi üzerine sınırlandırıcı etkide bulunabilmektedir. Literatürde Sarıyer’de bu anlamda Türkiye’nin küçük bir örneği olarak nitelendirilebilir.

Türkiye bu kadar çabaya, bu kadar kadını güçlendirme politikalarına rağmen hala istediği noktaya gelememiş durumda. Maalesef hala % 35 oranı yeni yeni aşılmaya başlayan bir kadın istihdamından söz ediyoruz. Arka planında eğitim eksikliği önemli, evli olması bu noktada bir sorun teşkil ediyor ama diğer tarafta da ataerkillikle birlikte ortaya çıkan bu yorumda kadın istihdamını etkileyen, toplumsal cinsiyet eşitliğine olumsuz noktada etki eden bir durumla karşı karşıyayız.

Bir diğer sorun da elbette pandemi. Hizmet sektöründe çalışan kadınlar pandemi döneminde işsiz kaldılar. (Kafe, restoranlarda çalışan kadınlar özellikle) Banka sektörü, devlet, belediye ve üniversitede dijital ortamla birlikte bir çözüm oluşturduk ama dijitalleşmeyle çözüm oluşturamayan sektörde çalışan kadınlar ki büyük bir kesimini bu hizmet sektörü oluşturuyordu. Bu kadınlara ulaşma ve onların ayakta kalmaları adına yapılan çalışmalar elbette yalnızca sosyal yardımın aynı ve nakdi çıktılarıyla yeterli olmamıştır. Bunun sonucunda bir seneyi aşkın süredir işsiz kalan, iş ortamı henüz açılmamış olan bu grupla ilgili neler yapılması planlanıyor?

Bir diğer konu kadının toplumsal cinsiyet eşitliğini konuştuğumuzda doğuda ve batıda “şiddet” ne şekilde algılanıyor? Belki kadın şiddet görüyor. Bunu şiddet olarak yorumlamıyor. Böyle bir talebi yok. Erkek şiddet uyguladığının farkında değil. Oradaki zihniyet çok farklı olduğundan, kadını kamusal alana çıkarma konusunda zaten bağlayıcı olduğu için burada daha temelde yapılması, atılması gereken adımların olduğunu fark ediyorsunuz.

Acaba bir şey dediğimizde, bir kavram söylediğimizde karşılığında nasıl anlam buluyor. Bunu eşitlik seviyesine getirmek için aynı eğitimi vermek ve hatta aynı programla karşı karşıya kalmaları da aslında doğru sonucu oluşturmayacak. Çünkü elimizdeki değerler eşit değil, yani farklı algılar, farklı zihniyetlere karşı karşıya olduğumuz için farklı eğitimler verilmeli.

Dijitalleşme konusunda dikkat edilmesi gereken bir konu üzerinde çağrı yapmak istiyorum. Çünkü kadının dijitalleşme, dijitalleşmesi ve bunu kullanma konusundaki eğitimi kesinlikle eşitlik noktasında dikkat edilmesi gereken bir husus. Kadının bir sorunu da kamusal alana gelme. Şimdi dijitalleşmede öyle bir sınır var ki kadını kamusal alandan uzaklaştırıyor. Sosyalleşme de erkek kamusal alana da daha çok imkânlarla sahipken, kadın yeni yeni aşmaya desteklerle başlamışken acaba dijitalleşmenin getirmiş olduğu zorunlulukları göz önünde bulundurmazsak kalıcı bir hasara neden olabilir mi? Dikkat etmek gerekir. O nedenle

kamusallaşma ihtiyacıyla karşılaştırarak dijitalleşme sürecini devam ettirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

İhtiyaçların karşılanması noktasında akademiyle yerel yönetimin buluşmasında destekçi olmak istediğimizi belirtmek isterim.

Sarıyer Belediyesinin Türkiye ölçeğinde bir çalışmaya fırsat vermesi, zemin oluşturması da oldukça verimli sonuçlar oluşturması açısından benim de önerilerim arasında yer alıyor.

Kadın istihdamı konusunun kalıcı olması önemli. Sosyal yardımların sürekli olmasından ziyade kadını meslek sahibi yapıp istihdama katabilmek, işgücüne katabilmek önemli. Pandemi döneminde neye yoğunlaştık? Biz kıyafetten vazgeçtik ama bu gıdadan vazgeçmedik, insanlar sağlıklı beslenelim diye özellikle organik gıdaların değeri daha arttı. O zaman organik gıdaların üretilmesi yapılırken belki bir meslek lisesinde sosyalleşerek kamusal alana gelebilir. Bu yaklaşımlarla çözüm önerileri üretilebilir diye düşünüyorum.

Av. Süreyya TURAN

Türk Hukukçu Kadınlar Derneği Başkanı

► İstanbul Sözleşmesi Temmuz 2021 tarihine kadar geçerli. Ondan sonrasında iptal edilmesinin hukuken geçerli olmadığını düşünüyoruz. Çünkü geçerli bir iptal yok. Sözleşmenin feshi söz konusu bile olamaz. Fesih olabilmesi için sözleşmenin tamamen ortadan kalkmış olması gerekiyor. Biz çekilsek bile sözleşme devam ettiği için bu bir çekilmedir ama biz hukuki yönteminde uygun olmadığını düşünüyoruz. İstanbul Sözleşmesi bizim yol göstericimiz zaten. 6284 sayılı yasa da İstanbul sözleşmesi baz alınarak düzenlendiği için bir çok konuyu içeriyor.

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasının en önemli nedenlerinden birinin Aile Arabulucuğu getirilmesi olduğunu düşünüyorum. Bu konuda hazırlıkların olduğunu görüyoruz. Ancak İstanbul Sözleşmesi'nin 48'inci Maddesinde şiddet içeren konularda alternatif çözüm yollarına başvurulamaz hükmü mevcuttur.

İstanbul Sözleşmesi küçük yaşta evlilikleri yasaklamakta ve sadece aile içi şiddeti değil her şekilde partner şiddeti için de yasaklayıcı hükümler içerdiğinden toplumun değerleri ile bağdaşmadığı öne sürülmüş ve sözleşmeden çıkılma nedeni bunlar olmuştur.

İstanbul Sözleşmesi diyor ki, bir kere ayrımcılık yasağını ortadan kaldıracaksınız. Kadınlara karşı şiddete karşı devlete koruma yükümlülüğü getirmiştir. İstanbul Sözleşmesi'nin diğer

İstanbul Sözleşmesi layıkıyla uygulansaydı kadına yönelik şiddet ortadan kalkacaktı. İstanbul Sözleşmesi'nin ana fikri olan toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamadığınız müddetçe şiddeti ortadan kaldıramazsınız. Zihniyet değişiminin gerekiyor. Böyle bir zihniyet değişikliği olmadığı için belli grupların da zorlamasıyla sözleşme ortadan kalktı.

sözleşmelerden farkı Grevio sözleşmesiyle denetlemesidir. Diğer sözleşmelerde belli konular vardır ama devletleriyaptırım eklenmemiştir. Ama İstanbul Sözleşmesi'nde devletlere koruma yükümlülüğü yüklenmiştir. Şiddete karşı devletin kadınları ve tüm fertlerini koruma yükümlülüğü vardır. AİHM nin Nahide Opuz Kararı nedeniyle de İstanbul Sözleşmesi düzenlenmiş ve Ülkemiz de ilk imzalayan ülke olmuştur. İstanbul Sözleşmesi bütün kadınlarla ilgili bütüncül politikalar yapılmasını öngörmektedir.

İstanbul Sözleşmesi'nde yer alan toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı, insanların cinsel kimliğine bakılmaksızın her yaşta özellikle kadın ve erkek grupları arasında eşitlik ve sosyal anlamda fırsatlar. Kaynaklar ödüllere tamamen eşit bir biçimde yararlanılması, bireylere cinsiyeti nedeniyle ayrımcılık yapılmaması demektir. İstanbul Sözleşmesi ayrımcılık yasağını getirmiştir. Yani ayrımcı dilin her alanda kaldırılması gerekiyor. Ayrımcı dil, dizilerden tutun da gazetadaki haberlerden, medyadaki görüntülere kadar yaygın olarak kullanılmaktadır.

iş kanunundaki ve ceza kanundaki bütün hükümlerde kadın erkek eşitliğini sağlayacak hükümleri içeren düzenlemeleri devletin yapması gerekiyor. Ayrıca namus saikiyle işlenen cinayetler ve takdiri hafifletici sebeplerle yapılan indirimlerin kaldırılmasına ilişkin düzenlemelerin de yapılması, Anayasada veya tüm yasa-

larda kadın erkek eşitliğine aykırı hükümlerin kaldırılması gerekiyor. Bu düzenlemelerin zaten yapılması gerekiyordu ve bunlarla ilgili olarak devlete önleme, kadınları koruma ve gerekli destekleri sağlamak yükümlülüğü yüklemişti İstanbul sözleşmesi.

İstanbul sözleşmesinin laikiyle uygulansaydı kadına yönelik şiddet ortadan kalkacaktı. İstanbul Sözleşmesi layıkıyla uygulansaydı kadına yönelik şiddet ortadan kalkacaktı. İstanbul Sözleşmesi'nin ana fikri olan toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamadığınız müddetçe şiddeti ortadan kaldıramazsınız. Zihniyet değişimi sağlanması gereklidir. gerekiyor. Böyle bir zihniyet değişikliği olmadığı için belli grupların da zorlamasıyla sözleşme ortadan kaldırılmış oldu.

Kadının kendisini şiddetten koruyabilmesi için sahip olması gereken en önemli şey eğitilmiş olmasıdır. Diğer ise mesleği olması ve ayakları üzerinde durabilmesidir. Kadının anında şiddetten kurtarılması gerekiyor. Hukuki desteğe ihtiyacı olan kadınlar Barolara başvuruda bulunabilirler. Barınma imkânı da sağlama gerekiyor. Belediyelerin sığınma evi kurma görevi var. Bakırköy Belediyesi Kadın Meclisinde çalışırken okullara gidip erkek ve kızlara birlikte şiddet eğitimi vermiş ve o dönemde Kadın Danışma Evi de kurmuştuk. Belediyelerin Danışma Evi kurmaları çok önemlidir. Yayınlanan dizilerdeki şiddet dilinin ortadan kaldırılması gereklidir. Bu sadece Sarıyer açısından değil bütün Türkiye açısından çok önemli bir sorundur. O nedenle bir kere bunu ortadan kaldırılması gereklidir. Şiddet gösteriliyor ve öğretiliyor. İnsanlar normalleştiriyor bunları. Pandeminin de etkisiyle Hayat zaten evde televizyona ve dijitalle bağlı olarak geçiyor. Orada ne görüyorsa çocuklar onu öğreniyor. Mikro ölçekte belediye medyası kullanılabilir. Belediyenin dergileri, web sitesi var. Kannat önderi olarak Belediye Başkanı ve tüm Yöneticiler açıklamalarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine dikkat etmelidirler Medya dili çok önemli. Medyada cinsiyet eşitliği yansıtan yazılara ve sözlere daha çok yer verilmeli.

Sarıyer'de kuruluşunda da bulunduğum Kadın Kooperatifleri çok büyük yollar kat ettiler. Ürettikleri taze sebzeleri Sarıyer Belediyesi'nin tahsis ettiği organik pazarda satıyorlar. Küçükten başladılar şimdi seralarında yetiş-

tirdikleri taze sebzeleri halka ulaştırabiliyorlar. Bu örneklerin çoğaltılması gerekir. Bunu Yerel bazda kız çocuklarımızı eğitmeye başlayarak yapabiliriz. Kadınlara şiddete karşı hukuki destek verelim. Sadece onlara değil aslında erkeklere de eğitim verelim. Erkeklere eğitim çok daha önemli. Gazetelerin Üçüncü sayfalarında şiddet gören kadının gösterilmesi çok yanlıştır. Asıl Şiddeti gösteren kişinin teşhir edilmesi gerekiyor. Aksine bizde kadının fotoğrafı yayınlanarak defalarca mağdur olması sağlanmış oluyor. Şiddet gören kadınların teşhir edilmesi yerine, rol model olan, zorlukların üstesinden gelmiş başarılı kadınları ön plana çıkarılması gereklidir. Belediye medya kanallarında bu şekilde programlar yapılabilir. Psikolojik, mesleki, hukuki, sosyal rehberlik ve danışma hizmetleri danışma evlerinde yapılıyor. Bunların artırılarak muhtarlıklara temsilcilikler koyularak kadınların daha kolay ulaşabilmesi sağlanmalı. Duyurusunun yapılması gerekiyor. Muhtarlığa gittiğinizde şöyle bir destek alabilirsiniz gibi mesaj atabilir. Kadınların ayakları üzerinde durabilmesi ve çalışma hayatında yer alabilmesi için Kreş imkanlarının sağlanmış olması gereklidir. Şiddetle karşılaşmış danışma evine ya da sığınma evine giden bir kadının aynı zamanda çalışabilme ihtimali varsa 6284 sayılı yasa kreş sağlanması zorunluluğu da getirmiştir. Sadece şiddet gören kadınlar açısından değil, bütün çalışmak isteyen kadınlar açısından mahalle bazında kreşlerin olması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Kadın şiddete maruz kaldıktan sonrasında hayata tutunabilmesi kendine gelebilmesi için sağlık giderleri karşılanmalı, rehabilitasyon hizmeti verilmeli ve sosyal, psikolojik destek sağlanmalıdır. Tüm bu önlemler İstanbul Sözleşmesinde ve 6284 Sayılı yasa da yer almaktadır ve eğer İstanbul Sözleşmesi tüm gerekleriyle uygulanmış ılsaydı kadına yönelik şiddet ortadan kalkmış olacaktı.

İstanbul Sözleşmesi'nin ana fikri olan toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamadığınız müddetçe şiddeti ortadan kaldıramazsınız. Zihniyet değişimi yapılması gereklidir. Böyle bir zihniyet değişikliği yapılmadığı gibi böyle bir niyet de olmadığından, tamamen siyasi nedenlerle belli grupların zorlamasıyla sözleşme ortadan kaldırılmıştır.

Zeynep Ekin AKLAR

Mor Çatı, Proje Koordinatörü

➤ Mor çatı olarak yaklaşık 23 yıldır kadın sığınakları ve danışma merkezleri kurultayı düzenliyoruz kasım ayında. Tüm Türkiye çapında belediyelerden, sığınaklardan katılan, şiddet başvurusu alan, şiddet konusunda çalışan kadın örgütlerinin katıldığı kamunun da dâhil olduğu bir kurultay düzenliyoruz. Bu konularda her sene mutlaka yerel yönetimlerle ilgili bir atölyemiz de oluyor. Detaylıca tartıştığımız yerel yönetimlerin neler yapıp neler yapmadığına dair politik oluşturduğumuz bir oturum var.

www.siginaksizbirdunya.org/tr/

İBB Yerel Eşitlik Eylem Planı yeni çıktı. Burada yaklaşık 10 madde, 10 amaç var. Çok detaylı bir çalışma. Verileri, göstergeleri, amaçları ve hedefleri ile anayasa gibi olmuş, çok kıymetli bir çalışma bakmanızı tavsiye ederim.

Mor çatı, pandemi döneminde şiddetin tanımlanması, bir değerlendirmesi var. Şiddet arttı demiyoruz, şiddet her zaman vardı. Şiddetin yoğunluğunun arttığından bahsediyoruz. Yani dün şiddet uygulayan erkek bugün şiddet uyguladı ve bu yüzden şiddet sayıları arttı diye tariflerimiz yok. Ev içinde yaşanan mevcut şiddetin yoğunluğunun arttığını söylüyoruz. Bir durum tespiti yapabilmek için verilerin çok detaylı olmasına ihtiyaç var. Ben raporunuzda aslında kadın bölümüne kadar olan verilerin hiçbirinde İŞKUR haricinde kadına yönelik cinsiyetlendirilmiş bir veri görmedim. Yani

aslında bütün veriler; tüm halk, nüfus, kadın, erkek, genç, çocuk birlikte. Böyle olunca kadına yönelik bir politika üretirken o sorunun tespitini görmemiş oluyoruz. Koskoca 2020 yılı geçti. Pandemiye ilişkin ne yaptınız hiç bir bilgin yok. Veri raporunda buna erişemedim.

Özellikle Sarıyer Belediyesi bünyesinde o yere uygun bir politika üretebilmek için sorunun tespitinin detaylı olarak incelenmesi gerekiyor. Daha detaylı veriye ihtiyaç var. Yani kadın dayanışma merkezinin kapasitesi nedir, nasıl çalışır, kaç başvuru oldu? Bu başvurulara destekler nasıl sağlandı, kadınların profili neydi? Aslında hangi ihtiyaçlar vardı? Bir sığınak var mı, sığınakta kaç kişi kaldı, kapasitesi nedir, sorunlar nedir? Pandemi döneminde sığınak ve Kadın Dayanışma Merkezi nasıl önlemleri aldı. Nasıl yönlendirme yaptı, gizlilik kararının nasıl uygulandığı gibi gibi bu tür veriler olmadığı zaman dolayısıyla çözüme giderken sıkıntılı olabilir. Kadın çalışmalarının ve şiddet unsurunun çok daha detaylı bir şekilde verileştirilmesi ve raporlaştırılması gerekiyor.

Sarıyer Belediyesi eşitlik birimi ve kadın destek hattı yok. İBB'nin açtığı 7-24 çalışan bir tane kadın destek hattı vardı. İBB özelinde yapılan tüm çalışmaların yerelde karşılığının olması, yansımalarının olması gerekir. Belediyeler kadın örgütleriyle her alanda kalıcı, kurumsallaşmış iş birlikleri kurmalı. Şiddet, eğitim, istihdam, genel eşitlik gibi. Dolayısıyla

belki de bu dönemde özellikle belediyelerin kadın örgütleriyle daha kalıcı, daha yakından çalışan bir iş birlikleri süreci gerekiyor.

Acil eylem planı yoksa yapılmalı. Pandemi döneminin üzerinden 1 yıl geçti ama pandeminin tüm yakıcılığı devam ediyor. Eğer belediyenin acil eylem planı yoksa bununla ilgili bir çalışmanın yapılmasında fayda var. Özellikle kadınların pandemi ilk başladığı zaman sosyal yardımlara fazlasıyla başvurduğunu biliyoruz. Ekonomik ve sosyal destekler aldığını biliyoruz. Bu verilen destekler aslında kadınların ihtiyaçları gözetilmeden veriliyor. Yani bir gıda paketi ya da ekonomik paket veriliyor ama içinde hijyen desteği yok, ped yok, tampon yok, çocuk bezi yok, spiral yok gibi.

Belediyenin verdiği hizmetlerde doğru bilgiye erişimde sıkıntı var. Doğru kişiye ulaşamıyoruz ya da ulaştığımız kişinin bilgileri arasında tutarsızlık var. Belediye arandığında kimle irtibata geçeceksiniz, bilgiyi nereden alacaksınız, doğru mu alacaksınız? Bunlar çok zor konular. Dolayısıyla öncelikle o bilginin paylaşıyor, yaygınlaştırıyor olması lazım ki kadınlar belediyeden nereden hangi alanda fayda alacaklarını bilsinler.

Belediyenin içinde yer alan farklı birimler arası koordinasyonsuzluk sorunu var. Kadın başvurduğunda farklı desteklere başvurabilir. Şiddet için başvurabilir, sosyal yardım için başvurabilir ama aslında hizmetler arası bütünlük, birimler arası koordinasyon kadınlar için hayatı kolaylaştıran bir şey. Aksi takdirde kadınlar 15 farklı kapı çalıp aynı bilgileri 15 yere vermek durumunda kalıyorlar. Koordinasyonla bu sıkıntılar çözülebilir.

Sığınak bir geçiş yeridir ama başka ihtiyaçları da olabiliyor. Sığınaktan çıktıktan sonra kadınların kendi yaşamlarını kurabilmeleri için desteğe ihtiyaçları var. İşe girdiğinizde maaşınızı ve yemek kartını 1 ay sonra alırsınız. Dolayısıyla işi sağlarken aslında geçiş dönemindeki destekleri de veriyor olmak gerekiyor. Barınma da keza böyle bir şey. Çünkü kadınlar şiddet döngüsünden çıktıktan sonra maddi desteğe ve barınmaya ihtiyaçları var. Dolayısıyla sığınak başka bir şey, barınmak başka bir şey. Bunu özellikle belirtmek gerekiyor.

İstanbul ve Sarıyer aslında çok farklı dilde konuşan kadınların beraber bir arada yaşadığı yer. Dolayısıyla tüm hizmetlerin farklı dillere göre de veriliyor olması gerekiyor.

Belediyeler ve kadın örgütleri kalıcı ve kurumsallaşmış iş birlikleri kurmalı ve her alanda yaygınlaştırmalı. Sosyal yardımlar çeşitlendirerek artırmalı. Yani kadınlar dediğimiz grup bir heterojen yapı aslında. Dolayısıyla farklı farklı kadınlık halleri var. Yaşlısı, genci, lezbiyeni, tek başına yaşayanı, bekâr olanı, evli olanı var. Bütün bu farklılıkları gören bir yerden desteklerin sağlanıyor olması gerekiyor.

İstanbul Sözleşmesi ve sonrasında gelecek kısmi saldırıları düşünürken yerel politika, yerel yönetimlerin İstanbul Sözleşmesi'nde geçen bütün politikaları kendi yerel politikalarına dönüştürmesi, yazılı hale getirmesi gerekiyor.

Acil eylem planı yapılmalı. Çünkü salgın hala devam ediyor. Salgın bittikten sonra başka türlü bir kriz ya da afetle karşılaşılabilir ona dair acil eylem planının gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bu acil eylem planı hazırlanırken de mutlaka kadın örgütüyle birlikte yapmak gerekiyor. Sarıyer Belediyesinin kendi sığınacağını açması önemli olacaktır.

“

**Acil eylem planı yapılmalı.
Bunu yaparken de mutlaka kadın örgütleriyle birlikte hareket edilmeli.**

Bahar YALÇIN

Kadın Emeği Değerlendirme Vakfı, Proje Koordinatörü

> Kadın Emeği Değerlendirme Vakfı olarak 1986'dan bu yana kadının kalkınmadaki rolü üzerine daha çok dar gelirli kadınlarla çalışıyoruz. Kadın kooperatif hareketini Türkiye'de başlattık ve 2000'lerden bu yana sürdürüyoruz. Sarıyer'de de kadın kooperatifleri ile beraber çalışıyoruz.

Pandemi ile beraberde bakım hizmetleri kadınlar için daha da ön plana çıktı. Biz de hem çocuk yuvaları hem de yaşlı bakımı konusunda kadın kooperatifleri ile çalışarak kadınlara istihdam alanı yaratmak, bu konuda birtakım çözümler üretilmesi ve kamunun ürettiği hizmetlerin yaygınlaştırılması alanında modeller geliştiriyor ve çalışmalar yürütüyoruz.

Bize ilettiğiniz raporlarda; bakım konusunda gelen talepleri incelediğimizde hem tek başına hem de 2 kişi yaşayan 65 yaş üstü nüfusun Sarıyer'de fazla olduğu görünüyor. Bu nüfusa genelde bakanlar, kadınlar. Belediyenin de buna yönelik bir takım çözümler geliştirmeye başladığı görünüyor. Bunu yaygınlaştırmak için neler yapılabileceği düşünülebilir. Biz bu alanda bakım hizmeti veren kooperatifleri aracılığıyla bu hizmetlerin yaygınlaştırılabileceğini ve istihdam olanakları yaratılabileceğini düşünüyoruz. Erken çocukluk hizmetlerine bakıldığında Sarıyer Belediyesi'nin pek çok belediyeye göre daha fazla kreşinin olduğu görünüyor. Ancak ne kadar yuva açarsanız açın ihtiyaç karşılanamıyor.

Raporda, istihdam başlığına bakıldığında; İŞKUR istatistiklerinde başvuru sayısının azaldığı görülüyor. Bunun sebepleri düşünülebilir, bu süreçte evden çıkamamak

sebeplerinden biri olabilir. Kadınların daha fazla dijital sisteme adapte olması ve dijital alanda iş imkanlarının nasıl yaratılacağı üzerine düşünülebilir. Bizim deneyimimizde, kadınlar bu süreçte dijital araçları kullanmaya kolay adapte oldu. Çoğu zaman kamu kurumlarının çevrimiçi toplantıya adapte olamadığı yerlerde, kadınlar Zoom'dan toplantılara katıldılar. İhtiyacınız eğer buysa bunu kullanmaya başlıyorsunuz ve geliştiriyorsunuz.

Sosyal yardım taleplerinin ne kadar arttığını göremedim ama kart dağıtım sayılarında sizin raporlarınız azalma olduğunu gösteriyor. Farklı sebepleri olmuş olabilir ama yine de nakit veya gıda yardımlarının kart aracılığıyla yapılabilmesi etkili bir çözüm gibi görünüyor. Mahalle bazlı ihtiyaç tespitinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Kadınların bu ihtiyaç tespitinde görev alması da ayrıca çok değerli. Pandemi sürecinin getirdikleri de dahil olmak üzere, aydınlatması olmayan sokaklar, internet olmayan noktalar, yaya geçidi bulunmayan okul önleri veya diğer alanlar vb. bütün bunların tespitlerinde kadınlar yer almalı. Çünkü kadınlar pek çok riskli konuya çözüm üretebiliyor, çözümün kendisi olabiliyorlar. Üretimde bir araya gelme olanakları ve örgütlenme alanlarının kadınlar için artırılması önemli. Mevcut olanların da desteklenmesi ve sadece 2 taraflı bir ilişki olarak değil de bir paydaş olarak algılanması önemli. Kooperatifler ile ilişkisinde belediye sadece destek veriyor pozisyonunda kalmayarak beraber politika üretmeli. Sadece ekonomik gelişim alanında değil, karar alma süreçlerine katılımda da kadın kooperatiflerinin rolü olmalı diye düşünüyoruz.

Kadın Çalıştayı II

Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Kadın Çalıştayı II” 30 Mart 2021
tarihinde çevrim içi platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Yağmur KÖMÜR**

> **Deniz ALTUNTAŞ**

Kadir Has Üniversitesi, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın
Çalışmaları Araştırma Merkezi, Etkinlik ve Proje Koordinatörü

> **Hazal GÜNEL**

Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı (TAPV), Program Koordinatörü

> **Duygu ŞAHİN**

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, KİHEP Sorumlusu

> **Doç. Dr. Çiğdem ŞAHBAZ**

Liv Hospital, Psikiyatri Bölümü

> **Arzu İRGE**

Sarıyer İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Derneği, Cinsiyet ve Çevre Politikaları
Savunucusu

> **Betül SÜNNETCİLER**

İstanbul Barış Lions ve Sarıyer Kent Konseyi Üyesi

> **Meltem CANTÜRK**

Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), Kadın Güçlendirme Çalışmaları, Yönetici

> **Peyker ŞİMŞEK**

Sarıyer Girişimci Kadın Kooperatifi

ÖZET

1 > “Kadın” denildiğinde ne anladığımız netleştirilmelidir. Misilleme, ötekileştirme, ayrımcılık gibi kavramlar tanımlanmalıdır. Herkes aynı şeyi anlamalıdır.

2 > Kapsayıcılık konusu çok önemlidir. Toplumsal cinsiyet eşitliği demek yetmiyor. Mülteci veya engelli kadınları da kapsayan bir şey yapmadığınızda toplumsal cinsiyet eşitliği çok yüzeysel kalmaktadır.

3 > Yerel yönetimlerin, bir birim veya merkez açarak, birkaç kadını bu merkezlerde çalıştırarak onlar ilgilensinler, oyalansınlar, maksat dışarıdan toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bir şey yapılıyor gözüksün düşüncesi çok yanlıştır.

4 > Ne kadar çok kişiye ulaşıldığından çok, bir kişiye daha uzun vadeli derinlemesine ulaşmak önemlidir.

5 > Yerel yönetimlerden yardımı en çok kadınlar istiyorlar. Yerel yönetimler kadın çalışmasını sosyal yardım odaklı mı, yoksa kadınları güçlendiren bir yerden mi kurtmalı? temel sorun buradadır.

6 > Sosyal yardım için gelen kadın “Kendisi” için değil öncelikle çocukları ve evi için geliyordur. Maddi yardımlardan ayrılmadıkça kadın “Kendisi” için gelmeyecektir.

7 > Kadının, İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği’nin pandemi raporuna göre her 10 kadından altısı jinekolojik muayeneye gidemedi. Kadın sağlığı konusunda hem bilinçlendirme hem de imkân sağlamak gerekli.

8 > Türkiye istatistiklerinde kadınların aile planlaması hizmetlerine ulaşamaması gibi bir sorun var. Bu konuda da hedef ve sonuç odaklı çalışma gerekmektedir.

9 > İstanbul’da özellikle CHP’li ilçe belediyelerinin birbirlerinden habersiz ve bağımsız olarak yaptıkları çok fazla iş var. Bu hizmetleri ortaklaştırmak, deneyimleri paylaşmak ve bütünleştirmek belediyeler açısından birbirlerine de iyi gelecek ve öğretici bir süreç olacaktır.

10 > Kadın Koordinasyon Merkezi gibi birimlerin bilinirliliği ve faaliyet alanları çok az. Gelecek talepten çekinerek daha sessiz işlemler yürütülüyor.

11 > Şiddet ve benzeri durumlar için liderler, örnek hikâyeler yaratılması gerekiyor. Başarı hikâyeleri insanlar için çekici olacaktır. Sosyal medyada da bu konu işlenebilir.

12 > BM politikalarında olduğu gibi mutlaka lider kurumlar oluşturulmalıdır. Lider kurumlar aynı sektörde çalışan diğer kurumlara baskı uygular. Aynı modeli burada da oluşturulabilir.

13 > Kadını eğitmek, toplumu eğitmektir. Eğitime mutlaka anaokullarından başlamak gerekiyor. Ancak haklarını öğrenen kız çocukları ve genç kızlarla iyi bir çağdaş gelecek yakalanabilir.

14 > İnsanlara bir fiil ulaşmak önemlidir. Telefon ya da başka yöntemler yerine sahada yapılan iş kıymetlidir. İnsan kaynağı ve yöntemler gözden geçirilmeli, yenilenmelidir.

Deniz ALTUNTAŞ

Kadir Has Üniversitesi, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi, Etkinlik ve Proje Koordinatörü

Kadın birimi, toplumsal cinsiyet eşitliği veya şiddete yönelik ne yapılması gerektiği ile ilgili birimlerin diğer birimler tarafından da sahiplenilmesi gerekiyor. Onların da konuya hâkim olması ve kapsayıcı yaklaşması gerekiyor.

➤ Sorunların ve buna bağlı olarak önerilerin belirlenmesinde yaptığımız araştırmaların sonuçları önemlidir. Belediye gibi birçok kurum ve kuruluşlar, ayrıştırılmış, detaylı ve kapsamlı bir veri çıkarmadığı için sorunu tam olarak tespit edememektedir. Sonuç olarak da çözümlere ulaşamamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin, kurum içerisinde de kurumun hizmet verdiği kişileri de gözetken bir şekilde sağlanması gerekmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve toplumsal cinsiyet temelli şiddetin, sadece çalışan kurumun dışında veya yaşanan evin içinde olduğunu düşünenler olabiliyor. Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve istismar konularında belediyelerin destekleri nedir, bu destekler kurumun personellerine de sunuluyor mu? Örneğin, bazı markalar 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında çok güzel eşitlikçi reklamlar yapıyorlar. Ancak o firmalarda çalışan kadınlara sorduğumuz zaman cinsel taciz veya toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık yaşandığını duymamız da mümkündür. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyet temelli şiddete karşı duruş o kurumun personelini de kapsamalıdır. Bunun için kurum içinde “cinsel saldırı ve tacizi önleme birimi” gibi bir mekanizma olmalıdır. Bu mekanizma hem personel hem de hizmet almaya gelen yurttan kaynaklı olarak yaşanabilecek ve bir diğer kişiyi etkileyebilecek cinsel saldırı ve cinsel tacizlerle de ilgilenmelidir. Kurum personeli ve yurttan ayırmamak gerekiyor; çünkü kurumun personeli aradaki köprüyü kuran kişidir, aynı zamanda hizmet alan bir yurttandır ve eşitlik herkes için gereklidir.

Kadın ya da toplumsal cinsiyet eşitliği gibi birimlerin, diğer birimler tarafından da sahiplenilmesi gerekmektedir. Onlar da konuya hâkim olmalı ve kapsayıcı yaklaşmalıdır, tüm birimlerle koordineli çalışmalıdır. Ancak bunun için öncelikli olarak kavramların tanımlarını ortaya koymamız gerekiyor. Hepimiz kadın dediğimizde aynı şeyden mi bahsediyoruz? LGBTIQ+ nedir? Cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim ile ilgili olarak çok çeşitli kavramlar bulunmaktadır. Bunun yanı sıra tanımlamalara dair herkesin aklındaki algı farklı olabilmektedir. Herhangi bir ayrımcılık, ötekileştirme ve nefret söylemi barındırmadan eşitlik ve kapsayıcılık bu birimlerin temeli olmalıdır.

Buna ek olarak özellikle taciz vakalarında görebileceğimiz misilleme, ötekileştirme, ayrımcılık gibi şiddet türlerine dair pratikler kavramsal olarak açıklanmalı, toplumsal cinsiyet temelli şiddete tolerans gösterilmemelidir. Tanımları ve açıklamaları herkesin anlayabileceği bir düzeye getirmek gerekmektedir; bu açıklamaların anlaşılması güç terimler kullanmadan yapılması önemlidir. Toplumsal cinsiyet eşitliği için kapsayıcılık kavramı da oldukça önemlidir. Mülteci/ göçmen kadınları veya engelli kadınları da kapsayan bir şey yapmadığınızda toplumsal cinsiyet eşitliği çok yüzeysel kalabilmektedir.

Sonuç olarak kadın birimlerine dair yerel yönetimler “bir birim veya merkez açalım, 4-5 tane kadın işe alalım, maaşlarını verelim, onlar ilgilensinler, oyalansınlar, dışarıdan toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bir şey yapılıyor gözüksün” düşüncesinden uzak durmalıdır. Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi olarak yaptığımız araştırmaya göre kadınların Türkiye’de karşılaştığı en büyük sorun şiddet olarak karşımıza çıkıyor. Bu bağlamda kavramların açıklanması ve dil rehberi oluşturulabilir, kavramların aktarılması noktasında hedef gruplara göre değişebilecek eğitimler verilebilir. Belediyeler için eylem planı ve araç seti hazırlanması için bizler de destek olabiliriz.

Hazel GÜNEL

Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı (TAPV),
Program Koordinatörü

> Kadın sağlığı ve toplumsal cinsiyet eğitimleri konusunda AÇEV destekli programlar konusunda eğitmen imkânımız var. Bu imkânı etkili bir şekilde kullanabilirsiniz.

İstanbul'da Şişli ile Beşiktaş Belediyesinde, Ankara'da, Mersin'de ve Bursa'da gönüllü danışmanlık ve test merkezleri var. Kişiler anonim bir şekilde cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlarla ilgili olarak test yaptırabiliyorlar. Bu konu önemli çünkü birçok genç, hastalık şüphesi barındıran bir cinsel ilişkiden sonra damgalanma korkusu sebebiyle doktora gitmekten çekiniyor. Özellikle kadınlar evlilik dışında bir ilişki söz konusuysa yargılanmaktan korktukları için bu testleri yaptırmaktan çok çekiniyorlar.

2019'da nüfus artışı %13,7 olmuş. Burada eğer doğum hızı ile ilgili bir durum varsa kadın sağlığı ve üreme odaklı bir bakış açısıyla aile planlaması hizmetlerine ilişkin Sarıyer Belediyesinin çalışmalar yapması gerekiyor. Evli nüfusun bekâr nüfusa göre iki kat fazla olması, başka il ve ilçelerden Sarıyer'e göç almak gibi okunamayacak bir durumda. Türkiye istatistiklerinde kadınların aile planlaması hizmetlerine ulaşamaması gibi bir sorun da var. Nüfus artışına dair çalışma yapılabilir.

Belediyeden yardımı en çok kadınlar istiyor. Belediye kadın çalışmasını sosyal yardım odaklı mı kurmalı, yoksa kadınları güçlendiren bir yerden mi kurmalı temel soru olacaktır. Sarıyer Belediyesinde Kadın Danışma Merkezi

ve sosyal yardım meselesi hala çok yan yana. Sosyal yardım talebi de kadın danışma merkezi içerisinde yürütülüyor. Maddi yardımlardan ayrılmadığı sürece kadının iyi olma hali ya da kadının güçlendirilme hali çok ilerlemez. Çünkü kadın o sosyal yardımı almak için oraya geliyordur başta, kendisi için değil. Sosyal yardımlarla yan yana olduğu sürece size benzer sorular gelmeye devam edecektir diye düşünüyorum.

Sarıyer Belediyesinde birçok kadın sağlığı eğitimcimiz var ama hepsinin birimleri değişmiş vaziyette. Yani aslında yetiştirilen personelinizin konumlandığı noktada etkili kullanılması, hem yetkisini hem de ilgisi becerisini etkili kullanması konusunda yeteri kadar desteklenmediğini anlıyorum. O yüzden personelin desteklenmesine ilişkin bir çalışma olmalı.

Var olan personelin hem insan kaynağını hem bilgi kaynağını etkili bir şekilde kullanabilmek için alan açmak, eğitimcinin eğitimini yapabilmesi için çalışma saatleri içerisinde düzenleme yapabilmek, onun için mekân ayırmak gerekiyor. Çocuklu gelecek olan kadınlar için hem çocuğu ile gelebileceği çocuğunu bırakabileceği bir mekân ayarlamak, hem kadınlar için teşvik edici bir şeyler ayarlamak(bir meyve suyu dağıtmak bile olabilir bu) gerekiyor.

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği'nin pandemi raporuna göre, her 10 kadından altısı jinekolojik muayeneye gidemedi. Gidememe sebepleri; birçok hastanenin pandemi hastanesine çevrilmesi, geri kalanların da salgın hastalığının yarattığı korku sebebiyle kadınların gitmekten çekinmesi, en önemli sebeplerden biri de kadınların ev içindeki yükü o kadar fazlaydı ki kendisine ayırabilecek ve kendisini düşünebilecek bir vaktinin olmamasıydı. Topluluk içerisindeki kadınların yaklaşımı da bunu gösteriyor. Sorumlulukların getirdiği yükler nedeniyle bedenlerini dinlemeye vakitleri kalmıyor.

Kadınlar için birinci basamak sağlık hizmetlerinin bir kısmının en azından belediyenin imkânları doğrultusunda sağlık işleri ile organize olarak yapılabilmesi sağlanabilir. Kadınlara hem bilgilendirme, hem

de ücretsiz olarak tarama, muayene, testler yapılması gibi hizmetler verilebilir.

Temel nokta belediyenin kadınlarla bir araya gelmesi gerekiyor. Etkinlikler, eğitim çalışmaları, atölyeler ile bu sağlanabilir.

“

Rapora göre, pandemi döneminde her 10 kadından altısı jinekolojik muayeneye gidemedi. Gidememe sebepleri; birçok hastanenin pandemi hastanesine çevrilmesi, geri kalanların da salgın hastalığının yarattığı korku sebebiyle kadınların gitmekten çekinmesi, en önemli sebeplerden biri de kadınların ev içindeki yükü o kadar fazlaydı ki kendisine ayırabilecek ve kendisini düşünebilecek bir vaktinin olmamasıydı.

Duygu ŞAHİN

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği,
KİHEP Sorumlusu

► Pandemi başlar başlamaz verilerini toplamaya başladığımız, 2020 Mayıs ayında saha araştırması yaptığımız bir çalışma oldu. Türkiye çapında 1.200 kadınla görüştük. Çalışmada şiddetle ilgili de, ev içi emeğin büyümesi ile ilgili de çok ciddi tespitler var, oradan faydalanabilirsiniz.

Kadın İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği olarak “Kadın İnsan Hakları Eğitim Programı” adını verdiğimiz kadınları güçlendirecek bir eğitim programını yürütüyoruz 95’ten beri. Sarıyer Belediyesiyle konuştuk ama dâhil edemedik. Bunu yapıp Sarıyer’de kadın hakları eğitim programının verilmesini sağlayabiliriz. Dernekle belediye arasında bir iş birliği protokolü imzalıyoruz. Bu protokol, KİHEP eğitici olan personelin mesai saatlerini bu çalışmalara ayırması yönünde belediyenin taahhüdünü içerdiği gibi, eğitime katılacak kadınların gerekiyorsa transfer desteği alması, çocuk bakımı ile ilgili destek almasını da sağlıyor. En azından oradaki personelin elini güçlendiriyor. Belediye personellerinin bu aracı temin ederken bile ne kadar zorluk çektiğini biliyorum, burada bu protokol güçlendirici oluyor. Bu şekilde çalışmaları yürütmek mümkün olabilir.

Sarıyer Belediyesinde bir eşitlik birimi ya da kadın müdürlüğü göremedim. Toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili işlere bütçe aktarılması konusunda kendisine ait bir müdürlük olmaması bütçenin aktarılmasını da zorlaştırıyor. Karar alma süreçlerini de uzatabiliyor.

Kadın Koordinasyon ve Danışma Merkezini biliyoruz ama işlevselliğini biraz daha artırmak gerektiğini düşünüyorum. İstanbul’da çok fazla kadın örgütü olduğunu düşünürsek sayıca biraz az olduğumuzu düşünüyorum. Daha fazla kadın örgütüyle iş birliği daha iyi olacaktır.

2019 yılında 40 kadının Sarıyer Belediyesinden danışmanlık hizmeti aldığına dair bir veri var. Ooldukça az göründü. Buradan yola çıkarak aslında merkezin bilinirliği ve alınacak hizmetin niteliğiyle ilgili kadınlarda bir bilgi eksikliği olduğunu düşünüyoruz.

LGBTİ konusuyla ilgili bir veri göremedim. Burada herhangi bir LGBTİ örgütü temsili de yok. Her ne kadar nüfus verileri kadın ve erkek olarak atanmış cinsiyetler üzerinden ayrıştırılmış olsa da böyle bir temsiliyetin bu plan içerisinde yer alması gerektiğini düşünürüm. Özellikle stratejiler belirlenirken bu konuyu ele almak gerekiyor.

Kurucularımızdan Prof. Dr. İpek İl Karaca’nın kadın emeği ile ilgili yaptığı çalışmalarından bir tanesi şunu söylüyor: “Güçlenmeyle ilgili bir süreçten geçmeyen kadınların istihdamda kalma süresi çok az.” Bununla ilgili bir çaba sarf edebiliriz ama bunu kalıcı hale getirmek için belki başka bir araç da kullanabilirsiniz. Ama Kadın İnsan Hakları Eğitim Programı gibi hak bilinciyle güçlenmeyi sağlayan bir programla da bu süreçlerin desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

İstanbul’da özellikle Cumhuriyet Halk Parti’li ilçe belediyelerinin birbirlerinden habersiz ve bağımsız olarak yaptıkları çok fazla iş var. Buradaki deneyimleri ortaklaştırmak belediyeler açısından birbirlerine de iyi gelecek ve öğretici bir süreç olacağını düşünüyorum.

Eşitlik birimleri üzerinden toplanma sürecinin devam ettiğini biliyorum. Sarıyer Belediyesi bu ağa biraz daha aktif girerse iyi olur diye düşünüyorum.

Daha çok sivil toplum iş birliği yapılmalı.

Kadın Koordinasyon Biriminin merkezi web sitesinde sadece bir haber içeriğinde

görünüyor. Bir kadının “Sarıyer Belediyesi kadınlar için hangi desteği veriyor, bir kadın merkezi var” deyip girebileceği bir şekilde kurgulanmamış durumda.

İSMEK ile daha iyi iş birliği yapılabilecek bir dönemde olunduğunu düşünüyorum. Bunu gözden kaçırmamak lazım.

Sosyal medya belki bütün kadınlara ulaşım konusunda etkili değil ama çok insana ulaşma konusunda oldukça güçlü bir araç. Belediyenin kadın meselesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili bakış açısının sosyal medyadan duyurulması, mesajların verilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Belediyeler ve siyasi partilerden insanlar İstanbul Sözleşmesi ile ilgili bir destek videosu yayınladı. Sarıyer Belediyesi de bu konudaki görüşlerini duyurmak için bu işlere dâhil olabilir diye düşünüyorum.

İstanbul’da özellikle Cumhuriyet Halk Parti’li ilçe belediyelerinin birbirlerinden habersiz ve bağımsız olarak yaptıkları çok fazla iş var. Buradaki deneyimleri ortaklaştırmak belediyeler açısından birbirlerine de iyi gelecek ve öğretici bir süreç olacağını düşünüyorum.

Doç. Dr. Çiğdem ŞAHBAZ

Liv Hospital, Psikiyatri Bölümü

İstismar vakalarında psikolog, psikiyatrist gibi ruh sağlığı profesyonelleri bir şekilde ülkemizde her zaman ilk adres olarak görülüyor. Aslında bu hem hukuki ve hem sosyal bir sorun. Şiddet ve istismar mağdurlarında psikolojiden ziyade hukuki ve sosyal destek anlamında eksiklikler tamamlanmalı.

► Çalıştay öncesi hazırladığınız verilere bakma fırsatı bulduğumda oldukça iyi hazırlanmış bir veri gördüm. Sarıyer özelinde bu rakamların çok değerli olduğunu düşünüyorum. Benzer çalıştaylara, toplantılara katıldığımda, özellikle istismar ve şiddetle ilgili, maalesef rakamlar üzerinden konuşmayı pek bilmiyoruz. Bu da bizim çözüme gitmemizi çok zorlaştırıyor.

Sarıyer’de geçmişte çalışan bir hekim olarak özellikle silahlanmanın çok yüksek olduğu bir ilçe olduğunu biliyorum. Günde 86 tane silah ruhsatı verdiğim günü hatırlarım. Bu anlamda da şiddeti ve özellikle incinebilir grupları konuşacaksa silahlanmayı da mutlaka bu verilerin içine mutlaka dâhil etmemizin işimize yarayacağını düşünüyorum. Şiddetin tanımı gereği gücü güçsüze karşı kullanma. O yüzden kadın, çocuk ya da burada herhangi bir kırılgan grup dışında aile içinde de çok kolay yükselen bir şiddetten bahsediyoruz. Sarıyer çok belirgin şekilde Karadeniz coğrafyasından göç alan ve sosyolojik olarak Karadeniz kültürünün hala yaşandığı bir ilçemiz.

SAKEM gibi merkezlerin tanınabilirliği üzerine çalışabilirsiniz. Çünkü Sarıyer halkının bu konudaki bilgisinin az olduğunu her seferinde görüyorum.

Özellikle istismar vakalarında psikolog, psikiyatrist gibi ruh sağlığı profesyonelleri ülkemizde her zaman ilk adres olarak görülüyor. Fakat böyle olmadığını biliyoruz. Aslında bu hem hukuki ve hem sosyal bir sorun. Bu anlamda yalnızca psikiyatri veya psikologlar ya da psikolojik sağaltım değil, bu insanların öncelikle hukuki korunmaya,

güvenli bir alana geçilmesine, yani bir sosyal alana ihtiyacı var. Sarıyer Belediyesi de bu farkındalığıyla özellikle bu 2 paydaş konu üzerinde öncü olmasının İstanbul için oldukça önemli olacağını, kurumun da bunu yapacak birikimi olduğunu düşünüyorum.

Travma ya da şiddet mağduru insanların ikinci travmaları, onların hayattaki bütün yeti yitiminde ilk travmadan daha da üzücü oluyor.

Gerek ülkemizde gerekse bütün dünyada şiddet ve benzeri durumlar için bizim liderler, örnek hikâyeler yaratmamız lazım. Bunun için de İstanbul geneli için Sarıyer’in kesinlikle altyapısıyla ve belediye başkanıyla beraber bu umudu taşıyabildiğini düşünüyorum. Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç partiler üzeri bir isim.

Sarıyer’de çok boş derslerin geçtiği liselerin olduğunu biliyorum. Birçok lisenin son dönemde İmam Hatip Liselerine çevrilip bu yüzden özellikle fenni branşlaşmış matematik, Türkçe gibi derslerde öğretmen sıkıntısı olduğunu biliyorum. Bu şiddetin temel olgularından biri, birçok çocuğumuzu bomboş bırakıyor.

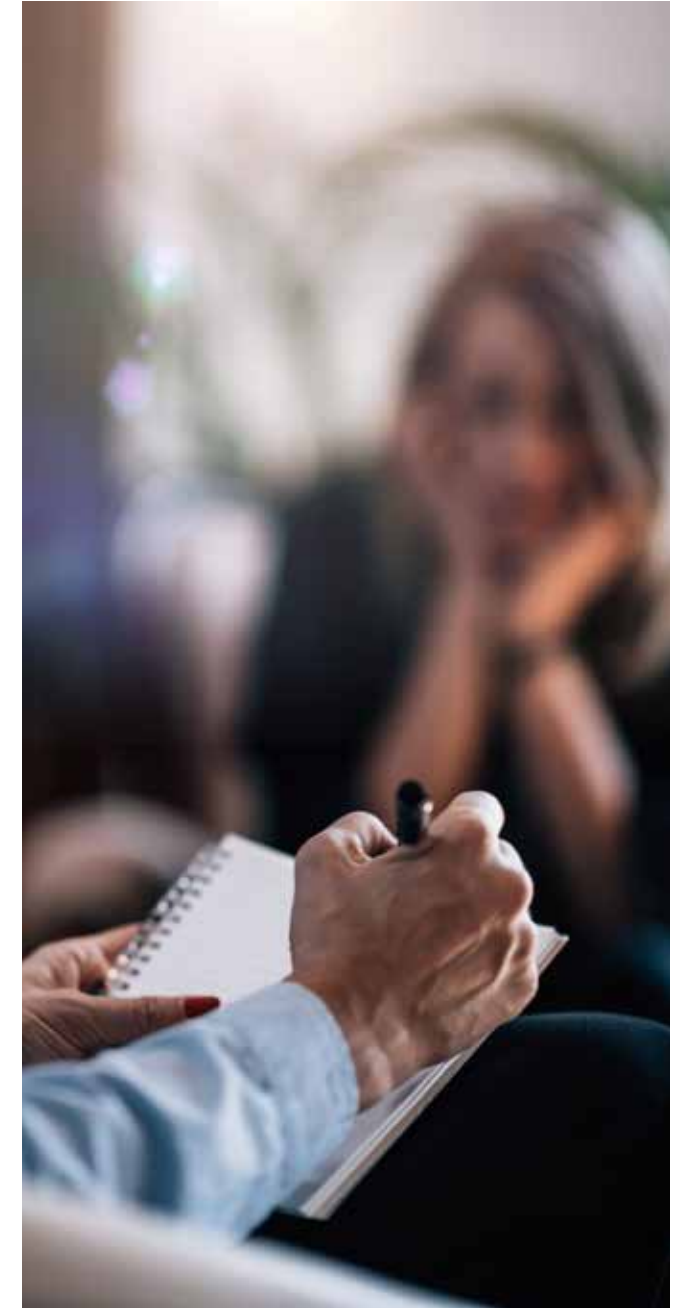
Okul bittikten sonra beraberinde gelen işsizlik yüzünden uyuşturucu ve şiddetle ilişkisinin çok kolay gelişebileceğini düşündüğüm için bunların da yine eğitilebilecek bir grup olduğunu düşünüyorum.

Sarıyer Belediyesinin bu liderliğiyle ve biraz da bütçe kullanımıyla mekânlar yaratmanın çok önemli olacağına inanıyorum. Bu mekânlar dediğim gibi hukuk bürosu, bir sosyal sağaltım bürosu ya da yalnızca eğitimle ilgili mekânlar olabilir. Sonrasında bu mekânların pozitif çıktılarını sürekli olarak toplumda gösterebilmek gerekiyor.

Sosyal medyada iyi hikâyelere ihtiyaç var. O yüzden Sarıyer Belediyesi olarak dokunduğunuz bir kişinin hikâyesi nasıl sonuçlandı; şiddet mağduru bir kadın belediyeden yardım alarak ya da belediyemizin kurumlarından nasıl faydalandı; bunu haberleştirebilmeniz, anlatmanız insanlar için umut ve cesaret olacaktır. Bu yüzden belediyeden mutlaka bir bütçe ayrılmasının önemli olacağını düşünüyorum.

Uyuşturucu problemi yaşayan çocukların hem eğitimi, hem de belki belediyede öncelikli istihdamı da önleyici olarak devreye girebilir.

Sarıyer’deki birinci basamaktan itibaren emniyet güçlerinden birer temsilci seçilip Sarıyer Belediyesinin düzenleyeceği eğitimlere katılması gerekiyor. Çünkü biz ne kadar politika yaparsak yapalım, STK’lar ne kadar uğraşırsa uğraşsın insanların ilk başvurduğu yer kamu oluyor. Onlarsız bir sonuca varmak mümkün olmayacaktır.

Arzu İRGE ÖZYOL

Sarıyer İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Derneği,
Cinsiyet ve Çevre Politikaları Savunucusu

> İstanbul Sözleşmesi gibi gündemde olan programlara geçiş yapmak ve daha uzun vadeli programlar anlamında kalıcı çalışmaları başlatmak önemli.

Sarıyer çok büyük ve farklı sosyokültürel seviyelerde kişileri içinde barındıran bir ilçe. Dolayısıyla küçük bir bölgede ne yapılması gerektiğini planlayıp, bir takım hedefler koyar ve bu hedeflere uygun kümeler haline gelerek çalışırsak daha başarılı olacağımıza inanıyorum.

Sarıyer'deki sorunlar ile Türkiye'dekiler aynı. Sorun bir noktada farkındalık eksikliğinden kaynaklanıyor. Bunun için genel ülke çapında hangi stratejiler uygulanacaksa, Sarıyer'de de bu modelin uygulanmasının ve farklı çalışma gruplarıyla yaptığınız gibi kümeleşmeler yapıp farklı sorunlara o şekilde odaklanmanın doğru olacağına inanıyorum.

Sürdürülebilirliğin temelinde kurumsallaşma var. Sarıyer Belediyesinin çok iyi niyetli çalışmaları olduğunun farkındayım ama biraz bana bölük pörçük gibi geliyor. Öncelikle kadın toplumsal cinsiyet eşitliği adına kurulan çeşitli ünitelerin bir merkez altında toplanması gerektiğine inanıyorum. Merkez için bütçe ayrılması kadınla ilgili yapılacak projelerin sürdürülebilirliğini sağlayacaktır.

İstanbul Sözleşmesi'nde cinsel yönelim ile ilgili sözlerin sadece bir maddesinin içindeki bir kelime olarak geçtiğini söylememize rağmen, MHP'nin grup toplantısında Sayın Devlet Bahçeli, cinsel yönelim konusunda taraf bir sözleşme olduğunu kamuoyuna paylaştı.

Onları dinleyen kesimle bizlerin uzanabileceği insan sayısı farklı. Dolayısıyla biz büyük bir ilçe belediyesini arkamızda alıp kadın ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda lider bir pozisyona ulaştırmalıyız. İş birliği yapmalı ve lider pozisyonlar üretmeliyiz. Bu BM politikalarında da böyledir. Mutlaka lider kurumlar oluşturulur ve bu lider kurumlar aynı sektörde çalışan diğer kurumlara baskı uygular. Aynı modeli burada da oluşturabiliriz. Sarıyer Belediyesini toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda lider kurum statüsüne ulaştırıp diğer belediyelere bu gücü kullanarak savunuculuk faaliyetleri yaratılabilir diye düşünüyorum.

Eğitimle ilgili çalışan gruplar bir araya gelerek bir takım sertifikasyon programları oluşturabilir. Kapı kapı dolaşarak bilinçlendirme, farkındalık çalışmaları yapılabilir.

Sarıyer Belediyesi bir kadın kuluçka merkezi oluşturmalı, burada kadınlara verilecek mesleki eğitimlerin belirlenmesi için de özellikle Sarıyer ilçesinde faaliyette bulunan işletmelere mikrofon uzatılması gerekiyor. Ne tür personel ihtiyaçları var?

Bu illa örgü örmek, nakış yapmak falan gibi olmayabilir. Örneğin Sarıyer'de bahçeli konutlar ve siteler çok fazla. Buralar için bahçıvan eğitimi verilebilir. Seracılık eğitimi verilebilir. Sarıyer ilçesi içerisindeki turizm işletmelerine aşçı veya servis elemanı olarak kadınlar yetiştirilebilir. Bu kuluçka merkezi meslek eğitiminin başından alıp, eğer bir üretimi varsa bunu pazarlayacak nitelikte olmalı, kadın tam anlamıyla formasyon kazandıktan sonra istihdam sağlayabilecek nitelikte bir istihdam bürosunu da içermeli. Kadınlar buraya çocukları nedeniyle gelmiyorsa yine bu kuluçka içerisinde gündüz çocuk bakımevi veya bir etüt merkezi gibi kadınların çocuklarının eğitim aldıkları sırada onların katılım sağlayabileceği şekilde olmalıdır.

Çocuklarının bakımları için başkasına muhtaç olmayacakları bir yapılanmaya gitmek lazım. Bu kuluçka merkezi ya da kurulacak merkezin yönetiminin Yeni Zelanda'da ve Hollanda'da olduğu gibi yerel yönetimden, yarı bağımsız olan sivil toplum kuruluşlarından

ve aktivistlerden oluşturulması gerekiyor. Her yıl idari bölümünün rotasyonla değişecek biçimde ve oy hakkı olacak biçimde kurgulanması önemli. Kadın kuluçka merkezinde bir ünite oluşturulacaksa buna bu komite tarafından karar verilmesi gerekiyor. Belediye meclisinin %60'lık bir karar hakkı varsa, % 40'lık karar hakkının da tamamen sivil oluşuma aktarılması gerekir. Katılımcı perspektiften bakılan, demokratik ilkelerin işlediği ve sürdürülebilir anlamda yapılaşmanın oluşturulmasıyla Sarıyer Belediyesi toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda lider kuruluş haline getirilebilir diyorum.

Kapsamlı bir istihdam hareketine girişecek olursak, bizler uluslararası anlaşmalar ve birleşmiş milletler süreçleri ile ilgili bilgi aktarımında bulunabiliriz. Eğitimler ve seminer programlarıyla iş birliği yapabiliriz. Ortak projelere girişebiliriz. Birtakım kampanyaları başlatabilir ve bu kampanyalarda da sayın başkanın kampanya yüzü olarak görünmesini sağlayabilecek faaliyetlerde bulunabiliriz.

“

Öncelikle kadın toplumsal cinsiyet eşitliği adına kurulan çeşitli ünitelerin bir merkez altında toplanması gerekiyor. Merkez için bütçe ayrılması kadınla ilgili yapılacak projelerin sürdürülebilirliğini sağlayacaktır.

Meltem CANTÜRK

Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV),
Kadın Güçlendirme Çalışmaları, Yönetici

“

Şiddet gerçekleşmeden, sosyoekonomik açıdan ve istismar açısından risk altındaki her yaşta tüm kadınlara ulaşmak üzere bir planlama yapmaya ihtiyaç var.

► Sarıyer’de diğer ilçelerden farklı bir sorun olmamakla birlikte göç alan bir ilçe olduğunu da hepimiz biliyoruz. Özellikle belediyenin farkındalık, eğitim ve önleme konusunda daha çok saha çalışması yapması gerektiğini düşünüyorum. Burada tabi STK’lar olarak biz de destek veriyoruz.

Belediye kendi insan kaynağının, merkezlerinin, binalarının, hizmetlerinin kaynağını düşününce kadınlara erişimde yüksek potansiyeli var ve bunu daha etkili kullanması gerektiğine inanıyorum.

Şiddetin gerçekleşmeden, sosyoekonomik ve istismar açısından risk altındaki her yaşta tüm kadınlara ulaşmak üzere bir planlama yapmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Maalesef sadece telefon ederek takip etmek sahada etkili olmuyor. Sahanın dinamiği o mahallede bir merkeziniz varsa hakikaten kendinizi tanıtmak, oranın nabzını tutmakla çok alakalıdır. Bu nedenle muhtarlarla iş birliği yapmak önemli.

Evde kapalı kalan kadınlar daha yalnızlaşıyor ve risk altında olma durumları şiddet gerçekleşmemiş olsa bile her an yükseliyor. AÇEV olarak en güçlü yöntemin gerçek saha çalışması yapmak olduğunu düşünüyoruz. İnsanlara bir fiil ulaşmak önemli. Bu konuda yapılanmanız, insan kaynağınız, yöntemleriniz neyse gözden geçirmeye ve yenilemeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Sosyal medyada her ne kadar Covid

döneminde dijital erişim artıyor gibi gözükse de hâlihazırda kadınların buna erişimi çok yüksek değil. Dolayısıyla sosyal medyadan yayınlamak maalesef yetmiyor.

Çocukları üzerinden kadınlara ulaşmak da önemli. Belediyeye herhangi bir sebeple ayak basan herkesin evindeki kız çocukları, genç kızlar, kadınların bilgilerini mümkün olduğunca alıp onlara da erişmek üzere bir planlama faydalı.

Kendi çocuğu ana sınıfı yaşına gelene kadar kendi mahallesinde belediyenin bir hizmet binası olduğunu bilmeyen kadınlarla tanıştım. Kadının bireysel olarak, kişi olarak belediyeden hizmet almasını sağlamak gerekiyor.

Genç kadınlar evlenmeden önce maalesef hizmetlere erişimde çok daha risk altındaki gruplar. Engelleniyorlar. Mahalle baskısını yıkmamız gerekiyor. Tek başına kreş ya da anasınıfı belediye hizmetleri yetmiyor. Genç kızların belediyelere gelmesini sağlayacak birtakım eğitimler, aktiviteler planlamaya ihtiyaç var ki şiddet gördüğünde değil, çok daha evvel gelip farkındalık kazansın ve destek alabileceği mekanizmaları görsün.

Belediye kurumlarından ve hizmetlerinden kadınlar ne kadar haberdar? Kadının oraya ayak basmasını beklememek gerekiyor. Çok daha etkili saha çalışması yapmaya bu nedenle ihtiyaç var diye düşünüyorum.

Değişim ve dönüşüm var fakat olumlu yönde değil maalesef. Covid 19 salgını geleneksel cinsiyetçi rollere dönüşü de hızlandırdı. Dolayısıyla daha proaktif, daha hızlı çalışmamız gerekiyor.

Eğitim sisteminde görünüp de şu an herhangi bir sebeple eğitime erişemeyen genç kızlar çok risk altında bulunan gruplar. 4-5 sene içinde bunun çok acısını çekeceğiz. Ciddi eğitim sistemi dışında kalmış kız çocukları olacak ve risk altında olmaları giderek artacak.

Ne kadar sayıya ulaşacağımıza dair çalışma biçimi artık etkin bir biçim değil. Ev içine birçok hizmetle ulaşmak, daha derinlemesine hizmet alan kadınların aşama aşama başka hizmetlerden faydalanmasını sağlamak önemli. Önce okuma yazma gibi temel

eğitim alması, sonra mesleki eğitim alması, sonra istihdama yönelik bir çalışma varsa duyurulması gibi. Kastettiğim şu; ne kadar çok kişiye ulaştığımızdan çok, bir kişiye daha uzun vadeli derinlemesine ulaşmak önem kazanıyor.

Mahalle yönetim tarzı düşünülerek, ilgili yerde hangi STK’dan nasıl fayda sağlanabilir? STK belediyenin hangi hizmetinde nasıl katkı verebilir? Bu soruları yanıtlamak ve etkin iş birliği için farkındalık çalışmaları etkili olacaktır.

Yeni yöntemler geliştirmeye ihtiyacımız var diye düşünüyorum. Çünkü hayat değişiyor, problemler dönüşüyor. Önceden kullandığımız yöntemler tek başına artık etkili olamayabiliyor.

“

Eğitim sisteminde görünüp de şu an herhangi bir sebeple eğitime erişemeyen genç kızlar çok risk altında bulunan gruplar. 4-5 sene içinde bunun çok acısını çekeceğiz. Ciddi eğitim sistemi dışında kalmış kız çocuklar olacak ve hakikaten risk altında olmaları artacak.

Peyker ŞİMŞEK

Sarıyer Girişimci Kadın Kooperatifi

► Bizim çalışma alanımız kadın istihdamı. Özellikle ev kadınları, dar gelirli kadınların üretime katılması için 7 - 8 senedir yaptığımız çalışmalar yürütüyoruz.

Kadınların özellikle kırılğan bir yapısı var. Ev kadınlarının çocukları, engellileri, yaşlıları var. O yüzden kamusal alana çıkmakta zorluk çekiyorlar ve eğitimleri bu yüzden eksik kalıyor.

Kooperatif olarak kadınları istihdama katmak, yoksulluklarına bir parça çözüm bulmak, yaptıkları işlerin daha görünür ve daha satılır kılmak ile kadın erkek eşitsizliğine karşı örgülü birliktelik kuruyoruz. Bu kadınlara çok şey katıyor. Ancak birbirimizden haberdar olamıyoruz, iş birliklerini yeterli kuramıyoruz. Bu alanda çalışanlar bir araya gelerek, herkesin birbirinden haberdar olması ve birbirine destek vermesi hepimizi güçlendirecek diye umuyorum.

Sarıyer'de üretime katılmayan kadınlarının sayısal olarak ne kadar olduğunu verisine ulaşamadım. bu veri önemli olacaktır.

Şiddet, eğitim, çocukların eğitimi gibi konular birbirine bağlantılı olarak sürüyor. Kadın ekonomik gücüne erişecek yöntemleri bulabilse, bu yöntemlerle çocuklarına daha iyi eğitim verebilse, kocasının karşısında daha dik durma gibi çözümleri olacak. Bütün bunlar birbirinden ayrı işler değil. Şiddet ve kadının ekonomik olarak istihdama ulaşamaması gibi konuların hepsi bir arada değerlendirilmeli.

“

Kadınlar evde çok yoğun görünmez emek içindeler ve bu emeğin karşılığı yok.

Kadınların her bölgede kooperatifleşme ile birbiriyle iletişim halinde olmaları gerekli.

Oyun odaları ve her mahalleye bir kreş olayını yaygınlaştırmamız gerekli. Belki kadının, annenin dışarı çıkabilmesi için saatli olarak çocuğunu bırakabileceği güvenli bir yer belediye tarafından sağlanabilir.

Özellikle engelli çocuğu veya yakını olan annelerin durumu çok sıkıntılı. Bir saat olsun çocuğunu bırakabileceği bir yer olmadığı için dışarıya çıkamıyor.

Kadınlar eğitimlerden sonra ürünlerini ve sertifikalarını alıp eve gidiyorlar. Onları hayat boyu sürdürebilecekleri bir iş olarak edinmeleri gerekli diye düşünüyorum. Kadınların kurslarda öğrendiklerinin biraz daha sürdürülebilir olması ve üretime katılması açısından belediye - kadın işliğı olarak bir yer tahsis edebilir. Bu kadın işliklerinde kadın erkek eşitsizliği konuları, kadının istihdama katılması, kadının eğitimi (sadece ürün geliştirme, tasarım değil, çeşitli konularda) yapılabilir.

Belediyeler, çocuk ve yaşlı hizmeti konusunda kadın kooperatifleri ile birlikte iş birliğı yapıp bu çalışmaları o şekilde sürdürebilir. Evdeki kadınların üretime katılması ve daha sürdürülebilir bir iş olması açısından güzel olur. Böyle bir proje içinde çalışmak isteyen kadın kooperatifleri ve kadın örgütlerinden kadınlarla birlikte iş birliğı yapılabilir.

“

Lion'lar olarak, kadın konusunda yapılacak en önemli çalışmanın eğitim olduğu görüşünü savunuyoruz. Çünkü kadını eğitmek toplumu eğitmektir diyoruz.

► Lions 118 T Yönetim Çevresi olarak, Kadına yönelik çalışmalara çok önem veriyoruz. “KADINI EĞİTMEK TOPLUMU EĞİTMEKTİR” mottosuyla yol alıyoruz. Kadın eğitimi için Vakıflarımızla birlikte çalışmalar yapıyoruz. Okuma yazma kursu, takı kursu, pasta kursu ve yabancı dil kursları düzenliyoruz.

Kurslarda, üretim için gerekli malzemeleri kursiyerlere ücretsiz verip, onlara üretim yaptırıyoruz ve ürünlerin satışını çeşitli pazar ve ortamlarda gerçekleştirip, bedellerini kursiyerlere nakit olarak veriyoruz. Bir Kulübümüz, Demre'de kadınlara yönelik bir Arı projesi geliştirdi. “No Bee No Life” (arı yoksa hayat yok) sloganlı bu projede, kadınlara istihdam sağlamak için bir kooperatif oluşturuldu. Kovan, arı ve arıcılık kıyafetleri temin edilerek verildi. Şimdi o köydeki kadınlar arıcılık yapıyorlar, bal üretiyorlar ve satışını yapıyorlar. Biz de balların satışına yardımcı oluyoruz.

Sarıyer Kent Konseyi ile Sarıyer Kent Konseyi Genel Sekreterliğı'nin 2017 yılından beri paydaş olarak başlattığı “ürettiğimisatıyorum. com” web sitesinde, Lion'lar ile iş birliğı yapılıyor.

Üreten kadınlar ile alıcıları buluşturan, “Ürettiğimi Satıyorum” projesini güçlendirmek için daha sıkı iş birliğı yaparak çalışmalarımızı daha da büyötmeyi planlıyoruz.

Betül SÜNNETÇİLER

İstanbul Barış Lions ve Sarıyer Kent Konseyi Üyesi

Kadın ve kadına yönelik çalışmalarımızı büyük bir özenle yapmaktayız. Bu yıl “Kadına şiddete hayır derken nerede yanlış yaptık?” e-paneli konusunda uzman kişilerle konuya ışık tuttuk. Bu çalışma Youtube üzerinden yayınlanıyor ve çok ilgi görüyor. Her yıl çeşitli belediyelerle iş birliğı yaparak kadın hakları konusunda bilgilendirici seminerler düzenliyoruz. Okullarda hem çocuklara hem de annelere bilgilendirici seminerler ve paneller yapıyoruz. Kadın hakları konusunda hukukçularımız, Psikolojik destekte uzman doktorlarımız, sağlıklı beslenme konularında diyetisyenlerimiz her zaman desteğe hazır. Tophanede bir kadın sığınma evi açtık. Lion'lar olarak, kadın konusunda yapılacak en önemli çalışmanın eğitim olduğu görüşünü savunuyoruz. Çünkü kadını eğitmek toplumu eğitmektir diyoruz. Eğitimin önemini anlatmaya anaokullarından başlanmasını öneriyoruz. Bilhassa, ülkemizdeki kız çocukların mutlaka okutulmasını hedefliyoruz. Ancak haklarını bilen kız çocukları ve genç kızlarla çağdaş bir gelecek yakalayabileceğimize inanıyoruz. Unutmamalıyız ki... Büyük Önderimiz ATATÜRK'ün söylediğı gibi “Dünya üzerinde gördüğünüz herşey kadının eseridir.”

Biz Lion'lar da, Ata'mızın bu sözünü şiar edinerek hizmetlerimize içtenlikle ve gönüllü olarak devam ediyoruz.

Çocuk Çalıştayı

Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Çocuk Çalıştayı” 31 Mart 2021
tarihinde online platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Duygu BAYTAR**

> **Ceren SUNTEKİN**

Çocuk Çalışmaları Çocuk Katılımı

> **Dr. Melike ACAR**

MEF Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü, Bölüm Başkanı

> **Doç. Dr. Zeynep ERDİLLER YATMAZ**

Boğaziçi Üniversitesi, Erken Çocukluk Eğitimi

> **Derya NOHUT**

İBB Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Çocuk Gelişimcisi

> **Ebru YILMAZ**

Kadir Has Üniversitesi, Kent ve Çocuk Çalışmaları Bölümü, Öğretim Görevlisi

> **Nurgül ÖZTÜRK**

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği

> **Ezgi TUNCA**

Eğitim Reformu Girişimi, Araştırma Asistanı

> **Cansu CABUCAK**

Hümanist Büro, Ekip Üyesi

> **İlkem Ezgi ASLAN**

YÖRET Vakfı, Yönetim Kurulu Üyesi

> **Serap Pehlivan ERDİNÇ**

Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), Eğitim Uzmanı

28 Mart 2021 tarihinde çevrim içi platformda

Ceren Suntekin, Oğuz Tekdemir, Özlem Bozkurt, Seda Birden ve Çocuk Danışma Kurulu'nda yer alan SAGEM Şube Temsilcisi **22 çocuğun** katılımı ile gerçekleştirilen **Sarıyer Çocuk Danışma Kurulu Toplantısı özet raporu, çalışmaya ışık tutması açısından katılımcılarla paylaşıldı.**

1> Çocukların ihtiyaçlarına göre planlanmış, kolay ulaşılabilir yeşil alanlar, parklar ve oyun alanlarının yapılması, artırılması.

- ✧ Parkların, oyun alanlarının çocukların yaşlarına uygun olarak her yaştan çocuğun güvenli bir ortamda oynayabileceği şekilde yapılması.
- ✧ Küçük çocuklar ve daha büyük çocuklar için ayrı alanlar planlanabilir.
- ✧ Parklarda çocuklar için tehlikeli olan çöpler, kırık cam şişeleri, yetişkinlerin sigara içmesi konularında önlemler alınmalı.

2> Parklar ve oyun alanlarında çocukların önceliği olduğunu ve 18 yaşına kadar herkesin çocuk olduğunu hatırlatan uyarı levhaları koyulması

- ✧ Yetişkinler çocukların alanlarını işgal edebiliyor veya parkta küçük çocuklar oynuyorsa aileleri daha büyük çocukların oynayamayacağını söyleyerek parkın tüm çocuklar tarafından kullanılmasına izin vermeyebiliyor.

3> Parklardaki bozuk, kırık oyuncakların onarılması, yenilenmesi.

4> Çocukların kaykay, paten sürebileceği parkların yapılması.

- ✧ Mahalleler, parklar trafik, zeminin uygun

olmaması, alanların küçük olması ve tehlikeli olmasından dolayı bu sporları yapmaya uygun değil.

5> Bisiklet parkurları ve bisiklet yolları yapılması.

- ✧ Parkların küçük olmasından dolayı bisikletler insanlara çarpabiliyor, yollar ve mahalleler de bisiklet sürmek için güvenli değil.

6> Çocukların kolay ulaşabilecekleri kütüphanelerin yapılması.

- ✧ Mahallemizde ve okullarımızda kütüphane yok. Hem Sarıyer'de mahallelerde hem de okullarımızda kütüphaneler olmalı. Kütüphanelerin araştırma ve çalışma alanları da olmalı.

7> Çocuklar için ücretsiz kültür sanat etkinliklerinin artırılması

8> Çalışan ailelerin çocuklarını bırakabilecekleri çocuklara uygun merkezlerin yapılması

9> Yetişkinlerin ve çocukların çocuk hakları konusunda bilinçlenmesi için eğitimler yapılması

10> Geri dönüşüm kutularının artırılması ve geri dönüşüm konusunda eğitimler, bilgilendirici broşürler yapılması.

11> Çöp kutularının artırılması

12> Hayvanları beslemek için alanların çoğaltılması, hayvan hakları ve hayvanlara yönelik şiddet konusunda çocuklar ve yetişkinlerin bilinçlenmesi için eğitimler, kampanyalar yapılması.

13> Okulların ve okul yollarının güvenli hale getirilmesi

- ✧ Fahrettin Aslan Ortaokulu giriş yolunda uçurum var, Rezaizade Ekrem İlk ve orta okulu duvar demirleri tehlikeli

14> Engelli bireyler için alanların çoğaltılması ve denetlenmesi.

- ✧ Yürüme alanları, kaldırımlar otopark olarak kullanılıyor ve engellilerin geçişini zorlaştırıyor. Parklarda da engelliler için olan alanlar kısıtlı.

15> Yayaların kullanımı için olan alanları arabaların işgal etmesi

16> Başboş hayvanların (köpeklerin) çok olduğu parklarda ve sokaklarda köpeklerin aşılması ve bakımının yapılmasına dikkat edilmesi

17> Toplantıda konuşulan konuların birçoğunun geçtiğimiz iki yıl içerisinde yapılan Çocuk Danışma Kurulu toplantıları, çocuk meclisi çalışmalarındaki gündem konuları ile aynı olduğu üzerine konuşuldu.

18> Çocuklar toplantılar, meclisler sonrasında hazırladıkları mektup ve bildirimlerde yer alan taleplerinin çeşitli sebeplerle (pandemi vb.) gerçekleşmemiş olabileceği ve Belediye Başkanı Sn. Şükrü Genç'e tekrar mektup yazarak taleplerini hatırlatmak istediklerini paylaştı.

19> Çocuklar medyadaki içeriklerin (haberler, diziler, sosyal medya paylaşımları vb.) şiddetin artmasına sebep olduğunu, çocukların doğru temsil edilmediğini paylaştı ve bu konuyla ilgili ayrı bir toplantı/ çalışma planlanmasına karar verildi.

ÖZET

1> Vakit geçirilecek alanların az olması nedeniyle yetişkinlerin çocuk alanlarını gasp etmesi artıyor. Çocuklar aslında bunu çok iyi tanımlayabiliyor, görebiliyorlar. Oyun haklarının yetişkinler tarafından bilinmesine çok ihtiyaç var.

2> Oyun alanlarının düzeltilmesinin öncelik alınması, çocukların oyun haklarını ve çocuk haklarıyla ilgili bilgilendirmelerin yetişkinlere yönelik yapılması, oyun alanlarında dikkat çekici bir şekilde gösterilmesi gerekiyor.

3> Çocuklarla birlikte hedef koymak, geri bildirim vererek ilerlemek gerekiyor. Çocukların söz sahibi olduklarını ve sözlerinin yaşama geçtiğini görmesi gerekiyor.

4> Çocuk katılımında liderlik yapabilecek çocukların varlığı son derece önemli. O nedenle yeni katılan çocuklarla artık çocukluk evresinin sonlarında olan çocukların teması ve birlikte oluşturacağı bir ortaklık ağı önemlidir. Çocuğu en iyi çocuk anlar, çocuğu en iyi çocuk anlatır.

5> Çocukların herhangi bir şekilde resim olarak paylaşılmaması gerekiyor. Karikatürize gibi yöntemlerle paylaşılması daha doğru olacaktır.

6> Eğitim temel bir haktır. Oyun da eğitimin bir parçasıdır. Bu gerçeklikten uzaklaşmamalıdır.

7> Yerel yönetimlerin “Çocuk Güvenliği Yönetmeliği” olmalıdır. Dikkat edilecek esaslar belirlenerek, politika haline dönüştürülebilir.

8> Veri çalışması yapılmalıdır. Farklı haritalarla eşitsizliklerin neye yol açtığını görmek, avantaj ve risk alanlarını değerlendirmek gerçekleştirilecek çalışmalarda yol gösterici olacaktır.

9> Çocukların, yapılandırılmış dil eğitimi ile kodlama ve robotik eğitim programları gibi istek ve ihtiyaçları mevcut.

10> Pandemi sürecinde çocuk eğitimi kadar ebeveyn ihtiyaçlarına da odaklanmak gerekiyor. Ekonomik sıkıntıların arttığı dönemde çocuklarını eğitime gönderemeyen ebeveynlerin çocuklarına yol gösterici olması kolay değildir. Ebeveyni desteklemek için materyal sunmak çok önemli.

Cansu CABUCAK

Hümanist Büro, Ekip Üyesi

> Önder Bey’in sunumunda (SKEP kısa bilindirmesi) bahsettiği hizmetler gerçekten heyecan verici gelişmeler ve bir çok farklı hizmet sunuluyor. Ancak önemli olan bu hizmetleri yaygınlaştırmak ve bütün çocukların bu hizmetlere ulaşmasını sağlamak. Bunun için de, veri toplamanın çok kritik bir konu olduğunu düşünüyorum, çünkü hizmetlerin yaygınlaştırılması ve kaynakların ihtiyaca yönelik dağıtılması için ihtiyacı tespit etmek çok önemli.

Bütüncüllük, kapsayıcılık, önleyicilik, katılımıcılık gibi ilkelere uygun bir biçimde hizmet sunulabilmesi için belediye sınırları içinde bulunan çocukların özelliklerinin bilinmesi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekir. Bunun için öncelikle belediyenin hemşerisi, çocukları tanınması ve durumlarını düzenli olarak takip etmesini sağlayacak çocuk odaklı veri toplama sistemlerini güçlendirmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ceren SUNTEKİN

Çocuk Çalışmaları Çocuk Katılımı

> Çocukların daha görünür olmaya ihtiyacı var. Bu da yeşil alanların, parkların, oyun alanlarının daha fazla olması ve erişilebilir olması ile mümkün. Çocuklar ve yetişkinler için de ciddi kanserojen etkisi olan plastik ve kauçuğun kullanılması yerine toprak, çimen ve ağaçla yeşillendirilmesi; bozuk olan oyuncakların tamir edilmesi gerekli.

14 - 18 yaş arası ergenler için alanlar yaratılması, birlikte zaman geçirebilecekleri, etkinlikler yapabilecekleri, çevreye duyarlı bir alanın yaratılması çok önemli.

Sarıyer Çocuk Danışma Kurulu ile yaptığım görüşmede çocukların en fazla dile getirdikleri haklarının yetişkinler tarafından bilinmemesi ya da yok sayılması... Bu anlamda belediyenin çocuk haklarının savunuculuğunu daha görünür yapması, çocukları ilgilendiren tüm hizmetlerde çocuklara danışması ve bu hizmetleri onlarla planlaması gerekir.

Çocukların merkezi bir yerde tek bir kütüphane yerine erişilebilir ve kendi mahallelerinde olan kütüphanelere ihtiyaçları var. Çocukların okula gittikleri yolların ve mahallede oyun oynadıkları alanların güvenliğine dair önemli ve haklı talepleri var. Bu anlamda çocuklara kulak verilmeli ve taleplerini iletebilecekleri araçlar geliştirilmeli.

Sarıyer’de spor yapan ve kayak kullanan bir grup çocuk var. Sarıyer bölgesinde belediye keşke bununla ilgili bir takım oluştursa. Çünkü çok motivasyonlu bir grup gördüm. Dolayısıyla o kayak ve bisiklet yolları düzenlenmeli, daha güvenli alanlar yaratılmalı.

Çocukların hayvanlarla ilişkisinin öğrenme konusunda ne kadar geliştirici olduğunu biliyorsunuz. Aralarında terapötik bir ilişki var. O yüzden çocuklar, belediyenin hayvan hakları konusunda da bilgilendirici afişler yapmasını; başı boş gezen hayvanların sağlığı, yeme ve aşılama koşullarının düzenlenmesiyle ilgili daha fazla sorumluluk almasını istiyorlar.

Belediyenin çocuk hakları ve katılımı ile ilgili bir politikası olmalı. Başkan, yönetim, karar verenler dahil; belediyenin bağlı olduğu tüm müdürlükler bu politika ile hareket etmeli. Çocukların kendilerini güvenli ifade edebilecekleri alanlara, duyulduklarını bilmeye ihtiyaçları var. Ben artık belediyeden, “Bakın çocuklar bunu söylemişti, şunu yaptık, şu şekilde yaptık, böyle yaptık” dedikleri ve bu konularda çocuklara bilgi verdikleri bir süreç bekliyorum.

Mesela, oyun alanlarının düzeltilmesi önceliklendirilerek bu alanlarda yetişkinlere yönelik çocuk haklarıyla ilgili bilgilendirmelerin olduğu dikkat çekici afişler konulmalı.

Burada konuşulanlar çocuklara aktararak süreç ilerleyebilir. “Sarıyer Kalkınma Eylem Planı’nda sorunlar belirlendi. Sizin için öncelikli olan hangisidir?” soruları çocuklarla paylaşılmalı. İki senelik bu süreçte çocuklarla birlikte 2, 3 ya da 4 somut hedef belirlenmeli ve bu hedefleri belirlerken çocuklar sürece dahil olmalı.

Mesela “Belediye, birinci hedefi 6 ayda, ikinci hedefi bir senede üçüncü hedefi 2 senede yapacak” bilgisini vererek, süreci birlikte takip edip geri bildirim vermek önemli. Yapılamayan şeyler konusunda belediyenin koşulları net anlatılmalı ki şeffaf ve hesap verilebilir olsun. Çocuklar bu işbirliğine hazırlar.

Karşımızdaki çocuklar birçok yetişkinden çok daha mantıklı, akli başında ve dengeli öneriler sunan ve süreci takip edebilecek bir grup. Dolayısıyla çalışmaları kesinlikle birlikte yürütmeye ihtiyaç var. Önerilerin gerçekleşmesine ihtiyaç var.

Bunları konuşmuş olmak için konuşmanın bir manası yok. “Mış” gibi yapmanın çocuk hak ihlali olduğunu unutmamak gerek. Belediyenin 13. Madde uyarınca hemşehrasi olarak çocuklara, kanuna ve çocuk hakları sözleşmesine karşı sorumluluğu var. Ben belediyenin bu sorumluluklarını yerine getirmesini bekliyorum, takibini yapacağım ama çocukları da buna dâhil etmek gerektiğinin tekrar altını çizmek isterim.

“

Çocuk deyince aklımıza sadece 05 - 10 yaş arası gelmemeli. Biliyorum ki Sarıyer Belediyesinin 0-3 yaş içinde bir çocuk oyun alanı var ve bu çok önemli. Aynı onun gibi 10 -15 yaş arası çocukların da oyun hakkını gözeten alanlar arttırılmalı.

Dr. Melike ACAR

MEF Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık
ve Rehberlik Bölümü, Bölüm Başkanı

➤ Ben MEF Üniversitesine başladığımdan beri Ayazağa'ya sık sık gidiyorum. Üç okulla çok yakından çalışıyoruz. Ayazağa İlköğretim okulu, 21. Yüzyıl Eğitim ve Kültür Vakfı, Nilüfer Gökay Ortaokulu. Sarıyer Rehberlik Araştırma Merkezi ile yakından çalışıyoruz ama ben daha çok okullarda neler gözlemledik? Okullarda neler oluyor? Biraz onu anlatayım.

Sarıyer'in ortalaması değil ama oldukça dikkatleri üzerine koymamız gereken bir bölge olduğunu, çok fazla risk taşıdığını biliyorum. Sarıyer'de görev yapan öğretmenlerin çoğu Ayazağa bölgesine giderek orada çalışıyor olmaktan memnun değiller. Genel olarak böyle bir şey var. Çünkü bütün öğretmenlerin hayali daha orta sınıf okullarda çalışmak, oradaki velilerin daha ilgili olduğunu düşünüyorlar. Genel olarak öğretmenlerin oradaki toplumsal çevreyle ilgili genel olarak hoşnutsuzluğu var. Bu birinci problem. Bu radaki çocuklara biraz daha kayıp gözüyle bakıyorlar.

Aynı zamanda okul civarında ve içerisinde özellikle çocukları ilgilendiren bir çeteleşme söz konusu. Bunu müdürler çok sık dile getiriyorlar ve okullarda olduğumuz zaman rastladığımız bazı olaylar da oldu. Okula polis gelmesi, müdürün okula polis çağırması gibi durumlar oluyor.

Bunun dışında uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığı biliniyor. Çevrede okul müdürlerinden aldığımız bilgi bu yönde.

1 yıla yakın 7. sınıflara rehber öğretmenlik yaptık. Biz orada da birtakım madde ile ilgili sorunların olduğunu gözlemleyebiliyoruz. En azından yedinci sınıf düzeyinde sigara içen çocuklar olduğunu biz kendi gözlerimizle gördük.

Ayrımcılık çok fazla. Türkiye'de söylemsel ayrımcılık sınıfta vücut haline geliyor. Çünkü Ayazağa bölgesi daha çok Karadenizlilerin yaşadığı bölge, yani ağırlıklı olarak hemşehricilik kültürleri var ve onun üzerinden o mahalle kültürü okula da yansıyor. Öyle kapsayıcı bir dil kesinlikle konuşulmuyor. Çocuklar arasında özellikle Suriyelilere karşı, mahallede hiç Suriyeli olmamasına rağmen, okulda ayrıştırıcı bir dil var. Özel gereksinimli öğrencilere karşı yapılan zorbalıklara şahit olduk ve bunlara biraz önlem almaya çalıştık. Ülkenin genel söylemlerine dayandırılabilir bir ayrımcılık ve toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolleri, cinsel yönelim meseleleri çok yaygın seviyede. Sosyo - ekonomik sıkıntılar ve bazı çocukların uyuşturucu maddelere ulaşabiliyor olması en temel sıkıntılar. Çok daha sistematik ve devamlı yapılması gereken müdahaleler olması gerektiğini düşünüyorum.

Toplumsal cinsiyet meselesinde kız çocukları ve erkek çocukları arasında yaş olarak da yedinci sınıfların en olgun en tepede olduğu zaman toplumsal cinsiyet, cinsel sağlık eğitimi gibi konularda bölgenin çok ciddi desteğe ihtiyacı var.

Pandemi döneminde ergen ebeveyni olmak ne demek? Ondan sonra biraz ergenlikte cinsellik, ergenin bedeninde neler oluyor? Bizim öğrencilerimiz süpervizyon eşliğinde anlatmaya çalıştığı toplantılara veliler çok ilgililerdi. Bu konuya aç olan bir veli kitlesi var, arayış içerisinde. Tabi herkese ulaşamıyorsunuz. En ilgili kesim geliyor oraya ama yine de insanların buna ne kadar ihtiyacı olduğunu birebir gözlemledik.

Ayazağa ilköğretim okulunda kız çocukları futbol oynuyorlar ve kızlar ile erkek çocukların birlikte oyun oynadıkları futbol takımı var. Sarıyer'de pek çok okulda göremiyorsunuz. Kız çocukları futbol oynamak istiyor ama okullardan veto yiyor yani bir yandan da böyle. Bunları desteklemek gerekiyor.

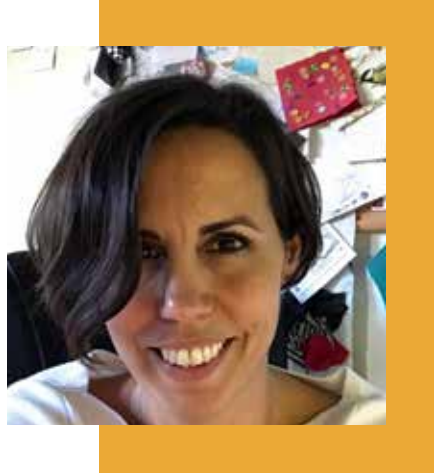
Yapılan çalışmalarda çocuklar sürece katılmalı. Sürdürülebilirlik açısından ve çarpan etkisinin çok daha fazla olması açısından çocuk katılımıyla ilgili özellikle öğretmenlere ve okul psikolojik danışmanlarına ulaşmanın öneminden bahsetmek istiyorum. Öğretmenlere, sınıf öğretmenlerine, okul öncesi kurumlara verilecek eğitimin, çarpan etkisini artıracağını düşünüyorum. Hele de böyle bir zamanda.

Pandemi sürecinde ekonomik sıkıntılarda varken, velilerin üzerine bir şey daha eklemek için bir de belediyenin hesaplarına baktım, oradan da başlayabiliriz. Mesela Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğinin sosyal medya hesaplarında çocuklarla ilgili bir haber paylaşmak, kadına yönelik yada başka gruplara yönelik bir haber paylaşım yaptığımızda insanların sorumluluk duygusunu bilincini artırmak için nasıl daha dikkatli yapabiliriz? Orada yapılacak şeyler var ve bunu çocukları katarak yapıyor. Çocuklar sosyal medyayı bizden daha iyi biliyorlar. Hem ayrımcılık karşıtı çalışmalar başlamış hem de onların hayatı internet artık. Pek çok şeyi internet üzerinden yapıyorlar. Çocuklarda o iletişim kanallarını açmamız gerektiğini düşünüyorum. O yüzden de didaktik olmaya, paylaşımcı, katılımcı öğretmen eğitimleri, psikolojik danışman eğitimleri öneriyorum.

“

Çocuklar arasında özellikle Suriyelilere karşı, mahallede hiç Suriyeli olmamasına rağmen, okulda ayrıştırıcı bir dil var.

Doç. Dr. Zeynep ERDİLLER YATMAZ

Boğaziçi Üniversitesi, Erken Çocukluk Eğitimi

➤ Sarıyer Çocuk Meclisi'nden ve daha önce 2018'de çocuk danışma kurulundan çocukların katıldığı bir proje çerçevesinde bazı sorunları vurgulamak ve çocuk katılımı ile çocuk hakları konusunda, projemiz kapsamında gördüğümüz eksikliklerden bahsetmek istiyorum.

Avrupa Birliği tarafından desteklenen ve Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) tarafından yürütülen hibe desteğiyle 2019 yılında bir proje gerçekleştirdik ve 26/10/2019 çocuk çalıştaya toplam 27 çocuk katıldı. Sarıyer SAGEM bünyesinde yer alan çocuklar çok büyük bir oranı oluşturuyor ve daha sonrasında 12/1/2020'de yine çoğunlukla çocukların katıldığı bir forum gerçekleştirdik. Bu etkinliği her sene düzenli olarak yapmaya kararlıydık. Çocuklardan böyle bir istek ve büyük bir katılım da vardı. Covid nedeniyle maalesef bu sene bunu durdurduk.

Çocuk hakları, çocuk katılımı son derece revaçta bir konu ama tokenistik bir yapısı da var. Biz çocuk hakları ile ilgili bir şeyler düzenledik, çocuklara sorduk deyip çocuklara herhangi bir geri dönüşün olmadığı ya da çocukların önerilerinin uygulamaya konmadığı birçok durum var. Bu sadece bizim ülkemizde ya da İstanbul'da olan bir şey değil. Bu aslında bir taraftan çocuk haklarını önemsiyor ya da çocuğun katılımını destekliyor, çocuğun aktörlüğünü cesaretlendiriyormuş gibi gözükse de tam tersine çocuklarda, söylediklerim zaten ciddiye alınmıyor düşüncesiyle geri adım atmaya yol açıyor.

Çocuk katılımı ve çocuk hakları açısından bir şeyler yapmak düşünülüyorsa bunun gerçek anlamda yapılması lazım. Çünkü faydadan çok zarar getirme ihtimali var.

2018 yılında 'Çocuk Haklarının 30. Yılına Doğru: Çocuğun İnsan Hakları' adı altında Boğaziçi Üniversitesinde gerçekleştirdiğimiz bir sempozyumda SAGEM çocuk danışma kurulundan, Tarlabası Toplum Merkezinden ve Çimenevden çocuklar ve ayrıca Bilgi Üniversitesinden çocuk hakları alanında çalışan uzmanlar panelist ve konuşmacı olarak yer aldılar. Bu sempozyumda çok az sayıda çocuk, daha çok yetişkin vardı. Çalıştay sonunda unutmuyorum SAGEM çocuk danışma kurulundan bir çocuk, şu anda artık çocukluk dönemi bitirmiş olduğu için muhtemelen kurulda değildir. Bundan sonrasında ne istersiniz, nasıl ilerleyelim diye sorduğumuz zaman bize dedi ki "Bu çalıştaylarda daha çok çocuk olsun, hep beraber bir arada olalım ve biz birbirimize anlatalım." Onun bu isteğini bir şekilde ertesi sene gerçekleştirmek için bir adım attık.

Niçin anlatıyorum bunları çocuklar tabi ki evleri, ev hayatları, okul hayatları, mahalle, şehir, internetle ilgili birçok sıkıntıları dile getirdiler ve yine üzerinde bahsettiği gibi biz kendi hayatımızı etkileyen Türkiye'de yaşamla ilgili neleri konuşuyorsak, nelerden şikâyetçiysek ne gibi çözüm önerileri sunuyorsak aynısını yapabildiler.

Bunu aynı bu şekilde görmek bizim için gerçekten hem daha öğretici hem de çok cesaret verici bir durumdu. Fakat en önemli unsur şuydu, çocuğu en iyi çocuk anlar gibi bir tema çıktı. Evet, çocuk meclislerinde çocuklar yer alıyor fakat çocuklar azınlık olarak kalıyorlar.

Çocukların istekleri doğrultusunda şöyle bir çözüm önerisi oluşturduk, çocukluk tabii geçici bir durum çünkü büyüyorlar. Fakat çocuk katılımında liderlik yapabilecek deneyimi olan çocukların varlığı son derece önemli. O yüzden çocuk katılımı alanındaki çalışmalara yeni katılan çocuklarla, artık çocukluk evresinin sonlarında olan ama deneyimli çocukların teması ve çocukların birlikte oluşturacağı bir ortaklık ağı son derece önemli diye düşündük.

Çocuklar fikirlerini sunuyorlar, önerileri, şikâyetleri dile getiriyorlar. Çözümü yine biz arıyoruz. Yetişkinler olarak ya da onların çocuklukları bittikten sonra o kadar deneyim oluşturmalarına rağmen çocukluktan çıktıkları için yetişkin dünyasında o deneyimleri kullanılmaz hale getiriyoruz. Çocuğu en iyi çocuk dinler, çocuktan en iyi çocuk anlar bünyesinde bu çocukların birbirleri arasında böyle bir deneyim paylaşımı, bilgi aktarımı, mentörlük sistemi gibi bir şey olması gerektiği konuşuldu. Nitekim şimdi düşünüyorum 2021'e geldik bizim bu çocuk meclisinde olup gerçekten liderlik görevini üstlenmiş çocuklarımız sanıyorum şu anda SAGEM'de değil ve bu çok büyük bir kayıp. Aslında o çocukların deneyimlerinin yeni gelen çocuklara aktarılması çok önemli ve bu aktarımı da onların yapması lazım.

Biz sabitiz çocuklar değişiyor fakat bu nasıl olur? Nasıl bir planlama olur? Tabi ki düşünülmesi gereken bir şey. Fakat dediğim gibi bizim bu yola çıkış amacımız aslında çocuğun sesi var, ortaklık ağı gibi bir ağ kurmaktı. Sadece Sarıyer Belediyesi'nden değil Roman Hakları Derneği Bilim ve Sanat Merkezinden çocuklar katıldı. Tarlabası Toplum Merkezinden çocuklar katıldı ve aslında çocuklar o kadar güzel kaynaştılar ki bu her bir belediyenin tek tek yeniden bir şeyleri keşfetmesini engel olacak bir durum. Çünkü birbirlerine bilgi akışını sağlayacaklar. Birbirleriyle iletişimi sürdürecekler. O yüzden çocuklarla böyle bir ortaklık

ağı ve onların kendi deneyimlerini yine kendilerine aktarmaları sağlanabilirse tek tek belediyelerin çocuk hakları konusunda iyileştirilmesine de imkân tanıyacaktır.

Lise öğrencilerinin SAGEM'lerden istedikleri bu destek, bizim bahsettiğimiz proje kapsamına da tam denk düşüyor.

Çocukların ön yargıları aslında bizlerin önyargıları ama çocuklara da bir şekilde bunlar yerleşiyor. Suriyeli çocuklarla yerel çocukların bir araya gelebileceği, bu çalıştay gibi drama, oyun, kaynaşma ağırlıklı bir projenin gerçekleştirilmesi bence sınırların kalkması, önyargıların yıkılması ve ortak çözüm önerilerinin yaratılması için çok büyük bir unsur olur diye düşünüyorum.

Yine aynı şekilde çocuğu en iyi çocuk anlar, çocuğu en iyi çocuk anlatır.

“

Çocuklar, biz kendi hayatımızı etkileyen Türkiye'de yaşamla ilgili neleri ne konuşuyorsak, nelerden şikâyetçiysek ne gibi çözüm önerileri sunuyorsak aynısını yapabildiler. Bunu aynı bu şekilde görmek bizim için gerçekten hem daha öğretici hem de çok cesaret verici bir durumdu. Fakat en önemli unsur şuydu, çocuğu en iyi çocuk anlar gibi bir tema çıktı. Evet, çocuk meclislerinde çocuklar yer alıyor fakat çocuklar azınlık olarak kalıyorlar.

Derya NOHUT

İBB Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Çocuk Gelişimcisi

> Aile danışmanlık merkezleri ile bakımevlerinin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Biz çocuklarla ilgili istismar vakalarıyla daha çok çalışıyoruz. İstanbul'un her yerinden bize gelen başvurularla birlikte bu konu üzerinde ailelerle görüşülüyor. Telefon görüşmesi yapıyoruz. Kişiler çeşitli yerlerden başvuru sağlayabilir. Bu ilçe belediyelerinden gelebiliyor. 153 üzerinden gelebiliyor. Hastanelerden, akla gelecek her türlü yerden iletişim sağlıyorlar. Bizde kişilerle, ailelerle istek üzerine görüşüyoruz, durumu öğreniyor yapabileceğimiz ne var ona bakıyoruz. Ondan sonra süreci hizmet içi kuruluş olarak yönlendirmeleriyle ya da yardımcı olabileceğini düşündüğünüz herhangi bir vakıf ya da ilçe belediyesiyle organize ediyoruz.

Psikolojik destek ve oyun terapisi, yetişkin ergen terapisi, çocuk değerlendirmesi için çalışma yapıyoruz. Aynı zamanda müdürlüğümüzün avukatı var kendisinden destek alabiliyorlar. Bu süreçler içerisinde gelen vakaları değerlendiriyor ve onun için neler yapabileceğinin üzerinde çalışıyoruz. Belediye olarak kadın, aile, çocuk üzerine konuştuğumuzda çocuk etkinlik merkezlerimizin 150 tane olması planlanıyor. Şu anda 14 -15 tanesi tamamlanmış durumda. Kendi içimizde bunu koordinasyonu sağlayabiliyoruz.

“

İstanbul Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere bu çalışmaya katılan bütün kurum ve kuruluşlar, paydaşlar olarak çalışmalarda görev alabilir diye düşünüyorum.

Genellikle bu dönemde çocuklara ulaşmadan dolayı sıkıntı yaşandığını, eğitimle ilgili sorunların olduğunu görüyoruz. Bu süreçte çözüm önerisi olarak çevrim içi kayıtlı yayınlanabilen bir süreç de olabilir. O an canlı olarak yayınlanabilen bir sanat etkinliğini toplu olarak çocuklara yaptırmak, spor faaliyetlerinin çevrim içi platformda uzman kişilerle çocuklara yaptırılması belki evden çıkamıyorlar ya da sokakta rahat bir şekilde bunu yapamayacaklar toplu ortamda bunları çevrim içi olarak yapabilirler. İhmal istismar ve ilgili Sarıyer Belediyesi'ndeki SAGEM ve benzeri projelerinizin diğer projelerle iş birliği yapması önemli.

Bu konuda öncelikle profesyoneller ile ihmal ve istismar konusunda ebeveynlerin bilinçlenmesi, onların eğitimi şart. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğindeki arkadaşların da bahsettiği gibi bedensel söz hakkı ile ilgili bilgilerin verilmesi ve sürece dahil edilmesi olabilir.

Oyun parklarının çoğaltılması gerekiyor. İstanbul'un büyük bir sorunu binalar, araçlar, ara sokaklar. Gördüğüm kadarıyla İstanbul'da çok az oyun parkı var. Çocukların erişimi kolay değil. Bunların sayısının Sarıyer çerçevesinde de artırılması olabilir.

Bizim de Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğinden hocalarımızla da çalışmamız oldu, eğitim sağladılar. Eğitimleri vermeye devam ettik.

Yetişkinlere aynı şekilde. Bu noktada benim için önemli bir konuda çocuk fotoğraflarının herhangi bir şekilde paylaşılması daha çok karikatürize olarak ya da fiziksel olarak çocuk fotoğraflarının paylaşılması, herhangi bir afiş dergi vs. gibi görsellerin kullanımı çok değerli. Çünkü bazı yapılan çalışmalarda dramatize edici özellikli ihmal, istismar konusunda fotoğraflar paylaşıyor. Bunlar gerçekten örseleyici öğeler. Bunlar yerine daha sembolik şeylerin kullanılması ve Sarıyer Belediyesinin ya da farklı kurum ve kuruluşlarında buna özen göstermesi diyebiliriz. Aynı zamanda kolluk kuvvetleri ilçe sınırları içerisinde İstanbul sınırları içinde her şey olabilir. Belediyenin kolluk kuvvetleriyle bir araya gelip kolluk kuvvetlerindeki polis arkadaşların da çocuklara ihmal, istismar konusunda bir eğitim vermesi ve devriye gezerken, çocuklarla iletişim kurarken bu eğitimleri alarak iletişim kurmaları da bu konuda çocuklara destek sağlayacağımız çalışmalar arasında yer alabilir.

“

Oyun parklarının çoğaltılması gerekiyor. İstanbul'un büyük bir sorunu binalar, araçlar, ara sokaklar. Gördüğüm kadarıyla İstanbul'da çok az oyun parkı var. Çocukların erişimi kolay değil. Bunların sayıları Sarıyer çerçevesinde de artırılması olabilir.

Nurgül ÖZTÜRK

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği

> Dernek olarak yaptığımız çalışmalar, toplumsal cinsiyet, duygusal ilişkiler, güvenli ilişkiler, flört şiddeti önleme. Medya alanında da çalışıyoruz.

Dernek politikamız, çocukları eğitmek ya da çocuklarla bir çalışma üretmekten ziyade yetişkinler ve çocuklarla temas eden ebeveynler, öğretmenler, belediye personeli gibi yetişkinlerin farkındalığını artırmak ve istismar, ihmale dair çocukların bedensel söz haklarını biraz daha güçlendirmek üzerine. Dolayısıyla bu çalışmada amacımız belediye personelinin aldığı eğitimden sonra bu çalışmayı belediye kapsamında yetişkinler üzerinde yaygınlaştırmak.

Çevrim içi çalışma yürütmek, özellikle ebeveynlerle çok kolay olmuyor. Hem evdeki teknik yetersizlikler hem zaman bulamamaları, hem de ebeveynlerin çevrim içi araçları çok iyi kullanmayı bilmemeleri gibi çeşitli sebeplerle belki o noktada bu yaygınlaştırmayı sağlayabilmek için neler yapılabilirizi düşünmeliyiz.

Sarıyer'deki ilköğretim okullarında ki öğretmenlerle böyle çalışmalar yürütülebilir mi? Ebeveyn akademileri, veli akademileri var diye biliyorum. Hala devam ediyor mu emin değilim ama belediye böyle bir alan açabilir mi? Okullardaki eğitimcilerle bu çalışmaları yürütmek üzere ve ebeveynlerle daha çok çalışmak için nasıl bir sosyal medya

duyuru stratejisi geliştirilebilir. Bunun üzerine düşünülebilir.

Katılmış olan herkese bir süre sonra bir geri dönüş maili atarak belki sürece dair bilgilendirme adımları planlanabilir. Bu öneriler üzerinden takip önerebilirim. Sivil toplum örgütleri ve belediye iş birliğinin daha sıkı ve daha hızlı ilerleyebilmesi gerekiyor.

İstismar, cinsel şiddet, kadına yönelik şiddet, LGBT'lere yönelik şiddet gibi konularda medyanın farkındalık yaratmakta ya da tam tersi yanlış inanışları beslemekte büyük rolü var.

Gözlemlediğim kadarıyla Sarıyer Belediyesinin de kadına yönelik şiddet ya da çocuk istismarı, cinsel istismar gibi konularda paylaştığı görseller, fotoğraflar çok tetikleyici olabiliyor. Yanlış inanışlar besleyebiliyor, yeniden üretebiliyor. Fotoğraf kullanımı çok var. Bu gibi şeyleri biraz daha değiştirmeye ve güçlendirmeye yönelik nasıl iş birlikleri yapabiliriz? Bunlar üzerinde düşünmek istiyoruz.

Yüz yüze medya gibi düşünebileceğimiz billboardların çok etkisi var. 23 Nisan için billboardlarda belediyeler nasıl görseller paylaştı? Daha çok çocuk ve hak odaklı görsel üretiyoruz. Bu çocukların bedensel söz hakkı kapsamında çalıştığımız belediyelerle ortak bir şey çıkmak ne kadar mümkün

olacak, ne kadar billboard da görebileceğiz. Buna gerçekten belediye enerji harcayacak mı? Bu görünürlüğü sağlamak için çaba gösterecek mi? İş birlikleri noktasında belki nasıl güçlendirebiliriz orayı bunlar üzerine düşünebiliriz.

SAGEM'de bildiğim kadarıyla daha çok akademik desteğe yönelik çalışmalar yapılıyor. Belki oradaki çalışmalarda genişletmek ve biraz daha cinsel gelişim, duygusal gelişim, flört şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar atölyeler de düzenlenebilir mi? Bunun üzerinde düşünebiliriz. Çünkü gençler arası toplumsal cinsiyet farkındalığının ve cinsel gelişime dair bilginin eksik olduğunu gözlemliyoruz. Biraz önceki katılımcılarda söylediler. Belki o noktada TAP Vakfı'ndan da destek alınabilir diye düşündüm.

Şişli Belediyesi ile bir protokolümüz var, 2 yıllık yapmıştık ve yenileyeceğiz. Çok daha hızlı ilerleyebiliyor. Belki Sarıyer Belediyesi de bu iş birliklerine devam etmek isterse acaba iyi niyet sözleşmesi protokolü yapabilir miyiz? Bu çalışmaları yaygınlaştırma konusunda hızlanmak için basın ve halkla ilişkiler ile ortak çalışma yapmak, biraz daha medya ayağını güçlendirmek üzere nasıl organize olabiliriz? Bu çalışmayı protokol kapsamına alabilir miyiz?

Yaptığımız çalışmaları okullarda hem okul psikolojik danışmanları hem de öğretmenlerle, eğitimcilerle yaygınlaştırmak için belediyenin nasıl bir adım atması gerekiyor? Daha üst yönetimden birilerinin okullarla iletişime geçmesi ve hızlandırması gibi bir şey olabilir mi?

Belediyenin kendi içinde bir çocuk güvenliği politika metni ya da yönergesi var mı? Örneğin kreşlerde, gençlik merkezinde ya da çocuklarla temas ettiğiniz herhangi bir yerde belediye içerisinde birimlerde de olabilir bir istismardan şüphelendiğinizde şu adımlar atılır, personel ilk şuraya başvurur ya da direkt kendi bildirim yapar vs. gibi böyle bir yönergeniz var mı? Eğer yoksa bunu yapmak da eminim hem personeli hem de çocukları koruma anlamında güzel bir adım olur. Artık biliyorsunuz son yıllarda çocuk güvenliği kurumsal olarak da sorumluluk alınmaya başlanan bir adım oldu.

Çünkü her kurumun farklı bir işleyişi oluyor içeride. Kendi işleyişinize uygun nasıl bir sistem oluşturabilirsiniz? Belki o düşünülebilir. Biz de destek vermek isteriz.

Özellikle bizim eğitim grubumuz ile basın birimlerinde rol alan kişileri bir araya getirip o birimleri güçlendirmek üzere çalışma yapabiliriz.

Yüz yüze medya gibi düşünebileceğimiz billboardların çok etkisi var. 23 Nisan için billboardlarda belediyeler nasıl görseller paylaştı? Daha çok çocuk ve hak odaklı görsel üretiyoruz. Bu çocukların bedensel söz hakkı kapsamında çalıştığımız belediyelerle ortak bir şey çıkmak ne kadar mümkün olacak, ne kadar billboard da görebileceğiz. Buna gerçekten belediye enerji harcayacak mı? Bu görünürlüğü sağlamak için çaba gösterecek mi? Hani bu gibi şeylerde, yani o işbirlikleri noktasında belki nasıl güçlendirebiliriz orayı bunlar üzerine düşünebiliriz.

Ezgi TUNCA

Eğitim Reformu Girişimi, Araştırma Asistanı

> Sarıyer çok büyük bir ilçe ve çok fazla grubu bir arada bulundurduğu için eğitim sisteminin geneline dair tüm tespitler, tüm durumlar aslında Sarıyer için de geçerlidir diye düşünüyorum. Eğitime erişim meselesinden ziyade eğitim çocuk için ne anlama geliyor? Aslında çocuğun iyi olma hâli. Bugün konuştuğumuz çocuk haklarında, çocuk katılımında okullar çok ciddi bir rol üstleniyor ve bu haklara erişimde genelde okullar temel bir araç olarak kullanılıyor ama pandemiden dolayı aslında birçok hakkın ulaşımı engellemiş oldu. Sadece eğitime erişimin engellenmesinden ziyade çocuk koruma politikası örneğin, okul üzerinden çok ilerliyordu. Çocuğun sosyalleşmesi çocuğun oyun hakkı, birçok hakkı da muzdarip oldu. Aslında ben biraz pandemi üzerinden giderek bir şeyler söylemek istiyorum. Çünkü pandemi bize bu süreçte birçok şey gösterdi ve merkezi eğitim sistemi boşluklarını, yerel bazlı desteklemelerin yerel bazlı politikaların önemini gösterdi. Bence belediyenin de bu noktada boşlukları dolduracak politikalar ihtiyacı var. Örneğin çocuk meclislerinin olması çocukların bu kadar görünmez olduğu bir dönemde çok ciddi avantajlar sağlayabilir ve yerel yönetim bu avantajları bir güç olarak kullanabilir. Çünkü hem eğitimin farklı paydaşlarıyla çok ilişkili olarak çalışıyor hem de onları bir çatı altında toplayacak belirli bir gücü, imkânı var. O noktadan ilerlemek gerekiyor.

Eğitim zaten zorunlu olmasına rağmen Erişim % 100 değilken şimdi farklı eşitsizlikler, farklı dezavantajlar gündeme geldi ve şu an birçok çocuğun eğitimden koptuğu, kayıtlı olsa dahi devam edemediği veya bir şekilde eğitim dışına atıldığı bir süreç...

Belediyenin veya yerel yönetimlerin genel anlamda bu takibi yapabilecek araçlara sahip olduğunu biliyorum. Sizin yaptığınız çalışmaları da gönderdiğiniz metinlerden inceledim. Aslında biraz bu araçlar hangi çocuklara ulaşabiliyor ve gerçekten eğitime erişebilen çocuklara mı yoksa eğitimin zaten dışında kalan çocuklara mı? Biraz oradan bakmak gerekiyor sanırım. Çok güzel veriler paylaşmışsınız ama belki daha özel grupları kapsayacak şekilde çalışmak önemli bir nokta. Evliliklerle ilgili veri vardı fasikülde ama bunun ne kadarı erken yaşta evliliğe tekabül ediyor?

Eğitimin dışında kalan çocukların çok fazla riske maruz kaldığı bu dönemde ortaya konması tüm ülke çapında önemli bir ilerleme. Çünkü görünmezlik arttı veya çeşitli çalışmalarda çocukların erişememe sebepleri farklı nedenlerden arttı. Sebeplerini biliniyor, bununla ilgili farklı çalışmalar yapılıyor, örneğin EBA destek noktaları var. Ebeveyn, öğrenci ve öğretmenlerle görüştüğümüzde görüyoruz ki, çocukların yapılan çalışmalara da erişimi çok zor oluyor. İki otobüse binmesi gerekiyor EBA destek noktası için. O yüzden o kaynakların da iyi organize edilebilmesi adına belki dökümleri yapmak ve ihtiyaç olan noktalarda yeterli finansmanı sağlamak gibi daha bütünlükçü politikalar ihtiyacı duyuluyor. Diğer çalıştaylara da çocuk konusunu nasıl ekleyeceğiz bir parçası haline getireceğiz düşünmek gerekiyor. Şöyle bir eksiklik, eğitim sisteminde çok ciddi bir ihtiyaç haline geldi, çocukla çalışan yetişkinlerin, çocukla beraber olan bakımverenlerin desteklenmesi noktası özellikle çocuklar evde kaldıktan sonra çok ciddi bir ihtiyaç. Ben de bir veri çalışması yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Sarıyer özelinde ama farklı haritalarla eşitsizliklerin neye yol açtığını görmek adına çok önemli olacaktır. Avantaj alanlarını, risk alanlarını görmek için çok önemli olacaktır. Bu istatistikleri de nitel çalışmalarla beslerseniz aslında ihtiyaç olan noktalar da kendini gösterecektir. Örneğin bir araştırma çalışması vardı İstanbul'un farklı bölgelerinde çocukların pandemide yaşadıklarına ilişkin. Bunun gibi aslında çocukları da katacak, aynı zamanda nasıl etkilediğini, koşullarını, farklı eşitsizliklerini gösterecek bir çalışma olacaktır.

Hem mevcut durumun analizini verebilir hem de yapılan çalışmaların değerlendirmesini sağlayabilir. Bunun dışında yöneticileri, okul yöneticileri, öğretmenleri ve velileri desteklemek çok önemli.

Artık yerel yönetim de okulun parçası haline geldi ve okulla ilgili sorunlara buradan ulaşılabilir. Bu çalışmadan ben de faydalandım. Çok önemli olduğunu görüyorum. Belki bunun yapıma şeklinin yaygınlaştırılması, diğer belediyelerin de bu çalışmadan faydalanmasını yönetsel olarak da içerik olarak da sağlayabilecek. Çözümlerle bu bulguları belki paylaşmak, açmak önemli olacaktır diye düşünüyorum.

Pandemi bize bu süreçte birçok şey gösterdi ve merkezi eğitim sisteminin boşluklarını, yerel bazlı desteklemelerin, yerel bazlı politikaların önemini gösterdi. Bence belediyenin de bu noktada boşlukları dolduracak politikalar ihtiyacı var. Örneğin çocuk meclislerinin olması çocukların bu kadar görünmez olduğu bir dönemde çok ciddi avantajlar sağlayabilir ve yerel belediye bu avantajları bir güç olarak kullanabilir.

İlkem Ezgi ASLAN

YÖRET Vakfı, Yönetim Kurulu Üyesi

> “Vurma Konuş” kutu oyunumuz vardı. “Vurma Konuş” kutu oyunu hem çocuğa çocuk haklarını öğreten bir yandan da velilerle de oynanabilen pedagojik altyapısı olan bir kutu oyunu. Bu projeyi bizim YÖRET Vakfı’ndaki gençlik kulübü anne ve çocuklarla oynadılar. SAGEM ile iş birliğimiz böyle başladı. Daha sonra anne babaların ABC’si projemiz var. Bu da annelere sağladığımız 10 haftalık aslında psikososyal grup terapisi gibi ama olumlu ebeveynlik becerilerini içeren bir program.

ABC’nin çocuklara yönelik olan kısmı yani 10 haftalık çocuklarla yaptığımız psikososyal grup çalışmaları, içinde oyun terapileri var. Oyun terapilerinden alınmış olan oyunlar var. Birlikte oynadıkları sanat terapisi var. Psikodrama var, beden perküsyon var. Bir sürü aktivitenin olduğu bir grup çalışması. Bu sene yine Sarıyer SAGEM’le birlikte 2 proje şu an elimizde ABC var. Anne babalığın ABC’si ile Vurma Konuş projeleri var, ikisini de çocuklara ve ebeveynlere ulaştırmaya çalışıyoruz. Çünkü bu sene diğer senelerden farklı olarak, Vurma Konuş oynarken anneleri içine katmıştık. Ama özellikle eş zamanlı bir şekilde eğitimleri ulaştırdığımızda daha etkili olduğuna inanıyoruz. Bu sene bunun etki ölçümü de çok ciddi bir şekilde yapılıyor. Önceden projelerin etki ölçümlerini ayrı ayrı yapıyorduk. Bu sene hem ABC’yi hem Vurma Konuş’u birlikte yapıyoruz.

Çocukların internete ulaşamıyor olmaları, internet erişiminin çok kısıtlı olması gibi sorunlar var. Biz projenin içine bunu bir fon olarak koyduk ama proje böyle bir fonu

karşılayamadı. Bu sadece cihazlarının ya da internet kotalarının da olmamasına bağlı değil kotaların kısıtlılığından da kaynaklanıyor. Çocuklara ulaşmakta ne kadar zorlanıyorsa aynı sebepten annelere babalara da ulaşmakta zorlanıyoruz. İnternet kısıtlılığı yaşandığı için yeterli sayıya ulaşamıyoruz.

Pandemi döneminde çocuğa karşı şiddetin araştırma raporunu aldık. Raporu video çektik. Bir video hazırlandı pandemide çocuk olmak diye. Çocukların görüşleri ile hazırlandı ama psikolojik danışmanlarla odak grupları gerçekleştirdik. Bu odak gruplardan çıkan en önemli bulgulardan biri de çocukların psikolojik danışmanlarıyla iletişim kuramaması. Psikolojik danışmanlar da çocuklarına ulaşmakta zorlandılar. Bu da önemli bir bulgu. Aslında teknik bir meseleden bahsediyorum ama şu anda aktif olarak bu iki projeyi, SAGEM’de çocuklara ulaştırmaya çalışıyoruz ve sıkıntı yaşıyoruz.

İnternet konusunda ihtiyaç analizinin yapılması önemli. Yani hangi ailelerin neye ihtiyacı var? Eğer o belirlenirse hem çocuklara hem de ebeveynlere, annelere eş zamanlı bir şekilde özellikle interneti de kullanarak nasıl ulaşabiliriz? Bizde o konuda daha detaylı bir bilgi almış oluruz. Ebeveyn ve çocuklar ya da bakım veren ve çocukların aynı anda eş zamanlı bir şekilde servislerden faydalanan olmalı.

YÖRET’in bilenler bilir bir özelliği de psikolojik rehber ve danışmanlara eğitimler veriyor olması ve ulaşabiliyor olması. Bu sene de psikolojik danışman ve rehberlere bir alan yaratmak için akran destek dayanışma grupları yaptık. Tüm psikolojik ve rehber danışmanların bir araya geldiği hem sıkıntıları konuştuğu hem çözüm önerileri ürettiği hem de odak gruplarına benzer ama bir yandan da dayanıklılık grubu gibi gruplar gerçekleştirdik. Belki Sarıyer Belediyesine bağlı eğitim kurumlarında çalışan psikolojik rehber ve danışmanlarına odak grubu gibi bir alan yaratılırsa, onların da çocuklarla olan iletişimini nasıl artırılabilir diye düşünüyorum.

“

Pandemi döneminde çocuğa karşı şiddetin araştırma raporunu aldık. Raporu video çektik. Bir video hazırlandı pandemide çocuk olmak diye. Çocukların görüşleri ile hazırlandı ama psikolojik danışmanlarla odak grupları gerçekleştirdik. Bu odak gruplardan çıkan en önemli bulgulardan biri de çocukların psikolojik danışmanlarıyla iletişim kuramaması. Psikolojik danışmanlar da çocuklarına ulaşmakta zorlandılar. Bu da önemli bir bulgu.

Engelli Çalıştayı I

Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Engelli Çalıştayı I” 1 Nisan 2021 tarihinde
çevrim içi platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Önder KÖMÜR**

> **Şükrü GENÇ**

Sarıyer Belediye Başkanı

> **Prof. Dr. Ayşe Resa AYDIN**

İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon

> **Şükrü BOYRAZ**

Türkiye Sakatlar Derneği Genel Başkanı

> **Ziya ÖZDEM**

Altı Nokta Körler Derneği İstanbul Şube Başkanı

> **Hayrettin DERELİ**

Sarıyer Belediyesi Meclis Üyesi, Engelsiz Yaşam ve Araştırma - İnceleme Komisyon Başkanı

> **Mehmet KIZILTAŞ**

Engelsiz Kariyer, Kurucu

> **Öğr. Gör. Zuhâl PEK**

Marmara Üniversitesi, Engelli Öğrenci Birim Koordinatörü

> **Arzu ŞAHİN**

Sma Benimle Yürü Dernegi Başkan Yrd., Engelli Annesi, Eski TV Spikeri

> **Mahmut KEMENT**

Sarıyer Belediyesi Engelli Koordinasyon Merkezi, Eski Sorumlusu

ÖZET

1 > Sosyal konuların genelinde olduğu gibi engelli çalışmalarında da temel problem, doğru ve yeterli veri eksikliğidir. Engelli bireylerin yaşadığı evlerin haritalanması gereklidir.

2 > Verilen hizmetin ne kadar faydalı olduğu ve hizmet verilenle verilmeyen kişiler arasındaki farkın ne olduğu ölçülmelidir. Özellikle kanıta dayalı uygulamalar hem ekonomik alanda hem sağlık alanında çok günceldir ve o şekilde sosyal politika değiştirilebilir.

3 > Engellilerin farklı kurumlardan farklı destekler alması yorucu oluyor. Yerel yönetimler kişiye özel programlar hazırlamaya kadar bu süreci yönetebilirler. Hizmet ve danışmanlık alma konusunda oluşan boşlukları kapatma noktasında aktif rol alabilirler.

4 > Engelli kişiler ve aileleri hakları konusunda detaylı bilgiye sahip değiller. Bu konuda ailelere eğitim verilmeli, destek sunulmalıdır. Engelli bireye bakan kişilerin desteklenmesi çok önemlidir.

5 > Ulaşım ve erişim farklı kavramlardır. Engelli bireylerin bir başkasına ihtiyaç duymadan rahat bir yaşam sürdürebilmesi, evinden çıktığı zaman şehri, sosyal alanları, sosyal mekânları, işe gidiş gelişi, eğitim alanlarını rahatlıkla, ikinci kişiye ihtiyaç duymadan kullanabilmeleri gerekmektedir.

6 > Medikal desteğin sağlık uygulama tebliğinden yapılması gereklidir. Devlete baskı yapılmalı ve ekonomik şartlara göre devletin desteğini düzenlemesi sağlanmalıdır. Artan kur fiyatları karşısında verilen destek malzeme alımı konusunda yetersizdir.

7 > Yerel yönetimlerin “Fen İşleri” birimlerinde görev alacak herkes mutlaka eğitim almalıdır. Ayrıca iş yerlerine verilecek ruhsat şartları içerisinde mutlaka engelli bireylerin erişimine uygunluk aranmalıdır.

8 > Engellileri korumalı iş yerleri yerine, herkesle eşit ve aynı iş kollarında bir arada istihdam etmek gerekiyor. Korumak ve kollamak yerine eşit imkânlar sunulmalıdır.

9 > Görme engelliler için oluşturulan “Ray Alfabetesi”nin ulaşım ve erişimde kullanılması, yaygınlaştırılması gerekiyor. Özellikle ulaşım araçları, asansörler, kamu kurumlarında bu çalışmanın yapılması kolaylık sağlayacaktır.

10 > Zihinsel engelli ya da kaybolma riski taşıyan engelli ya da yaşlı bireylere çip uygulaması taşıyan kart, bileklik vb. materyal verilebilir. Böylece haber alamayan aileler için önemli bir iletişim aracı olurlar.

11 > Uzaktan eğitim, görme engelli öğrenciler için iyi bir fırsat sundu. Oldukça başarılı oldular. Bilgisayar kullanmayı bilmeyen görme engelli öğrencilere ya da çocuklara bu eğitimler verilebilir.

12 > SMA konusunda çiftlerin evlilik öncesi taşıyıcı olup olmadıklarına yönelik tarama testi yapılması çok önemlidir. Bu konuda çalışma yapılmalıdır.

> Göreve gelir gelmez ilk yaptığımız çalışmalardan birisi engelli haklarıyla ilgili tespitler konusu oldu. “Engellilerin engelsizleri eğitimi” başlığıyla kapalı spor salonunda farklı engelli temsilcilerini sahaya oturttuk. Belediye çalışma arkadaşlarımızı türbinlere aldık ve engelliler bizei beklentilerini anlattılar. Biz öğrenmek istedik. Çalışma sonucunda çıkan başlık bizim bütün çalışmalarımızda yol göstericimiz oldu: “Biz yaşamın içinde, engelsizlerle birlikte olmak istiyoruz.”

“Bizim için özel değil, bizim de kullanacağımız yollar olsun. Yapılan parklar bizim de kullanabileceğimiz şekilde inşa edilsin.” istediler ve çok da haklıydılar. Sokakta birlikte yaşayarak çözüm yolları üretmek durumundayız. Toplumdan ayırıştırma şeklinde bir durum ortaya çıkarmamalıyız. SKEP bir yol haritası, bir planlama çıkıyor ortaya. Bu planlamada bizler yarına dair neler yapmalıyız onu belirliyoruz.

Covid 19 sonrası bu alanda nelerle karşılaşabiliriz, neler değişebilir şimdiden bu konuyu da konuşmak zorundayız. Yarına yönelik önlemleri almak konusunda tespitler yapmalıyız. Planlama yaparken de dikkate almamız çok kıymetli olacaktır.

Yerel yönetici olarak çalıştaylarda konuşulan konuların sokakla mutlak bir şekilde bağdaştırılması gerektiğini ısrarla öneriyorum. Çalıştaylar sadece bir anahtar niteliğinde

Şükrü GENÇ

Sarıyer Belediye Başkanı

ama bu işin esas çalışma merkezinin sokaklar ve yaşamın kendisi olduğunu unutmamak gerekir.

Çok boyutlu ve bütünlüklü ele alınması gereken konuyu ayrıntılarıyla ele almak ve kurumlar arası entegrasyonu sağlamak da görevlerimizden bir tanesi.

İyi niyetli çabalar ortaya koyan birçok kişi ve kurum var. fakat birbirinden kopuk ve farklı devam eden bu çalışmalar genel bir sonuca ulaşmadığı sürece sadece günü kurtarma görevi görüyor. Bizim daha kalıcı, güncellemeye açık ve üzerinde fikir birliğine varılan çalışmalara ihtiyacımız bulunmaktadır.

Sarıyer’de yapmaya çalıştığımız her çalışma bu yönde devam ediyor. Sarıyer Kalkınma Eylem Planı’nın güncellenmesiyle yeni bir yol haritası oluşacak. Bütün paydaşlarımıza görevler düşecektir.

Şahsım ve çalışma arkadaşlarım en iyisini yapmak üzere çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Prof. Dr. Ayşe Resa AYDIN

İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon

> İki binli yıllarda 4 yıl boyunca büyükşehir belediyesiyle ilk engelli toplum tabanlı çalışmaları yürüten bir öğretim üyesi olarak bu konuda boşlukları en iyi dolduracak yer belediyelerdir. Fakat yerel belediyelerin de belirli bir sistem içinde çalışması lazım.

Gönderdiğiniz belgelerin tümünü inceledikten sonra hala daha şöyle bir verinin elinizde olmadığını görerek üzülüyorum ki 374.214 kişinin yaşadığı Sarıyer ilçesinde kaç tane engelli kişi olduğunu bilmiyoruz. Nereelerde oturduğunu bilmiyoruz. Kaç kişinin neye ihtiyacı olduğunu bilmiyoruz. Nerelerden ne hizmet aldığını bilmiyoruz. Bakın bu ne kadar büyük bir enteresanlık niçin bilmiyoruz? Kadıköy Belediyesinde araştırmaya çalıştık dedi ki, biz engelli verilerini bir önümüze koyalım. Onların üzerinden bakın. Bizim yaptığımız bütün çalışmalarda, belirli kişilere belirli hizmetleri veya girişimleri sunuyor, istek yapıyor isek bunun bir şekilde kontrollü bir çalışmasını da yapmak isteriz. Bu kişiye verdiğimiz hizmet acaba ne kadar faydalı oldu ve verilenle verilmeyen kişiler arasındaki fark ne? Özellikle kanıta dayalı uygulamalar hem ekonomik alanda hem sağlık alanında çok günceldir ve zaten o şekilde sosyal politika değiştirebilirsiniz. Sosyal politikayı değiştirmek için elinizde ciddi veri olması gerekir. Bu verileri de kişilerin oturduğu yerlerin haritalanması ile yapılabilir. Bununla ilgili bir çalışma var mı? Sarıyer Belediyesinde böyle bir düşünceniz böyle bir perspektifiniz, bakış açınız var mı?

“

Engelli hizmetlerinde ki boşluğun en önemli kısmı da deneyimlerime göre sağlık hizmetiyle sosyal hizmetin ayrı ve ardışık sunulması. Yani farklı yerlerden ve farklı biçimlerde sunulmasından kaynaklanan engelli bireyin de hizmet alırken başını döndüren süreç. Oradan oraya engelli bireyi taşımak durumunda kalıyorlar ya da birey kendisi zorlanıyor.

Eğer var ise bu konuda neler yapılabileceği konuşulabilir. Bunun ne kadar önemli bir şey olduğunu şöyle söyleyeyim, önümüzde bir deprem durumu var, örneğin deprem içinde bu gerekiyor. Engelli bireyler ile ilgili 2000’li yıllarda çalışma yaparken Kâğıthane, Bağcılar ve Fatih’te ev ev hangi engelli bireyin nerede oturduğunu biliyorduk, nereden biliyorduk dersiniz o zaman evde bakım projesi yürütülmüştü. Evde bakım projesi ile bu veri çıkarılmıştı. Bizim ve muhtarlıkların elinde bu verilerin tümü bulunuyordu ve evlerine tek tek gidiyorduk. Bu şekilde bir veri olmadan engelli bireylerin total ihtiyacını veya yaşam kalitesini değiştirmek veya analiz etmek veya onun üzerinde bir fikir ileri sürmek mümkün değil.

Engelli bireyler için yaptığınız her şeyin onların da içinde olarak dâhil edilerek düşünülmesi, katılımcılıkla yapılması, onların güçlendirilmesi odağında gerçekleştirilmesi gerektiği için burada ciddi metodolojik şey var mı? Türkiye’de yani engelli bireyler gidip belirli derneklere üye oluyorlar ama bölgesel düzeyde bunu bilemiyorsunuz. Yani Sarıyer’deki engellileri temsil eden kimdir? Sarıyer bölgesinde oturanların sesini ne kadar duyabiliyorsunuz?

Engel durumuna göre farklı farklı ihtiyaçlar (ağırlığına, şiddetine, yaşa göre vb.) var. Bu ihtiyaçların bir kısmı, mesela sosyal ihtiyaçları çok ciddi yoksulluktan başlıyor; gıda ihtiyacı

bez ihtiyacı, maddi imkânlar, ulaşım ihtiyacı olabilir. Sosyalleşme, psikolojik destek, eğitim gibi bir kısmı da sağlıkla ilgili ihtiyaçlar.

Türkiye’de engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimde ciddi problemleri var. Biz 6 bin liralık bir cihaz yazıyoruz, 600 lirasını devlet ödüyor. Arada ciddi bir boşluk oluyor ve bu yoksulluk düzeyi de artıyor.

Sağlık ihtiyacı diye düşünürseniz devletin ödemediği birçok şeyde sağlanabilecek imkânlar var. Fizik tedavi, dil ve konuşma terapisi, ergoterapi gibi. Dolayısıyla engelli merkezlerinde mutlaka sağlıkla ilgili birimler var.

Özellikle sistem içinde sivil toplumun, kamunun, özel sektörün karşılayamadığı boşluklar var. Hem hizmet geçişleri arasında boşluklar var hem de hizmetlerin kalitesi veya niteliği konusunda boşluklar var. Yerel belediye boşlukların bu tip katılımcı yöntemlerle farkına varıp, kapsayıp bu boşluklarda hizmet üretmesi yerel belediyenin bence çok önemli bir görevidir.

Engelli hizmetlerinde ki boşluğun en önemli kısmı da deneyimlerime göre sağlık hizmetiyle sosyal hizmetin ayrı ve ardışık sunulması. Yani farklı yerlerden ve farklı biçimlerde sunulmasından kaynaklanan engelli bireyin de hizmet alırken başını döndüren süreç. Oradan oraya engelli bireyi taşımak durumunda kalıyorlar ya da birey kendisi zorlanıyor. Birçok ihtiyacı var, onu oradan alıyor. Bunu buradan alıyor. Neyi nereden alacağı belli değil. Bu konuda ciddi de bir danışmanlık hizmetine ihtiyaç var.

Yerel belediyenin durması gereken yer her engelli bireyin farklı ihtiyacına göre yapılacak hizmetlerin de nerelerden alınabileceğini de göstermek çok önemli. Eğer devletten alınıyorsa ben katılıyorum. Burada bu görüşte artışında hani devlet versin, belediye mi yapsın? Eğer bir şey kamudan alabiliyorsa engelli birey muhakkak oradan almalı. Biz kamunun yapacağı işi biz burada yapmayalım, yani kaynakları gereksiz, israf etmeye gerek yok. Kamudan rahatlıkla alınacak hizmeti de ama bunu yerel belediye koordine edebilir.

Engelli hizmetlerinde yerel belediye nerede durmalı sorusunun cevabını ben şöyle

veriyorum. Her birey farklıdır. Herkese kişiye özel bir program yapılmalı, kişiye özel programları belediye yapabilir. Sosyal hizmetlerde kaç kişi çalışıyor sizde bilmiyorum. Sosyal hizmet uzmanları veya orada çalışan arkadaşlarımız bireye özel özel böyle programlar yapabilir.

Bizim de engelli araştırmaları gibi İstanbul Üniversitesinde yaşlılık araştırmaları var. Bu konuda böyle bir sahaya ihtiyacımız oluyor. Zaman zaman öğrenciler tez ve analiz yapıyorlar. Mesela 10 bin tane çocuk var özel eğitim merkezlerinden hizmet alan ben Sarıyer’de ki RAM müdürlüğü ile çok yakın ilişkiyim. Özel eğitimdeki çocuklarda bir çalışma yapılabilir. EÇADEM mutlaka bize yardım edecektir onların da vardır. Bu tip çalışmalar belirlenmiş olan gruplarla yapılabilir.

İleriye dönük elimizde mevcut verilerin üzerinden nasıl ilerleyebileceğimiz, verilerle neler yapabileceğimiz ile ilgili Sarıyer Belediyesinin engelli merkezi ile bir protokol yapabiliriz. Şu anda 16 tane öğrenciye tez yapacak saha arıyoruz biz yani böyle engelli bireylerin evlerine gidebilecekleri veya onlarla bir araya gelebilecekleri veya sizin sosyal hizmet merkezlerinizde şu anda tabi kontak yapamıyoruz ama en azından telefonla bile erişebileceğimiz bu tip sahalara ihtiyacımız var.

Biz saha arıyoruz, orası da güzel bir saha gibi görünüyor. Siz çok iyi bir ekipsiniz. Ben İstanbul Üniversitesi Engeller Merkezi olarak size böyle bir paydaşlık teklifinde bulunabilirim, başka paydaşlar da getirebilirim. Akdeniz Üniversitesi’nin geriontoloji bölümü ve diğer başka birçok mimarlık vs. bölümlerinin yaptığı bir saha var. Küçük bir köyde çalışıyorlar. Oradaki insanlar artık buna alışmış durumda onlar sadece yaşlılık çalışıyor. Sarıyer’de zaten EÇADEM örneği var. Böyle engellilik çalışılan örnek bir ilçe olabilir. Bizde birkaç başka paydaşla birlikte burada İstanbul’da da bu Antalya örneği gibi güzel bir örnek oluşturabiliriz.

Şükrü BOYRAZ

Türkiye Sakatlar Derneği Genel Başkanı

➤ Erişim ve ulaşım anlamında büyükşehir üstleniyor ise de ilçe belediyelerinin de bu konuda çok ciddi çalışmalar yapması gerekiyor. Ulaşım ayrı bir şey, erişim ayrı bir şeydir. Şehir merkezinde engellilerin bir başkasına ihtiyaç duymadan, rahat bir yaşam sürdürebilmesi, evinden çıktığı zaman şehri, sosyal alanları, sosyal mekânları, işe gidiş gelişi, eğitim alanlarını rahatlıkla, ikinci kişiye ihtiyaç duymadan kullanabilmeleri gerekmektedir.

Yeni yapılan belediye binasında hizmete açılan Down Cafe, belki çok bir işlerliği olmayacak ama toplum gözünde, belediyeye gelip giden vatandaşlar arasında, bizim bu toplum içerisinde var olduğumuzu, engelli insanların da var olduğunu, fırsat verildiği zaman birçok şeyleri başarabileceğinin kanıtıdır.

Evrensel tasarım olduğu zaman biz zaten toplum içerisinde her alanda kendimizi ifade edebiliriz. Neye göre, hangi engele göre şehir yapılabilir, altyapı yapılabilir ama evrensel baktığınız zaman birçok toplumun sorununu çözmüş olabiliriz diye düşünüyorum.

Halen 2007'nin sağlık uygulama fiyatları ile yürüyoruz. 13-14 yıl geçmiş 2007'de dolar bir küsur liraydı. Şimdi dolar neredeyse 9 liraya dayandı ama biz halen eski fiyatlarla ilerliyoruz bunun sorumlusu devlettir. Eşit yurttaşlık haklarında şehirde yaşama koşullarını oluşturabilecek her alanda erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik konusunda çalışmalarını yapmak zorunda. Sağlık ve medikal destek konusunda mutlaka ve mutlaka devletin çarkını işletmek zorundayız.

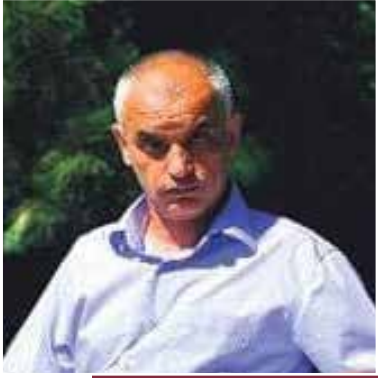
Mutlaka ve mutlaka her belediyenin yapması gereken bir tane gündüz bakımevi şart ama gündüz bakımevi derken sadece insanları getirip orada kamp gibi tutmak değil, onları sosyalleştirebilmek. Örneğin zihinsel engelli çocuğu olan bir aile evde mahkûmdur. Onu günde 2-3 saat getirerek ya da cenazesi olduğu zaman, annenin özel bir günü olduğu zaman ya da yere gideceği zaman sabah bırakıp akşam alabileceği ve o çocuk orada mutlu olabilecek bir şekilde bir yerin mutlaka yapılması lazım. Bunu şu an Avcılar Belediyesi yaptı pandemiden dolayı çok çalışmıyor. Sarıyer Belediyesi de Koç Üniversitesi ile yaptığı küçük bir şey ama çok verimli olduğunu düşünmüyorum. Biraz daha geniş yapılabilir, daha altyapısı düzeltilebilir. Bu anlamda ben yaptığınız çalışmaları canı gönülden kutluyorum. Bizim için örnek olacak bunlar. Yani Türkiye'ye örnek olacak bir yerden başlamak lazım.

Aslında belediyelerin yapacağı görev bellidir. Medikal desteğin sağlık uygulama tebliğinden olması lazım. Yani bu konuda devlete baskı yapmamız gerekiyor. Devletin sosyal güvenlik kurumuna çünkü Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir devlettir. Anayasası bunu emrediyor. Sosyal devlet kendi yurtdaşını bir başkasına muhtaç etmeyen devletlerdir. Sadaka ile yönetilen devlet değildir. Dolayısıyla bizim tüm sivil kuruluşları olarak bu alanda çalışan kuruluşların mutlaka ve mutlaka ciddi bir şekilde birliği yaparak sosyal devlet çarkının işletilebilmesi için mücadele etmesi lazım.

“

Medikal desteğin sağlık uygulama tebliğinden olması lazım. Yani bu konuda devlete baskı yapmamız gerekiyor. Devletin sosyal güvenlik kurumuna çünkü Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir devlettir. Anayasası bunu emrediyor.

Ziya ÖZDEM

Altı Nokta Körler Derneği İstanbul Şube Başkanı

➤ Engelliler, özellikle görme engelliler için ses ve dokunma çok önemli. Bizlerin kullandığı Braaille alfabesi bulunmakta ve bu alfabe bizler için bir hayattır. Asansörler veya yazılı uyarılar da Braaille alfabesinin de kullanılması gerekiyor. Özellikle ses sisteminde daha çok büyükşehir ilgilendiriyor fakat metrobüs ve otobüslerde ses sistemi çalışmıyor. Şükrü başkanımın da söylediği gibi engellinin çok rahat, tek başına dolaşabilmesi ve gezebilmesi, istediği yere gidebilmesi gerekiyor. Sarıyer ilçesi de bir turistik bölge sayılır. Biz de oturan çok kişiler var ama sadece Sarıyer ilçesinde oturan engeller değil. Çünkü Sarıyer'i gezmeye, görmeye gelen engelliler var. Orada gezmek isteyen, denizin kokusunu almak isteyen engelliler var.

Erişebilirlik bizler için en önemli sorun. Sonuçta biz ne kadar rahat hareket edebilirsek o kadar da hayata adapte olabiliriz. Daha verimli ve daha üretken olabiliriz diye düşünüyorum.

Biz ne kadar rahat hareket edebilirsek o kadar hayata adapte olabiliriz.

**Ulaşılabilirlik
İstanbul'un en büyük
sorunu.**

Hayrettin DERELİ

Sarıyer Belediyesi Meclis Üyesi,
Engelsiz Yaşam ve Araştırma - İnceleme Komisyon Başkanı

➤ Deprem konusunda kime, nasıl yardım edebiliriz? Bunun bilinci içerisinde belediye hangi evde kim yaşıyor, nasıl yaşıyor, nasıl ulaşabilir? Engelli derecesi konusunda oldukça büyük bir veri ağına sahip belediye. En küçük olumsuzlukta nerede ise evini bileceğiz oradan alacağız böyle bir potansiyelimiz var.

Ulaşılabilirlik İstanbul'un en büyük sorunu. Yirmi milyon insanın yaşadığı yerde engellilerle ilgili bir şey yapmak oldukça güç. Çalışmalar devam ediyor ama zor tabi. Metro bizim için çok iyi bir ulaşım aracı oldu. Şimdi otobüslerimize de rahat binebiliyoruz. Bizim belediyemizin de şu anda 3 tane engelli aracı var. Özel taksi türünde olmak üzere 2 tane de bu dönem içerisinde tedarik edeceğiz.

Mehmet KIZILTAŞ

Engelsiz Kariyer, Kurucu

➤ 1999 depreminde Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ile o dönem çok sıkı çalışmışık ve engellilerin deprem sonrası ve deprem anındaki bütün süreçlerini ele alan kitapçıkların hazırlanmasında birlikte çalışırken aslında en önemli yol haritamız döküm çalışmasıydı. O dönem özellikle muhtarlıkları görevlendirerek her muhtar kendi mahallesinde hangi apartman, hangi daire de hangi yaşlı, hangi engelli, hangi engel grubundan acil durumda, nasıl müdahale edilmeli ya da kişinin neye ihtiyaçları olduğu noktasında bir profesyonel eylem planının hazırlanması gibi çok önemli kararlar almıştık o zaman. Deprem bitiyor 10 gün bir ay sonra her şeyi unutuyoruz ve bütün o başlangıç noktasındaki projelerde ne yazık ki kaybolup gidiyor. Bu yönde projeler değerli. Çünkü sizin ne yapmanız gerektiğinizi, ihtiyaç ve gereksinimlerinizi net görmenizi ve buna yönelik nasıl bir eylem planı gerçekleştireceğinizi, hangi ekibi, hangi ihtiyaçlara, hangi malzemeyi her şeyi görmenizi sağlar. Batıda engelli sayısını biliyorlar. Doğduğu anda teşhis koyuyorlar.

Ülke nüfusu içinde hangi engel grubu eğitimde, istihdamda, sağlıkta nerede ve diğer engel gruplarına oranı ne gibi net bir politika geliştirebilmek için envanter önemli. Yoksa siz hiçbir şey yapamıyorsunuz.

Sosyal belediyecilik en önemli ödevlerinden biri olan erişilebilirlik konusunda bir defa sınıfta kalmış durumda. Fen işleri denen birimin kesinlikle engelli erişilebilirlik konusunda

ders alması gerek. Yani üniversiteden mi alır, bu bölümde mi okur? Kesinlikle fen işlerine herhangi bir kişi mimar, mühendis diye getirilmemeli. Türkiye’de bugün erişilebilirliğin en büyük problemi, en büyük nedeni belediyelerin mimari çalışmalara verdiği ruhsatlar. Bugün yeni açılan işletmeler erişilebilir olursa ne olur? Hem engelli müşteri hizmeti alır hem engelli çalışan gidip çalışır. Ne oldu? Çift taraflı bir kazanım olur. Hem engelli birey tüketici olarak alışveriş yapar hem engelli biri orada gerek esnaf olur gerekse orada istihdamda kendini yer alacağı için büyük bir katma değer büyük bir sosyal etki sosyal fayda sağlar ve bu ne yazık ki yok.

Biz geçtiğimiz yıl TANAP projesiyle 40 ilçeye giderek 5 yılda erişilebilirlik çalışması yaptığımızda o şehrin erişilebilirlik denetleme kurulları içindeki en zayıf halkanın fen işleri olduğunu gördük. Yani merdiven asansörünün lift in ne olduğunu bilmeyen kişiler gördük. Burada öğrendim diyen insanlar var. O yüzden benim için belediye deyince önce erişilebilirlik geliyor. Bu konuda ciddi bir standart belirleyip bu standartları uygulamak gerek.

Türkiye’de istihdam bireye hem ekonomik özgürlüğünü sağlıyor hem toplumda birey olarak saygın biri olarak yer almasını sağlıyor. Ekonomik özgürlük tüketen değil, üreten olmasını sağlıyor. Korumalı iş yerlerinden kurtulmak gerek. Belediyelerin bana göre yapması gereken en güzel şey Mersin Belediyesinde uygulama noktasında bir dönem baya ciddi çalışmışık. Engellilerin kişisel ve mesleki oryantasyonu sağlayacak merkezlere ihtiyaç var, korumalı iş yerlerine değil. Tecrit etmek, onları sınırlamak ya da bir yerde sadece engelli bireyleri bir arada tutmak istihdamda beklenen bir şey değildi, bu tam bir ayrımcılık. Korumalı iş yerlerinden vazgeçmek lazım. Çünkü engelli bireyin kapsayıcılık dediğimiz çeşitlilik dediğimiz yani direk ayrımcılıkla karşı karşıyayız. Burada ne olacak? Engelli hiçbir iş deneyimi yoksa meslek öğrenecek, engelli birey okulunu bitirmiş ama staj yapacak, staj yapamıyorsa burada yine mesleki kurslara katılacak bireyin iş hayatına uyumlanması için. Kurumsal hayata uyumlanma, kişisel yetkinlik geliştirme programları ile ilgili eğitimler alacak. Bunlar o kadar önemli ki buna şu anda çok ihtiyaç var.

Pandemi ile zaten engellerle ilgili kazanılmış olan eğitim, istihdam, sağlık bütün kazanımlarımız ters düz olmuş durumda.

Yaklaşık 5-6 yıl önce İngiltere ile ortak çalıştığımız son 4 yılda Türkiye’nin en önemli şirketlerine özellikle kurumlarına büyük ölçekli çalışan sayısı olan firmalara işveren ve çalışanları, engelli çalışan iş sağlığı ve güvenliği, farkındalık eğitim programları yapıyoruz. Bir iş yeri ya da bir işletme İSG konusunda biz çok iyiyiz dediğinde bizim verdiğimiz eğitimler sonrası en zayıf halkanın engelli çalışanlar olduğu ortaya çıkıyor.

Engelliler tamamıyla tehlike karşısında ne kadar çıplak, ne kadar korunmasız olduklarını gördüklerinde işveren adayı çıkartıyor. Gerekli düzenleme yapamam diyor bir rapor sunuyoruz. Orada hangi düzenleme ve bu zayıf yönlerin kaldırılması için neler yapması gerektiği konusunda bir fizibilite ve bir rapor sunduğumuz da aday çıkartın diyor. Her engel durumu için farklılık gösteriyor. Döneminde Bakırköy’de erişilebilir kaldım. Erişilebilir mimari olarak kaldırımlar 5 santime indirilmek üzere Yeşilköy’den başlayarak çalışma yapılmıştı. Bu çok önemli bir girişimdi.

Birey olarak erişilebilirlik konusunun en büyük sorunu bir binayı yapmak falan değil. Müteahhitlere bu projeler verilirken müteahhitler ticari olarak bakıyor ve yaparken erişilebilirlik pek umurlarında olmuyor. Hatta Muratpaşa’da bir kaymakamlık binası yapıldı. İnce uzun bir engelli tuvaleti, ortasına bir lavabo koymuşlar engellinin lavaboyu aşıp da klozete ulaşması imkânsız. Kamu binalarına rampa yapılması erişim için Mahmut beyle birlikte belediyede zabıtalı başta olmak üzere tüm çalışanların bir defa engelli farkındalığını artırmak için engelliler iletişimiyle ilgili bir girişim başlatmıştık. Ama kaldı. Erişilebilir mekân bulamadık, belediyede 2-3 katlı binada yaptık. Sonra farklı bir kültür merkezinde yaptık. Bina bulamadık. Sarıyer Belediyesinin bir de böyle bir sorunu var. Erişilebilir bina, erişilebilir mekân sorununun da çözülmesi gerekiyor. Biliyorum çok kısıtlı, dar ve çok eski yapılar ama bu yapılabilir. Amerika’da bir engelli eğer bir restoranın balkonuna çıkmıyorsa o işletmenin ruhsatı iptal edilir. Neden ben her birey gibi bağımsız, özgür onlarla birlikte olduğu her yerde olamadım diye ayrımcılıktan dolayı kapatıyorlar.

Sosyal ve sağlık konusunda engelli bireylerin hizmet alma noktasında belediyelerin tamamlayıcılık rolünde İstanbul Engelliler Müdürlüğü’nün kurulma amacı 1999 yılında buydu. Özellikle İstanbul’daki bu büyüyen farklı semtlerde açılmasının sebebi de buydu.

1999 depreminde Boğaziçi Üniversitesi ile çalışırken envanter çalışmasının yanı sıra en önemli eksikimizin acil durum bilgi kartı olduğu ortaya çıkmıştı. Her bireyin acil durum bilgi kartını, bir kimlik gibi yanımnda taşıması, üçüncü kişilere nasıl ulaşılır, toplanma yeri neresidir ya da bu kişinin engeli hastalığı nedir, alerjisi nedir gibi bir takım o an ki müdahalenin kişiyi kurtarmak hayatta tutmak için ya da kişi otizmlili bir birey, farklı engel grubu olabilir. Bu acil durum bilgi kartını Ateş Ünal Erzen’in belediye başkanlığı döneminde biz Bakırköy Belediyesinde bunu bir motto olarak yapıp, belediye bunu özel kitler olarak dağıttı.

Bu acil durum bilgi kartı çok önemlidir. Acil durum bilgi kartı deyince benim aklıma kaybolan zihinsel engelli, özel gereksinimli bireylerin kaybolduğunda bulunamıyorlar ve aileleri inanılmaz ızdırap yaşıyorlar. Onlar için bir çip, bir kolye, saat hangisini eğer tepki göstermiyorsa çocukların nerede olduğunu nereye gittiğini bilmelerini sağlayacaktır. Çağa böyle ayak uydurulabilir.

Engellilerin kişisel ve mesleki oryantasyonu sağlayacak merkezlere ihtiyaç var, korumalı iş yerlerine değil. Tecrit etmek, onları sınırlamak ya da bir yerde sadece engelli bireyleri bir arada tutmak istihdamda beklenen bir şey değildi, bu tam bir ayrımcılık.

Öğr. Gör. Zuhâl PEK

Marmara Üniversitesi Engelli Öğrenci Birim Koordinatörü

➤ Rapora ilk etapta baktığımda hizmetler var. Ama engelli kaç kişi? Engel grupları, engel türleri ve oranları nedir? Raporun içerisinde aradım ve bulamadım ama o bilgileri toplamak çok ciddi büyük bir sıkıntı.

Engelli hizmetlerini tespit ederek çalışmak gerekiyor ve yaptığımız hizmetlerde bunlar da var ama her zaman için kapsayıcılığı düşünerek yapmakta fayda var. Engellilerin gideceği yerlerden önce bence belediyenin içerisindeki her departmanda muhakkak ki engelli bireyleri dâhil ederek düşünerek bütün planlamaların yapılması sanıyorum evrensel tasarım dediğimiz evrensel bakış açısıyla bir politika geliştirmenize kolaylık sağlayacaktır.

Bilişim erişilebilirliği belediye olarak ne konumdadır, ne durumda ve erişilebilirliği nedir? Ya da bir harita, navigasyon anlamında bir şey gerçekleştirdiği uygulamalarınız varsa bunların erişilebilirliği ne konumdadır? Çünkü görme engeli olan bireyler için bildiğiniz gibi bilişim erişilebilirliği hat safhada önemli. Sizinle irtibata geçilmesi, bilgiye ulaşmak ya da bağımsız hareket edebilmek için bu gibi uygulamaların olması önemli olacaktır. Mesela telefonlara yönelik birtakım uygulamalarınız var mı? Yol gösterecek olan bunlar da çok önemli. Belki de bir ilçe haritası çıkartıp yerler ve mekânları düşünerek bir navigasyon oluşturabilirsiniz ki bunun çok faydalı olabileceğini düşünüyorum. İstanbul genelindeki toplu taşımalarda sesli uyarıların

çok iyi olmadığını, metnin doğru düzgün oluşturulmadığını düşünüyorum. Yolcu hangi otobüse nereden bindi, nereye gidiyor? Her şeyden önce biner binmez hangi otobüste olduğunu bilmesi gerekiyor. Yani bu bilgi verilmiyor. Belki yanlış otobüse bindi bu bilinmez. Dolayısıyla Otobüslerin içerisindeki bilgilendirmeleri ve bir insanın ihtiyacı olacak neleri öğrenmek isteyeceğine yönelik düşünmesi lazım.

Engellilerin ulaşımı için Sarıyer engelli taşımacılığının kapasitesini artırabilir. Destek almak isteriz engelli öğrencilerimiz için. Taşınması ulaşımının sağlanması anlamında. MEB'in öğrencilerine böyle bir hizmet verip üniversite öğrencilerine verilmediği gibi. Tabi MEB'in öğrencilere ilçe belediyeleri daha rahat ulaşabiliyor ama üniversite öğrencilerini düşündüğünüz zaman her ne kadar yetişkin olmuş olsalar ve başlarının çaresine bakabiliyorlar diye düşünseniz de şehir çok büyük. Yani çok meşakkatli bir yerden bir yere gitmek. Engeli olmayan kişiler için bile gerçekten zor bir şey İstanbul ulaşımı. O nedenle burada birtakım geliştirmeler yapılabilir.

Evrensel tasarım dediğimiz zaman toplantılarda sadece erişilebilirlik olarak algılanıyor. Evet çevresel, erişilebilirlik anlamında belediyelere faydası olacağını düşündüğüm 7 Ağustos 2019 da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yapmış olduğu Avrupa

Birliği projesi vardı. İspanyol ve İngiliz ortaklarla yapılmıştı. Orada belediyeler için de taşımacılık ve ulaşım ile alakalı eylem planları vardı. Sanıyorum o projeden faydalanmak bir eylem planı çizmek, ulaşım anlamında size fayda getirebilir.

Görme engeli olan öğrencilerin sıkıntıları uzaktan eğitimle bilişim erişilebilirliği sağladığınız zaman çok güzel akıyor işin açıkçası. Uzaktan eğitim döneminde engelli olan öğrencilerimize eğitimi gayet güzel götürdük. Görme engeli olan gençlerin hepsi bilgisayarı çok iyi kullanamıyor. Yani bilgisayarı kullanmak, bilişim erişilebilirliğine sahip olmak görme engeli olan öğrencilerde ciddi bir başarıya sebep oluyor ve 223 Engeli olan öğrencimizin 52'si görme engelli ve çok başarılı gidiyorlar. Bireylerin yükseköğrenime gelmesi, kalifiye insan olmalarını ve yönetici pozisyonlarında olmalarını istiyoruz. Ama bize gelmeden önceki bir dönem var ve o kişilerin gelebilmeleri için bilgisayar kullanımına hâkim olmaları gerekiyor. Bu konuda onların eğitimlerine destek verebilirsiniz. Nasıl olabilir? Görme engeli olan bireylerin bilgisayar kullanıma Word, PowerPoint vs. kullanmaları hatta kodlamaya kadar birçok şeyi verebileceğiniz kurslar açabilirsiniz. Bunların sürekliliğini bir şekilde sağlayabileceğinizi düşünüyorum ve çoğu görme engeli olan kişi bundan muhakkak faydalanacaktır.

Engelli konusu kolektif hizmet edilmesi, herkesin bir olması gereken bir alan orada belediyelerin danışmanlık hizmeti vererek koordinasyon birimiymiş gibi çalışmalarını hem devletle birlikte çalışması hem de halkın arasında bir noktada bulunması anlamında bence stratejik olarak çok güzel olur. Mevzuatı çok iyi inceleyerek, ona göre bir yapılandırma yapılması lazım.

Bütün her şeyi kapsayabilecek, kişilerin kapsayıcılığında yola çıkarak oluşturabileceğiniz bir birimin oluşturulması, bunun içerisinde çevresel erişilebilirlik için inşaat mühendisleri, mimarların olması, bilişim erişilebilirliği için endüstri mühendisleri ve bilgisayar mühendislerinin her engel grubundan bir kişinin bulunması biraz evvel de bahsettiğimiz üzere mevzuatı takip eden hukukçunun olması uygulama alandaki uygulayıcı kişiler, araştırma yapan kişilerin olması bunun ayrı bir bölüm olarak oluşturulması bütün bu bahsettiğim çok kollu,

çok damarlı bu engellilik meselesinden de işlerinize hem bilimsel hem planlı bir şekilde götürmesini sağlayacaktır. Bu birimin kurulur ve içerisinde çeşitliliği de sağlarsanız çok rahat proje üretebileceğinizi düşünüyorum. Ayrıca hem halkla hem devlet kurumlarıyla hem de derneklerle bağlantınızı buradan yürütmeniz merkezi aktif ve canlı hale getirecektir. Birçok koldan hayata geçecektir.

“

Görme engeli olan bireyler için bilişim erişilebilirliği çok önemli. Yolcu hangi otobüse nereden bindi, nereye gidiyor? Her şeyden önce biner binmez hangi otobüste olduğunu bilmesi gerekiyor.

Arzu ŞAHİN

Sma Benimle Yürü Dernegi Başkan Yrd.,
Engelli Annesi, Eski TV Spikeri

**Bütün medikal ihtiyaçlar
SGK tarafından tamamen
karşılanmalıdır.**

➤ SMA Tip bir hastalığı için ilaca erişimin zorluğu, erişilebilirlik sorunu var. İki yeni ilaç için çok sayıda mücadele eden hastamız var ve bilgi kirliliği de söz konusu.

Evlilik müracaatı yapan çiftlerin taşıyıcılık testleri yapılmalı. Bu Sarıyer’de uygulanabilir mi?

SMA hastalarının ve diğer bütün engelli bireylerin çok fazla medikal ihtiyacı söz konusu ve SGK ne yazık ki bu medikal ihtiyaçlar da geri ödeme konusunda çok yetersiz. Örneğin manuel bir sandalye 500 lira gibi bir rakam, akülü sandalyede 2.500 lira gibi bir rakam ödüyor. Çok basit örnek vermek gerekirse, benim oğlum ilaca başlamadan önce manuel sandalye sürüş yeteneğini kaybetmişti ve akülü sandalye kullanıyordu. Ancak yeniden kaslarının güçlenmesi ile bunu çevirebilir hale geldi. Dolayısıyla bizim buna erişmemiz lazımdı. Manuel sandalye kullanarak hem sırt kaslarını hem kol kaslarını hem de gövde kaslarını kendi başına bir yere giderken çalıştırmış olacaktı. Yani egzersiz mantığının dışına çıkarak. Benim oğlumun fonksiyonlarına uygun ergonomik hafif kendi başına hareket edebileceği bir sandalyenin fiyatı geçen yıl şubat ayında 28.500 liraydı. Bunu karşılamak gerçekten çok zor.

Denize gittiğimiz zaman çok ilkel yöntemlerle sandalyeyi kucaklayarak çocuğumuzu denize götürüyoruz. Kendi imkânlarıyla adına rampa diyebileceğimiz bir şey yapmışlar ama hiçbir şekilde eğimi uygun değil. Belediye tarafından bir rampa yapılabilir diye düşünüyorum.

Ruhsat verirken mutlaka bir engelsiz tuvalet olmalı, insanlar elini yıkayabilmeli, özel ihtiyaçlarını giderebilmeli, hep birlikte mücadele etmeliyiz.

Bütün medikal ihtiyaçlar, sosyal devlet olma gereği yerine getirilerek SGK tarafından tamamen kapsama alınmalı.

Engeli araç park yerlerine başkalarının park etmesi önemli bir sorun.

Mavi kapak projesi ile sandalye vermek gibi spontane sandalyeler verilemez. Yani siz 37 numara ayakkabı giyen birine 40 numara veya 35 numara veremezsiniz. Kişiyi özel olması lazım, tabi ki devlet vermeli ama bir türlü sonuca ulaşamıyoruz.

Sarıyer ilçesinde mevcut olan havuzlara bir engelli asansörü konmasını talep ediyorum. Örneğin özel eğitim ve rehabilitasyon sınıflarına belediyenin desteği neler? Ulaşım ve servis destekleri ne ölçüde sağlanıyor?

Sarıyer Belediyesi çok sayıda parkı yeniledi, yeni parklar da açtı. Ben görmemiş olabilirim ama tekerlekli sandalye ile çocuğun binebileceği bir salıncak var mı mesela? Belediye binası bünyesinde bir fizik tedavi merkezinin kurulmasını öneririm. Çünkü belediye binamız çok güzel. Kapıdan girdiğiniz andan itibaren her yere erişilebiliyor. Down Cafe olduğu gibi bir fizik tedavi merkezi kurulabilir.

Yüzme egzersiz mantığının dışına çıkarak, keyif alarak yaptığımız en güzel spor dalı. Sarıyer Belediyesine ait yüzme tesislerine çocuklarımı uzun yıllar götürdüm. Ama oğlum büyüdüğü için onu kucağıma alıp götürmem artık mümkün değil. Bu isteğimi de yaklaşık 3 yıldır dile getiriyorum. Sarıyer Belediyesinin havuzunun bulunduğu tesise bir engelli asansörü koyulsun, hasta kendisi insin ve çıksın.

Her zaman yardıma ve desteğe hazırım. Sarıyer TV’de Youtube kanalını kullanabiliriz. Farkındalık programları düzenleyebiliriz. Bu benim mesleğim ben size destek olurum, çok şey yapabiliriz.

Mahmut KEMENT

Sarıyer Belediyesi Engelli Koordinasyon Merkezi,
Eski Sorumlusu

➤ Çok detaylı bir veri tabanı oluşturduk. Arkadaşlar buraya yansıtmışlar, 3.800 dolayında net olarak rakam var ama sanıyorum çok daha yüksek olması lazım. Sarıyer nüfusuna göre %12 diyoruz ama bu işin içerisinde olan herkes bilir ki bu %12 rakamı biraz afaki. Engelli olarak özel desteğe ihtiyaç duyan insanların tespiti bizim için çok önemli. Biz onu yaptık.

Sarıyer Belediyesinde bu rakamı 5.500, 5.600 dolayına çıkardık. Revizyondan geçirdik ve dolayısıyla gerçek rakama indirdik. Ayrıca 2015'te bir saha çalışması yapıldı. Bu saha çalışması ile Sarıyer'in sosyal profilini çıkarmak amaçlandı ve buradan çok güzel veriler elde ettik. Adreslerde birebir tespitler yapıldı. Daha sağlıklı bir veri elde ettik. Şimdi Sarıyer Belediyesindeki kayıtlı verinin dışında Sarıyer Rehberlik Araştırma Merkezinde daha sağlıklı bir kayıt var. Orada engelli oranı %20.

Akülü sandalyemle sabahtan dışarı çıkıyorum, işime gidiyorum. Giderken arabama güvenmem lazım. Arabanın doğurabileceği problemler beni yolda bırakmayacağını bilerek hareket edebilmem lazım ve bu şekilde özgüvenle hareket ettiğimde çok rahat çıkabilirim.

Arkadaşlarımız çok rahat bir şekilde istediği zaman istediği yere gidebiliyor. Herhangi bir problemle karşılaştıklarında rahatlıkla belediye hemen onların yanına ulaşabiliyor ve onların mobilize olmaları için gerekli desteği veriyor.

Engel gruplarının yaşadığı sorunlar birbirinden farklı. Dolayısıyla farklı ihtiyaçlar var. Sorunları çözebilmek için her engel grubunun durumunu çok iyi bilmemiz lazım. Yani ben ortopedik

engelliyim. Kendimle ilgili sorunları biliyorum ama görme engellinin veya işitme engellinin sorunu bilemem ve aynı engel grubu da olan insanların bile birbirinden çok farklı problemler yaşadıklarını gözlemledim.

Engelli kişinin ve ailesinin haklarıyla ilgili bilgi sahibi olması gerekiyor. Engelli bireye sahip olan kişilerin, sorunlarla nasıl başa çıkabileceği konusunda ilgili ve yeterliliğini artırabilmek için eğitime ihtiyacı var.

Engelli odaklı hizmet üreten, engelli ihtiyaçlarını çok iyi bilen, donanımlı bir merkeze her belediyede ihtiyaç var. Bu donanım ve birikime sahip olan bir birim olduğu zaman bütün sorunları çok daha rahat çözebiliriz. En önemli şeylerden biri de engelli kişilerin gelecek kaygılarını ortadan kaldırmak. Herkesin ailesi güçlü değil. Herkesin ailesinde kalabalık bir nüfus yok ve herkesin ailesinde o engelliye bakacak, onu fiziksel ihtiyaçlarını karşılayacak, onun bakımını üstlenecek bakımcıyı sürdürececek bireyler bulunmayabilir.

Belediye yerel ölçekte kendi imkânlarıyla ne yapabilir? İmkânları ölçüsünde ihtiyaçlara cevap verecek sürdürülebilir bir sistem üretmesi gereklidir. Engelli yaşlanınca kendisine bakamayacak kaygısını gidermek için kalıcı merkezlerin oluşturulması, yatılı bakım merkezleri imkanı sunabilir. Gece yatılı olacak şekilde bakımevi, eğitim bilimleri, kişisel gelişim olanakları sunan bir birim ve diğer bütün çalışmalarda içeren bir merkez yapılması ve bütün çalışmalarında buradan yürütülmesi konusunda bir öneri sunuyorum.

Engelli Koordinasyon Birimleri; daha donanımlı, gelişmiş, hizmetlerin tek merkezde toplandığı ve bu şekilde geleceğe yönelik çalışmaların da buradan koordine edildiği bir yapıya dönüşmesini çok önemsiyorum.

Her engel grubunun ayrı ayrı durumunu çok iyi bilmemiz lazım. Engelli kişi kendi haklarıyla ilgili bilgi sahibi olmalı.

Engelli Çalıştayı II

Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Engelli Çalıştayı II” 1 Nisan 2021 tarihinde
çevrim içi platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Önder KÖMÜR**

> **Doç. Dr. Yıldırım ŞENTÜRK**

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü

> **Dr. Engin YILMAZ**

Boğaziçi Üniversitesi, Görme Engelliler Teknoloji ve Eğitim Merkezi (GETEM)
Direktörü, Engelsiz Erişim Derneği Başkanı

> **Doç. Dr. Ayfer ELÇİGİL**

Koç Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

> **Kübra Yücel YÖNLÜ**

İBB Engelliler Müdürlüğü AR-GE Departmanı, Sosyolog

> **Sevcan HALLAÇ**

İBB Engelliler Müdürlüğü AR-GE Departmanı, Sosyolog

> **Süleyman AKBULUT**

Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği (TOHAD) Başkanı

> **Özgür UĞUR**

Kartal Belediyesi, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Engelliler Birim Şefi

> **Ebru DEMİRTAŞ**

İZEV, Eğitim Koordinatörü / Psikolog

> **Birgül GÜLBAHAR**

Özel İkizler Eğitim ve Rehberlik Merkezi, Kurucu Müdür

ÖZET

1 > Pandemi sonrası kentler eskisi gibi olmayacaklar. Bu nedenle yeni kent kavramını kavrayarak, gençlere, yaşlılara ve engellilere göre hazırlıklar yapılması gerekiyor.

2 > Özel gereksinimli, dezavantajlı, farklı, kırılgan diye tabir edildiğinde baştan bu kişileri güçsüz, aciz, yardıma muhtaç üzerinden kurgulamaya başlıyoruz. Bu kelimeleri kullanarak hep birilerinin himayesinde korunmaya muhtaç kişilermiş gibi bir algı içerisinden hizmetler götürülüyor. Bu yanlıştır.

3 > Yapılan kaldırımlar sonradan yüksek olduğu gerekçesiyle yıkılarak tekrar yapılıyor. Mesele bunu baştan doğru kurgulamaktır. Yapılan her hizmeti daha en başından, yaptığının sırada herkesi kapsayacak şekilde yapmak gereklidir.

4 > Mevzuat var ama uygulanmıyor. Uygulanmamasının sebebi belediyelerin bunu yapsak da olur mantığı üzerinden sanki sosyal sorumluluk çalışması gibi görmesidir. Uygulanmasını sağlamanın yolu bizzat alandaki STK'lerin etkin denetim yapmasına izin vermek ve onların raporlarını dikkate alarak, onlara da bu raporları hazırlayabilecek imkânları vermektir.

5 > Bir tek engellilerle ilgili yapılan ayrı toplantılarda değil, mümkün olan her toplantıya katılarak etkin denetim sağlamalarını teşvik etmek ve yapılan o denetimlerin sonucunda da bunların gerçekten uygulanabilir olması için çalışmalar yapmak gerekiyor.

6 > Zihinsel engelli çocuklar ve ailelerinin toplumdan çok ciddi bir şekilde dışlandığını görüyoruz. Ayrıca zihinsel engelli çocukların istismar ve şiddet açısından risk grubunu oluşturduklarını görüyoruz.

7 > Zihinsel engelli çocuğu bulunan anneler göz ardı ediliyorlar. Desteklenmeleri ve yardım almaları çok önemli. İstismarın önüne geçmek için farkındalık oluşturmak gereklidir. Bazı durumlarda istismar fark edilmeden de gerçekleştirilebiliyor.

8 > Pandemiden sonra kapalı alanlar yerine açık etkinlik alanları ön plana çıkartılmalıdır. Hatta açık alan engelli bireylerin yanı sıra aileleri ve diğer vatandaşları da içerisinde alacak şekilde organize edilmelidir. Böylece yaşamdan kopmanın da önüne geçilmiş olacaktır.

9 > Kurumların hizmet yaklaşımları daha çok sosyal yardım temelli, engelli bireyleri muhtaçlık algısı üzerinden değerlendirip geliştiriliyor. Hâlbuki kurumlar hak temelli bir anlayışı benimsemeli ve hizmetlerin altyapısı yapmalıdır.

10 > 2020 yılında engelli istihdamı artmak bir tarafa %20-25 civarında azalmış durumda. Ciddi bir istihdam sorunu var, ilk olarak engelli işçiden vazgeçiliyor.

11 > Pandeminin getirdiği çarpan etkisiyle önümüzdeki dönemlerde özellikle medikal malzeme teminlerinde çok ciddi sorunlar yaşanacak. Çünkü geri ödeme bedelleri çok düşüyor.

12 > Ayrımcılığı ortadan kaldırmak gerekiyor. Engellilerin yaşam merkezi, engelli parkları, engelli plajları dışlayıcı modellerdir. Bu doğrudan ayrımcılığın başka bir türüdür.

13 > Kamu kuruluşlarının personeli yaptığı işe yönelik hizmet içi eğitimlerden kesinlikle geçmesi gerekiyor. Engellilik farkındalık tutum eğitimi, hizmet uyarlaması eğitimleri verilmesi gerekiyor.

14 > Engelli birimlerinin; engelli bireylere ve ailelerine hizmet veren, onların toplumsal yaşama katılımını sağlayan, istihdam sürecini destekleyen, eğitimlerini destekleyen ve benzeri bütün bu erişilebilirlik ile ilgili sorunlarını hızlı bir şekilde çözümleyebilen bir müdürlüğe dönüşmesi gerekiyor.

15 > Pandemi sonrası uzaktan çalışma olanakları engelli bireyler için nasıl değerlendirilebilir diye düşünmek gerekiyor.

16 > Ülkemizde sağlık raporunu çıkarmakta çok büyük bir sorun yaşıyor. Özellikle pandemi döneminde bu inanılmaz bir sorun haline geldi. Kimse dışarı çıkmıyor, bakım aylığı alan velilerin aylıkları kesildi.

17 > İstinye Devlet Hastanesi ve Hamidiye Etfal Hastanesinde sağlık kurulu raporları verilmiyor. Sarıyer ilçesindeki engelliler, engelli birey olduğunu ispat etmek ve rapor çıkarmak için farklı ilçelere gidiyorlar. Bu konu ciddi bir mağduriyet yaşıyor.

18 > Engelli bireyin raporu ile gittiği her yerde kendini ifade etmek zorunda kalmaması için işleyen, ciddi bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Bu veri tabanının düzgün bir şekilde Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmet Kurumları, belediyeler gibi gerekli kurumlarla da paylaşılması gerekiyor.

19 > Özürlüler Kanunu'nda belirtilen engelliliğin önlenmesi ve erken tanıya ilişkin birey evlenmek için belediyeye başvurduğunda yapılacak tahlillere SMA hastalığı gibi tahlili çok basit ve ciddi bir maddi yükümlülük getirmeyen engelliliği kanıtlayabilen hastalıkların testleri eklenebilir.

Doç. Dr. Yıldırım ŞENTÜRK

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
Sosyoloji Bölümü

> Pandemi, Sarıyer'in merkeziyle çeperini farklı biçimde etkiledi. Nasıl olduğunu tespit etmek gerekiyor. Bizim incelediğimiz konular açısından kolaylaştıran yanları olabileceği gibi bazı yönleri zorlaştırmıştır. Yeni eğilimler çıkmış olabilir. Mesela insanlar artık parkları daha fazla kullanmaya başlamıştır ama gençlerin parkları daha fazla kullanması yaşlıları parklardan uzaklaştırmıştır. Çünkü alanlar kapılmış, olanakları daralmış hissedebilirler. O nedenle yeni eğilimleri ilçe ve semt bazlı tespit etmek ve bu tespitler üzerinden konuşmak gerekiyor.

Pandemi sonrası kentler aynı olmayacak. O yüzden olabilecek kent ne bunu kavramamız gerekiyor. Gençlere, yaşlılara, engellilere göre başka planlamalar yapılması gerekiyor.

Engelliler, Covid sürecinde nelerden etkilendi? Nasıl bir sürece doğru gidiyoruz? Bunu tespit etmek gerekiyor. Engelli bireylerin kendisi ve STK'lar üzerinden çok hızlı bir biçimde veri ağını kurmak; STK'lar, engelli bireyler, yerel yönetim arasında hızlı bilgi paylaşımı mekanizmasını oluşturmak lazım diye düşünüyorum. Sonra da belediyenin bunlara nasıl müdahil olabilirim, hangisini kolaylaştırabilirim, hangisine çözüm üretebilirimi yine paydaşlarla beraber hızlıca tartışması lazım. Bunu yaparken de Sarıyer bağlamına yani daha yerele getirmek lazım. Dünyanın her yeri şu anda Covid sonrasına hazırlanıyor. Herkes bir şeyler yazıyor, tartışıyor. Bu uluslararası deneyim yerelde nasıl uygulanabilir, Türkiye'nin şartlarında hatta Sarıyer'in şartlarında nasıl uygulanabilire bakmak gerekiyor.

“

STK'lar, engelli bireyler ve yerel yönetim arasında hızlı bilgi paylaşımı mekanizmasını kurmak gerekiyor.

Özgür UĞUR

Kartal Belediyesi, Sosyal Yardım
İşleri Müdürlüğü, Engelliler Birim Şefi

> Ülkenin hangi noktasına giderseniz aynı kalitede hizmeti alabilecek şekilde bir standardizasyona, bir yöntem birlikteliğine ihtiyaç var. Elbette her şehrin, her ilçenin kendine özgü koşulları ve ihtiyaçları var ama yerel yönetimler olarak bazı asgari ihtiyaçlarda bir araya gelip belli standartları yakalamak zorundayız. Herkesin temel hizmetlere eşit şekilde erişiyor olabilmesi gerekir. Bu erişilebilirlikten kastım sadece fiziksel bir erişilebilirlik değil, sosyal yaşama katılım noktasında da erişilebilirlik söz konusu olmalı.

Engellilik üzerine ciddi bir politikasızlık söz konusu. Bu konuya yerel yönetim politikalarının belirlenmes de giriyor. Herkes bir çaba içerisinde ama bu noktada çok ciddi bir birliktelik söz konusu değil. Yapılması gereken iş bir ihtiyaç analizi. Ciddi anlamda bir saha çalışmasıyla engelli yurttaşlar ne istiyorlar? Gerçek anlamda ihtiyaçları neler? Engelli bireylerin özne olduğu bir yaklaşımı ortaya koymak zorundayız. Bu noktada ciddi bir ihtiyacın olduğunu düşünüyorum. Yerelde gerçekten bu anlamda çalışan sivil toplum örgütü bulmak çok zor. Bazısı yardım temelli çalışıyor, birçoğu rant ile bu günlere gelmiş.

Engelli bireylere ve ailelerine maalesef yeterince bütçe ayrıldığını düşünmüyorum. Sadece belediyeler açısından değil ulusal anlamda da ciddi bir bütçe ayrılmadığını görüyoruz.

Engelli birimlerinin bir müdürlüğe dönüşmesi; engelli bireylere ve ailelerine hizmet veren, onların toplumsal yaşama katılımını sağlayan, istihdam sürecini destekleyen, eğitimlerini destekleyen ve benzeri bütün bu erişilebilirlik ile ilgili sorunlarını hızlı bir şekilde çözümlenebilen bir müdürlüğün olması gerekiyor. Müdürlük dediğimiz şeyin bir organizasyon yapısı var. Örneğin Engelliler Müdürlüğü kurulmasıyla; istihdam, erişilebilirlik, eğitim ile ilgili çalışan, projeler üreten ve bunları organize eden bir yapı oluşturulmuş olacak.

Organizasyon yapısı ve bütçesi yanında bir taraftan da bu yapıyı projelerle, önerilerle destekleyecek, yeri geldiğinde sorgulayacak bir danışma kurulu olmalı. Bu alandaki bütün bileşenlerden; engelli bireyin kendisinden, ailesinden, eğitimcilerinden, sonuçta bir hak mücadelesi varsa yerelde çalışan hukukçulardan, mimarlardan, mimar örgütlerinden, farklı örgütlerden bir danışma kurulunun da tesis edilmesi gerekir. Bu bahsettiğim müdürlüğe ciddi anlamda bir destek sağlayacaktır ve işlerin daha hızlı bir şekilde sürmesi, daha özelliikli bir çalışma modeli açısından kıymetli olacaktır.

Bu noktada karar verici belediye bürokrasisi olmamalı ki burası çok önemli bir nokta. Belediye ya da kamu kurumları dediğimiz zaman sert bürokrasiyle karşı karşıya kalabiliyoruz. İki dudağının arasından çıkabiliyor bazı sözler. Bu bürokrasiye takılmadan, bahsettiğimiz bileşenlerin ağırlığıyla sorunlar çözümleri diye düşünüyorum.

Dr. Engin YILMAZ

Boğaziçi Üniversitesi, Görme Engelliler Teknoloji ve Eğitim Merkezi (GETEM) Direktörü, Engelsiz Erişim Derneği Başkanı

➤ Engellilerle ilgili yapılan çalışmalarda kırılğan bireyler, özel gereksinimli kişiler tanımlamaları yanlış. Bir şeyi baştan özel diye kurguladığımız zaman temel insan haklarına sahip olduğunu baştan göz ardı ediyorsunuz. “Onlar istisna insanlar, diğerlerini çözelim de sonra bu kişilere sıra gelsin.” gibi bir yaklaşıma kurumsal olarak meşruiyet kazandırmış olduğunuz inaniyorum. Özel gereksinimli, dezavantajlı, farklı, kırılğan dediğinizde zaten baştan siz bu kişileri güçsüz, aciz, yardıma muhtaç üzerinden kurgulamaya başlıyorsunuz. Bu kelimeleri kullanarak hep birilerinin himayesinde korunmaya muhtaç kişiler gibi bir algı içerisinde hizmetleri götürüyorsunuz. O yüzden bu isimlere artık doğal iade-i itibar yapmak gerektiğini düşünüyorum.

Bu insanla karar mekanizmalarına dahil edilmedikleri sürece istediklerinin temel haklar olduğunu kabul ettirmek için baştan uğraşmamız gerekiyor.

Yapılan kaldırımlar sonradan yüksek olduğu gerekçesiyle yıkılarak tekrar yapılıyor. Mesele bunu baştan doğru kurgulamak. Yapılan her hizmeti daha en başından, yaptığınız sırada mümkün oldukça farklı olan grubu kapsayacak şekilde yapılmalıdır. O zaman bir şeyler daha farklı noktalara gelecektir.

Yapılan tüm hizmetlerde ve çalışmalarda bizzat paydaşların etkin katılımı çok fazla

önem kazanıyor. Bu yüzden sakat örgütlerinin tamamının bu çalışmalara katılması lazım.

Mevzuat var ama uygulanmıyor. Uygulanmamasının da sebebi belediyelerin bunu yapmasak da olur mantığı gibi sanki sosyal sorumluluk çalışması olarak görmesi. Kimse tam olarak bunu denetlemiyor, konulmuş ama en kolay çiğnenebilir yönetmelik gibi görünüyor.

Belediye sınırları içerisindeki sivil toplum kuruluşlarının süreçlere katılımı için eğer maddi kaygıları varsa, yaşamak için sıkıntıları varsa biraz desteklemek ve daha sonra onların da planlara dâhil edilmesi sağlamak gerekiyor.

Sadece engellilerle ilgili yapılan toplantılarda değil, mümkün olan her toplantıya engelli bireyleri katarak etkin denetim sağlamalarını teşvik etmek ve yapılan o denetimlerin sonucunda da bunların gerçekten uygulanabilir olması için çalışmalar yapmak gerekiyor. Sadece denetlemek için değil, yeni bir imar yaparken, yeni bir park planlarken vs. bunların yaptırım olması, mutlaka bu STK'lerin hazırladıkları raporları dikkate alıp onlara göre gerekli iyileştirmeleri, erişilebilirlik çözümlerini ortaya koymak gerektiğini düşünüyorum.

Bu konu ister sosyal ister mimari veya başka bir alanda olsun çok önemlidir. Gerekirse hedefler bu kuruluşların katılımlarıyla yeniden belirlenmelidir.

Mevzuatın uygulanmasını sağlamanın yolu bizzat alandaki STK'lerin etkin denetim yapmasına izin vermek ve onların raporlarını dikkate alarak, onlara da bu raporları hazırlayabilecek imkânları vermektir. Sürece dâhil olmaları sağlanırsa hizmetler ortak bir tabandan STK ve belediyenin çalışmalarıyla daha iyi yürüyecektir.

Üniversitelerin bu konuda araştırma projeleri yapması, var olanları denetlenmesi, yeni projeler geliştirmesi faydalı olacaktır. Akademik kadro fiili anlamda her şeyin yürümesini sağlayamaz ama işin teorik boyutunun konulmasında bir yer edinebilir.

Paydaş belediyeye ait olmamalı çünkü o zaman denetim olmuyor. Ayrıca belediyelerde bu konularda çalışan engelli çalışanlar da STK'lerle birlikte sürecin içinde olmalı.

Paydaş bu çalışanlarla beraber denetim mekanizmalarında gerçekten yapılan işi bir noktada denetleyebilecek, karar verebilecek, bu olmuş ya da olmamış diyebilecek konumda olmalıdır. Sadece 5-10 sivil toplum kuruluşunu topladığımızda isimlerin ortaya çıktığı bir durumun ötesine geçemiyoruz.

“

Özel gereksinimli, dezavantajlı, farklı, kırılğan dediğinizde zaten baştan siz bu kişileri güçsüz, aciz, yardıma muhtaç üzerinden kurgulamaya başlıyorsunuz. Bu kelimeleri kullanarak hep birilerinin himayesinde korunmaya muhtaç kişiler gibi bir algı içerisinde hizmetleri götürüyorsunuz.

Doç. Dr. Ayfer ELÇİGİL

Koç Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

► Engelli Çocuk ve Ailelerine Destek Merkezini (EÇADEM) kurarken amacımız, 24 saat bu çocuklara bakan annelerin çocuklarını bırakabilecekleri bir yer olması, annenin de biraz kendine veya diğer aile üyelerine zaman ayırması ve nefes almalarını sağlamaktır.

Ülkemize baktığımız zaman zihinsel engelli çocuklar için yeterli değil ama bazı hizmetler var. Kaynaştırma, rehabilitasyon, fizik tedavi hizmetleri veriliyor. Ama annelere yönelik çok fazla hizmet yok maalesef. Anneler kendi başına bırakılmış durumdadır ve mücadele etmeye çalışıyorlar.

Ebeveynleri bu çocuklara nasıl davranacaklarını bilmiyorlar. Yani anne baba tutumları ile ilgili de bir sorun olduğunu ortadadır.

Zihinsel engelli çocuklar ve aileleriyle çalışırken gördüğüm sorun; çocukların ve ailelerin toplumdan çok ciddi bir şekilde dışlandığıdır. EÇADEM’de annelerin en çok dile getirdiği sorunlardan birisi maalesef toplum içerisinde parkta, otobüste, diğer yerlerde gerçekten büyük bir ayrımcılığa uğradıkları. Zihinsel engelli çocukların toplumdan dışlanmaları da aslında bir çeşit istismara giriyor.

Zihinsel engelli çocukların istismar ve şiddet açısından risk grubunu oluşturduklarını görüyorum. Bu konuda ciddi bir şekilde desteklenmeleri gerekiyor. İstismar konusunda Sarıyer Belediyesi sınırları içerisinde öncelikle risk faktörleri belirlenebilir. Eğitim, ekonomik, toplumsal nedenleri var. Sarıyer bölgesinde bunlar hangi ağırlıkta, nasıl etkiliyor

bunlara bakılabilir. İstismarı önlemek için bilinçlendirmek gerekiyor. Zihinsel engelli çocuklar, aileleri ve toplum bazında eğitimler yapılabilir. Özellikle bu çocukların iletişim halinde olduğu okul çağı çocuklarının bilinçlendirilmesi yapılabilir. Eğitimler yapılarak istismar nedir, neyi istismar olarak görecektir ve buna maruz kalmaması için, bu davranışı durdurması için neler yapması gerekiyor? Gibi sorular üzerinden bilgilendirme yapılmalıdır.

Çocukların istismara maruz kalmalarını önlemek için öncelikle bu çocuklar kim tarafından istismara uğruyor bunu tespit etmeliyiz. İsteyerek ya da farkında olmadan kendi aile üyeleri tarafından istismara uğrayabiliyorlar. Yaşatları tarafından istismara uğrayabiliyor ya da toplumun diğer üyeleri tarafından istismar edebiliyorlar.

Bu grupların hepsine birden ulaşmak güç olabilir ama bu aşama aşama yapılabilir. Belediyenin engelli koordinasyon merkezleri, İlçe milli eğitim müdürlükleri ile iş birliği yapılarak ebeveynlere ulaşılabilir. Okuldaki, okul çağındaki çocuklara ulaşarak bir modül hazırlanabilir. Neler istismardır, istismara karşı çocuk kendisini nasıl koruyacak ya da anne hangi davranışı yaptığı zaman istismara giriyor? Çocuğu reddetmek de bir istismar ya da çocuktan çok büyük beklentiler içerisinde girmek de istismar ama aile bunun farkında olmadan da yapabiliyor bunları. Aileleri bilinçlendirme konusunda ne kadar çok aileye, ne kadar çok kişiye ulaşabilirsek o kadar iyi olacaktır.

Zihinsel engelli çocuklar istismar ve şiddet açısından risk grubunu oluşturuyor. Bu konuda ciddi bir şekilde desteklenmeleri gerekiyor.

Kübra YÜCEL YÖNLÜ

İBB Engelliler Müdürlüğü AR-GE Departmanı, Sosyolog

“

İzolasyon dolayısıyla ailelerin normal şartlarda da zor olan hayatı biraz daha zorlaştı.

► İstanbul genelinde 24 tane engelli merkezimiz var. Pandemi nedeniyle merkezlerdeki eğitimler sekteye uğradı. Bu nedenle örgün eğitimde olduğu gibi özel eğitimde de uzaktan eğitim konusuna ağırlık vermeye başladık. Merkezlerimizde ki özel eğitim süreçlerinin aksamaması adına neler yapabiliriz konusunu çalıştık. Çünkü bu önemli bir konuydu. Pandemi ile birlikte eğitim süreçleri bir anda kesildi ve böylece ev içinde o süreçlerin devam etmesi çok önemli olmaya başladı. Bu izolasyon dolayısıyla ailelerin normal şartlarda da zor olan hayatı biraz daha zorlaştı. Bununla ilgili çok geri dönüşler oldu.

Engelliler Müdürlüğü yeni dönemde, yeni bir sosyal hizmet modelini uygulamaya başladı. Hak temelli, toplum temelli bir sosyal hizmet modeli üzerinde çalışıyoruz. O yüzden merkezlerimizin çok daha erişilebilir ve açık merkezler olması, sadece engellilerin değil o bölgede yaşayan ve engelli olmayan herkesin de sürece dahil olmasını öngörüyor.

Covid dolayısıyla eğitimdeki uygulanan uzaktan eğitim tarzlarının özel eğitim alanında da uygulanmasıyla alakalı olarak “Kesintisiz Eğitim Programı” başlıklı bir proje çalışması yaptık. Özel eğitim süreçlerinin kesintisiz eğitim programı müfredatıyla evlerde de sürdürülmesi, bir mobil uygulama ve sonrasında kişilere verilecek olan teknolojik araçlarla bu sürecin takibi, bu müfredatla beraber devam edecek süreçlerin sadece salgın gibi durumlarda değil benzeri durumlarla karşılaşıldığında evden de devam edebilmesi amaçlandı. Kurumumuz bünyesinde

görev alan özel eğitimci, çocuk gelişimci, okul öncesi öğretmeni, psikolog ve fizyoterapistler de sürecin içine dahil edildiler. Ailenin de işin içine katıldığı bir program üzerinde çalıştık, projelendirdik, ajanslara başvurularını da yaptık.

Yine açık alanlarla ilgili şu anda İBB Park Bahçeler Müdürlüğü ile ortak bir proje geliştiriyoruz. Temelinde “Hortikültürel Terapi” uygulamalarının olduğu, kapalı mekanlardaki özel eğitim süreçlerinin açık alanlarda yapılması ile ilgili Terapi Bahçeleri Projesini hazırladık. Kurumumuzda eğitim süreçleri genellikle kapalı alanlarda, binaların içinde devam ediyordu. Hem özel eğitim, hem fizyoterapi süreçlerinin açık alanlara geçmesiyle birlikte bu bahçeler genellikle kapalı mekanlarda yapılan rehabilitasyondan sonra, sokağa/hayata geçiş için bir ara istasyon vazifesi de görecektir. Ayrıca özel eğitim alan çocukların eğitim süreçlerine bu açık alanlarda devam etmesi, aynı alanın kardeşi ve oraya gelen ebeveyni tarafından da kullanılabilmesiyle, engeli olan ve olmayan tüm bireylerin bir arada olabileceği bir proje olacaktır. Böylelikle merkezleri biraz daha esnek, daha açık alanları kullanabilecek hale getirmeye çalışıyoruz.

Projeler anlamında hem sivil toplumdan hem de akademiden ortaklarımız var ve iş birliğine açığız. Kendi alanımızla ilgili bu tarz çalışmalar yapıyoruz. Akademi bizim için önemli, onlar için de biz önemliyiz. Çünkü herhangi bir projede ya da çalışmada arkadaşlarımızın sahip olduğu saha deneyimi önemli olurken bu deneyimin akademik düzeyde değerlendirilmesi de gerekiyor. İşte bu noktada iş birlikleri önemli olmaktadır.

Pandemi döneminde açık alanlar hepimiz için olduğu gibi engellilik alanında da çok fazla gündeme geldi. İstanbul özelinde normal şartlarda da açık alanların, park ve bahçelerin engelliler tarafından kullanımında sıkıntılar zaten var.

Altyapı ile alakalı sorunlar sosyal konuları da etkiliyor. Şehirle alakalı İstanbul’da yaşayan herkesi ilgilendiren sorunlar oluyor ama engellilik alanında bu daha da ileri boyutta ortaya çıkıyor. Bürokratik süreçler çok sıkıntılı hale gelebiliyor.

Sevcan HALLAÇ

İBB Engelliler Müdürlüğü AR-GE Departmanı, Sosyolog

“

Kurumların büyük bir bölümü hizmetlerini hak temelli bir yaklaşımla şekillendirmiyor. Daha çok sosyal yardım temelinden, engelli bireyin muhtaç birey olduğu algısı üzerinden geliştirilen hizmetler yaygın.

> Hizmetlerin kurgusunu hak temellilik noktasına getirmeye çalışıyoruz. Bu konuda model olarak bir çalışma içerisindeyiz.

Yeni merkezlerimizde aileler için verilen hizmetlerin biraz daha detaylandırılması üzerine çalışmaya başladık. Kişilere engelli yakını olmasından kaynaklı verilen bilgilendirme seminerleri dışına çıkarak, onun kendi iyi olma haline katkıda bulunacak hizmetleri de artık dâhil etmeye başlıyoruz. Yeni modelimizde böyle bir yaklaşımımız var.

Kurumların büyük bir bölümü hizmetlerini hak temelli bir yaklaşımla şekillendirmiyor. Daha çok sosyal yardım temelinden, engelli bireyin muhtaç birey olduğu algısı üzerinden geliştirilen hizmetler yaygın.

Özellikle annelerin kendisine yönelik algılarının biraz daha ikinci plana düşmesi ve kendilerini “engelli birey yakını” olarak tanımlamaları nedeniyle onların iyi olma hallerine katkı sağlayacak hizmetler geliştirilmesi ihtiyacını tespit ettik.

Farkındalık geçmişte de günümüzde de problem olmuş bir alan. Etkisini 10 yıl sonra, 20 yıl sonra görmek söz konusu olduğu için yerel yönetimlerin ve ilgili kurumların yatırımdan biraz uzak durabildiği bir alan.

Ulusal ve uluslararası mevzuata baktığımızda engelli bireylere yönelik haklar ve sorumluluklar netleşmiş durumda ama kurumlar için bu alanlar çabuk ertelenebilir durumda kalabiliyor.

Farkındalık alanında dünyada da Türkiye’de de pek çok çalışma var tabi ki ve sosyal medya özellikle bu alanda çok kullanılabilir bir araç.

Kurumların, bütün kademelerde hak temelli bir yaklaşım benimsiyor olmaları en temel çözümlerden bir tanesi olacaktır. İlgili kurumların ve yöneticilerinin sorumluluk almak konusunda kararlı tutumu bu alanda gelişmelere olanak sunacaktır. Hak temellilik, ilgili alandaki kişileri sürece dâhil etmeyi gerektirdiği için bireyler kendi hayatları ile ilgili kararlar hakkında söz sahibi olacaklardır. Kapsayıcı bir yaklaşımla bireyleri güçlendirebiliyor olmak önemlidir.

Engelli bireylerin var olanla yetinmesi ya da mevcut duruma adapte olması yerine, talep eder noktaya getirilmesi üzerine yapılan çalışmalar burada önem kazanıyor. Sivil toplumla iş birliği içinde hareket edebiliyor olmak, engelli bireylerin sürece dâhil olması için getirilebilecek çözümlerden bir tanesi.

Açık merkezleri çok önemli görüyoruz. Yapılandırdığımız hizmetleri sadece engelli bireylere yönelik değil de herkese yönelik, herkese açık merkezler planlamaya çalışıyoruz. Engeli olan ve olmayan herkes orada bir araya gelerek birtakım etkinliklerde bulunduklarında aslında otomatikman bir farkındalık oluşmaya başlayacak ve bu erken yaşlardan oluşturulmaya başlandığında çok uzun yıllar etkisi devam edebilecek bir sonuç alınabilecek. Engeli olan kişilerle olmayanları bir etkinlik bağlamında bir araya getirmek önerilebilir.

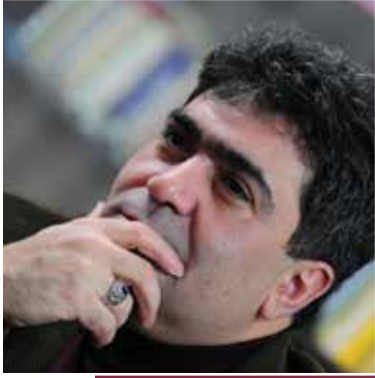
En büyük kazanımım ortopedik engeli olan bir arkadaşım olmasının ardından oluştu. Bu anlamda kişilerin buluşuyor olması çok değerli. Çok fark yaratıyor. Buna olanak sunacak çalışmalar yürütmeyi önerebilirim.

Akademisyenlerin ve bilirkişilerin deneyimlerini ihmal etmemek gerekir. Diğer taraftan bu alanın yaşayanları, engelli bireylerin kendileri ve sivil toplum kuruluşlarıyla sahadan gelen ciddi bir ihtiyaç aktarımı yapabilir. Neye ihtiyacımız var? Mevcut durumda ne gerekli? Tabii bir de uygulayıcılar var. Orada da belki kamu kurumları, uygulayıcı sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler uygulama alanlarında ne uyguladılar bu zamana kadar, tespit ettikleri problemlerle ilgili ne yaşadılar,

hangi problemlerle karşılaştılar incelemek gerekli. Bunların ihmal edilmemesi gerekiyor.

Paydaşlar arasında sürekli bir iletişim olduğunda yapılan çalışmalar biraz daha ayakları yere basan, verimli sonuçlar alınan projeler haline dönüşüyor.

Süleyman AKBULUT

Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği (TOHAD) Başkanı

➤ Kanunların kendisinde sorun olduğunu düşünmüyorum. Asıl sorun kanunların uygulanmamasında.

Belediyelerin durumu hukuki danışmanlık verme, erişilebilirlik düzenleme çalışmaları, işaret dili bilen personel bulundurma bakımından çok kötü. Burada da mevzuatın uygulanmaması söz konusu.

Sivil toplum örgütleri, yasaların uygulanması için iş birliği yapma, ortak proje üretme, dilekçe ile başvurma, dava açma gibi savunuculuk faaliyetleri yapmadığı için durum böyle oluyor.

Pandeminin getirdiği çarpan etkisiyle önümüzdeki dönemlerde özellikle medikal malzeme teminlerinde çok ciddi sorunlar yaşanacak. Çünkü geri ödeme bedelleri çok düşüyor.

Engelli işçilerin işten çıkarılması büyük rakamlara ulaşmış durumda. 2020 yılında engelli istihdamı artmak bir tarafa %20-25 civarında azalma yaşanmış durumda. Ciddi bir istihdam sorunu var çünkü ilk olarak engelli işçiden vazgeçilecek.

Covid'ten ciddi şekilde etkilenmeler var. Ölen engellilerle karşılaşıyoruz. Özellikle sağır ve zihinsel engelliler uzaktan eğitimden mahrum kaldılar. Geniş katılımlı bir çözüm zemini yaratmak gerekiyor.

Belediyeler, kamu kurumları sizi bir yere

çağırdıkları zaman sadece bir vazifeyi yerine getirmeye çağırıyor. Bu vaziyetten sıyrılmak gerekiyor. Kurumlarını, sivil toplum örgütlerinin denetimlerine açmaları gerekiyor. Rahatlıkla gelip belediye birimi içindeki çalışmalar hakkında bilgi alabilmeliyim.

Fen İşleri Müdürlüğü personeli, müdürü ya da belirli bir kadrosu erişimin nasıl bir şey olduğunu öğrenmesi gerekiyor. Sorunları biliyoruz deyip geçiştiriyorlar ama yapılan rampalara baktığınızda öyle olmadığını görüyoruz. Madem biliyorsunuz, neden sokaklarda gezemiyoruz? Engelli, o rampadan birisinin yardımını almadan çıkabilmeli, kucağa alınarak üst katlara taşınmak gibi insan onurunu dışlayıcı çözümler olmamalıdır.

Ayrımcılığı ortadan kaldırmak gerekiyor. Engellilerin yaşam merkezi, engelli parkları, engelliler plajları dışlayıcı modellerdir. Bu doğrudan ayrımcılığın başka bir türüdür. Dolayısıyla belediyenin bütün hizmetleri ayrımcılıktan uzak, çözümleri insan onuruna yakışır ve bağımsızlaştırıcı olmalı.

Kamu kuruluşunun engelliler konusunda yapmak istedikleri konusunda ne kadar samimi olduğunu o işe bütçe ayırıp ayırmamasına bakarak anlayabiliriz. Her faaliyetin içinde engeller için yapılacak faaliyetler için bütçe koymuş olmasını görmeyi isterim çünkü onu görmediğim zaman o iş yapılmayacak demektir. İşte o zaman zorunlu değil de ihtiyari yükümlülük çerçevesine alıyor. Bu konuda

belediyeler kendilerini bağlayıcı hükümlerle kayıt altına almak durumundadır. Katılımcı ve paylaşımcı benzer gibi duran ancak farklı kelimelerdir. Birinde katılırsınız, orada olursunuz ama paydaş da pay sahibi olursunuz. Tarafların paydaş kültürünü bilerek o zeminde bir araya gelmeleri lazım. Belediyeler ve STK'lerin bir araya geldiği bir paydaşlık ilişkisi söz konusuysa belediye kararı ben veririm, işime gelirse yaparım, işime gelmezse yapmam dememesi lazım. Samimiyetli ve yetki paylaşımını benimsemiş bir paydaş kültürünün gerekli olduğunu düşünüyorum.

Bir projeksiyon ortaya koymak ve ciddi şekilde karşılıklı raporlamalar yapmak gerekiyor. Sivil toplum ile iş birliği zemini yakalanmadığı sürece bu sorunlar çözülmeyecektir. Yapılması gereken bu iş birliği zeminini geliştirmekten başlamaktır.

Belediyelerde engellilerden oluşan danışma kurullarının olması gerekiyor. Bölgedeki bütün dernekler olacak diye bir kural yok. Burada gerekirse seçici olarak hak temelli çalışan örgütlerden oluşan kurullar olacak. Belediyeler daha esnek yapılar olduğu için bunu daha rahat başatabilirler.

Kamu kuruluşlarının personeli yaptığı işe yönelik hizmet içi eğitimlerden kesinlikle geçmesi gerekiyor. Engellilik farkındalık tutum eğitimi, hizmet uyarlaması eğitimleri verilmesi gerekiyor.

Engelli işçilerin işten çıkarılması büyük rakamlara ulaşmış durumda. 2020 yılında engelli istihdamı artmak bir tarafa %20-25 civarında azalma yaşanmış durumda. Ciddi bir istihdam sorunu var çünkü ilk olarak engelli işçiden vazgeçilecek.

Ayrımcılığı ortadan kaldırmak gerekiyor. Engelli yaşam merkezi, engelli parkları, engelli plajları dışlayıcı modellerdir.

Ebru DEMİRTAŞ

İZEV, Eğitim Koordinatörü / Psikolog

> Gençlerimizin gerekli eğitimleri alamaması konusunda İZEV bir online program başlattı. Fakat bu programı yaygınlaştırma konusu çok sekteye uğradı.

Toplumsal farkındalık konusunda İZEV en büyük öncülerden biri diyebilirim. Şu anda sahada hâlihazır, pandemi olsa dahi yapılan sosyal projeleri devam ediyor. Toplumla bütünleştirme gerçekten ileri bir aşamaya ilerledi. Halihazır bir klip yayınlandı. Öncesinde var olan klipe birlikte gençlerimizin de tek başına bir birey olarak bir şeyleri yapabilme gücünü, yapabilme yetisini aslında tüm insanlara göstermek, kısacası bütünleştirmek hedeflendi.

Engellilere seslenme veya adlandırma ya da farklı isimlerle çağırma sorunumuzdan da kurtulmamız gerekiyor. İZEV yine bu konuda bir araştırma projesi başlattı. Kısa zamanda yayınlanacak. Karar vericilere iletilmek üzere yayınlanacak. Engelli, sakat ve özürlü gibi kelimelerin yerine artık tüm dünyada tüm insanlar ne gibi kelimeler kullanabilir, bu kişileri ayrıştırmadan, saf dışı bırakmadan nasıl hayata dâhil edebiliriz? "Otizmli arkadaşlarımız şöyle" veya "Bir gün biz de onlar gibi olabiliriz" tarzı cümlelerin kullanılması bizim açımızdan oldukça ayrıştırıcı. Bunların kullanımına yönelik faaliyetlerin düzeltilmesi, yenilenmesi ve artık gerçekten insanların bunları özümseyecek hale gelmeleri gerekiyor. Dil kullanımı gerçekten çok önemli, insanların benimsemeleri gerekiyor.

İZEV farkındalık çalışmaları konusunda öncülerden birisidir. Sabiha Gökçen Havalimanı'nda bir İZEV Shop var ve burda özel gereksinimli arkadaşlarımıza istihdam olanağı sunuyoruz. Sarıyer Belediyesi'nde bir cafemiz var ve burada da özel gereksinimli arkadaşlarımız hizmet veriyor. Gönüllü insanların sayısı artıyor. Gönüllü insanların sayısı arttıkça toplumda farkındalık ağı bir şekilde gelişmeye başlıyor.

Üniversitelerle sahada birçok aktif proje yürüttüğümüz için zaman zaman üniversitelere büyük iş düşüyor. Şöyle ki artık duyularımıza göre müfredatlara, sivil toplumla ilgili dersler eklenmeye başlanmış ve öğrenciler artık STK'lerden kendi başlarına bir proje üretme konusunda talepte bulunuyorlar. Bu gibi faaliyetlerin yaygınlaşması çok önemli.

Gençler özel eğitim kısmını tamamladıktan sonra normal hayata geçiş kısmında boşlukta kalıyor. Bunun için yeni nesil, çok çeşitli ve nitelikli bir eğitim programının çevrim içi olarak Türkiye'deki tüm özel gereksinimli bireylere yaygınlaştırılması gereklidir.

İstihdamın bir sorun olduğunu görüyoruz. Tek başlarına birçok insanın yapabileceği işleri yapıyorlar. Bizzat deneyimledik. Otomasyonda ara eleman olarak çalıştırmak yerine var olan, hâlihazır sektörlerde gerçekten nitelikli eleman olarak çalıştırmak veya onlara yapabileceklerini göstermek, güçlerinin farkına varmalarını sağlayıp bir şekilde hayata dâhil etmek gerekiyor. Sektör öncüleri, özel ya da vakıf şirketleri fark etmez. Bir araya gelerek taşın altına elini koymaları ve sorunun çözümüne destek olmalarını bekliyoruz.

Bizim gençlerimize birçok açıdan, sosyal medyadan, çevreden gelen siber tacizler konusuna dikkat çekmek istiyorum. Toplumun bu konuda, hele ki bu zamanlarda iyice farkındalığa ulaşması gerekiyor. Barolar ile iletişime geçilmeli, avukatlar, hak savunucularıyla birlikte çalışılmalı, caydırıcı mekanizmalar yürürlüğe girmelidir.

Bir gencimizin metroda, kendisinin durumundan haberdar olunmasına rağmen, polis tarafından defalarca kimliğine bakılmak istenmiş. Öncelikle toplumdaki hizmet veren

insanların da bu konuya büyük önem vermesi gerekiyor. Güvenlik güçlerine ve çeşitli meslek gruplarına ciddi bir farkındalık eğitimi verilmeli.

Bir proje yaptığımızda bunu sadece bir STK projesi olarak değil de tüm STK'lerin birlikte sahiplenmesi konusu çok önemli. Çünkü bir şekilde bir yere kadar giderken bazen askıda kalabiliyor ya da bazen istediğiniz aşamaya ulaşamıyor. Bu noktada bütün STK'lerin birleşmesi gerektiğini düşünüyorum. Aynı amaç uğruna hareket ediyorsanız anlaşmanız gerekiyor.

Eğitim konusunda bizler bir program uyguluyoruz fakat ulusallaşması adına destek gerekiyor. Bakanlıklar ve yüksek mercilerin hâlihazır olan çevrim içi programları var. Fakat çok yetersiz kalıyor. Bu durumların biraz daha aktifleşmesi gerekiyor.

Kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetlerin biraz daha artırılması yönünde bir eğitim programı önermek istiyorum. Şu an hâlihazırda yaptığımız kişisel gelişimlerine yönelik eğitim programının tüm Türkiye'de, ulusal çapta çevrim içi olarak uygulamasını öneriyorum.

“

Bir gencimizin metroda, kendisinin durumundan haberdar olunmasına rağmen, polis tarafından defalarca kimliğine bakılmak istenmiş. Öncelikle toplumdaki hizmet veren insanların da bu konuya büyük önem vermesi gerekiyor. Güvenlik güçlerine ve çeşitli meslek gruplarına ciddi bir farkındalık eğitimi verilmeli.

Yaşlı Çalıştayı Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları
kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Yaşlı Çalıştayı” 2 Nisan 2021
tarihinde çevrim içi platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Kübra KÜÇÜKERDEN KOÇAN**

> **Işıl ÇALIŞKAN**

Çanakkale Belediyesi, Altın Yıllar Yaşam Merkezi
Yöneticisi, Sosyolog

> **Bülent EROĞLU**

Kadıköy Alzheimer Merkezi ve Sosyal Yaşam Evi

> **Cengiz ÇELİKÇİ**

Kadıköy Belediyesi Alzheimer Merkezi, Sosyal Hizmetler Uzmanı

> **Dr. Mimar Esra AKAN**

65+ Yaşlı Hakları Derneği, Yönetim Kurulu Üyesi

> **Gizem AKPINAR**

Türkiye Alzheimer Derneği, Sorumlu Müdür

> **Hilal BEKTAŞ**

İBB Darülaceze Müdürlüğü, Psikolog

> **Abdülkadir BİLGE**

Belgrad Ormanı Koruma Gönüllüleri Derneği Başkanı

ÖZET

1 > Yaşlı unvanı yerine uzun bir ömrün tecrübe aktarımına odaklanmak gerekiyor. Yaşlılar, tecrübelerini aktarmak istiyorlar.

2 > Pandemi en çok yaşlı bireyleri etkiledi. Psikolojilerini oldukça yoran süreç aynı zamanda fiziksel aktivite engeli nedeniyle sağlık sorunlarını da artırdı.

3 > Alzheimer en önemli sağlık sorunlarından bir tanesidir. Hasta ve hastaya bakan yakını için de çok zor bir süreç. İlçe nüfusunun analizi doğrultusunda çalışmalar yapılabilir. Önleme ve süreci yaşayanlara yönelik destek merkezleri ve faaliyetleri oluşturulabilir.

4 > Yaşlı dostu kent anlayışı bütün çalışmalarda göz önüne alınmalıdır.

5 > Yaşlılar için sadece boyutların, ölçülerin yeterli olduğu bir mekânsala çevre değil, sosyal yapısıyla mekânsal davranış ihtiyaçlarını karşılayacak bir bütünlükte mekân yaratmak önemlidir.

6 > Küresel yaşlanma olgusu, yaşlı kapsayıcı, yaşlı uyumlu kentler ihtiyacını da hızla artırmaktadır.

7 > Çok odalı, kalabalık aile yapısından stüdyo daire yapısına dönüşen yaşam, yaşlıları kurumsal yapılara yerleşmeye zorlayacak.

8 > Yaşlı yaşamevleri yapılırken yaş ayrımcılığı yapmayan modellerin üretilmesi daha önemlidir. Yaşlı, sadece yaşlıyla ilişki kurduğunda belki de ileride görmeyen gözünü görüyor, duymayacak kulağını görüyor. Bu onu depresif hale getiriyor. Onun için bu kuşaklar arası geçirgenliği sağlayabilecek mekânlar, yeni modellerin altyapısı olmalıdır.

9 > Hasta yakınları, eşleri veya çocuklarında Alzheimer hastalığına yakalanılmasından dolayı sanki utanç duyma duygusu olabiliyor. Bu konuda destek verilmelidir.

Işıl ÇALIŞKAN

Çanakkale Belediyesi, Altın Yıllar Yaşam Merkezi
Yöneticisi, Sosyolog

Pandemi sürecinde yaşlılarımızın fiziki hareketsizliklerinden dolayı yaşamış olduğu sıkıntılar var. En önemli psikolojik sıkıntıları var.

➤ Altın Yıllar Yaşam Merkezi, Çanakkale Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü'ne bağlı altmış beş yaş üstü vatandaşlarımıza gündüz sosyalleşme imkânı sunan bir merkez. Burada sosyal, kültürel, fiziksel, bilişsel ve psikolojik aktivitelerini gerçekleştirebilecek alanlar oluşturuldu ve bu atölyelerde, alanında yetkin ve uzman personellerle çalışmalar yapılıyor.

Kentimizin ülkemize örnek bu projesinde kıdemli kentlilerimiz, resim ve el sanatları atölyesinde el becerilerini geliştirme, yeteneklerini keşfetme imkânı buluyor. Hem çalışmaları hem de konserleri oldukça keyifli geçen Demli Sesler Korosu da Altın Yıllar Yaşam Merkezi'nin bir parçası ve gerek koro gerekse diğer müzik çalışmaları için merkezde müzik odası da bulunuyor. Merkez kullanıcıları, satranç, su doku, briç gibi zeka oyunlarından da büyük keyif alırken, spor, nefes egzersizleri ve denge-yürüme çalışmaları için özel hazırlanan spor odalarında da fiziksel aktivitelerden yararlanıyorlar. Tiyatro ve edebi okumalarla sanatsal yönlerini geliştiriyorlar. Doğaya yeniden can verdikleri taş tasarım atölyesinde eşsiz ürünlerini üretiyorlar. Halk Dansları atölyesinde yöresel halk oyunlarını öğrenirken, fotoğrafçılık atölyesinde çektikleri fotoğrafların basımını gerçekleştiriyorlar. Parça parça kumaşları birleştirip, bir araya getirdikleri ürünler de kırkyama atölyesini süslüyor. Bilgisayar atölyesinde, teknolojiyle tanışan ve kendilerini geliştiren kentlilerimiz için

Merkezde, iş ve uğraşı terapisi, kişisel gelişim çalışması, anı paylaşımı, bireysel psikolojik destek ve danışmanlık gibi hizmetler de veriliyor. Deneyim aktarımlarını sağlamak adına okuma-yazma kursu, file örme ve İngilizce atölyesinde ise merkez katılımcıları birbirlerine deneyimlerini aktarıyorlar. Merkezde kuşaklar arası etkileşim ve iletişimi desteklemek adına masal günleri etkinlikleri gerçekleştiriliyor iki kuşağı birleştirerek 65 yaş üstü katılımcılarımız kentimizin farklı kreş çocuklarına masal okuyor. Hem kendi çocukluklarının masallarını yaşıyorlar hem de iki kuşak bir araya geliyor. Çok keyifli saatler geçiyor. Yanı sıra her ay alanında uzman kişiler tarafından bilgilendirme toplantıları da düzenleniyor. Her yıl geleneksel hale gelen satranç turnuvası da satranç severleri bekliyor.

Merkezde sağlık odası, ibadetlerini rahat bir ortamda gerçekleştirebilmeleri için mescit bulunuyor.

Pandemi süreciyle beraber merkez aktif değil ama çalışmalar çevrim içi olarak devam ediyor. İnternet ve akıllı telefon kullanımına yatkın olan gruba nefes egzersizi ve spor çalışmalarımızı, psikoloğumuzun danışmanlıkla ilgili videolarını, el sanatları videolarını, onun harici satranç ve bilişsel beceriler videolarımızı ve arada sırada ayda bir kez planlamaya çalıştığımız konuların uzmanı ile yapmış olduğumuz söyleşilerimizi yayınlamaya çalışıyoruz. Yani ekrandan hizmetlerimizi sunmaya devam ediyoruz. Yaşlılarımızı arayarak onlar için yapabileceğimiz ne varsa tespit yapmaya çalışıyoruz. Erzak, barınma gibi yardım taleplerini yine bu kanalları sunmaya çalışıyoruz. Ama tabi bunlar ekrana ulaşabilen yaşlılar için geçerli oluyor. Binamız çok güzel bir sosyal fiziki çevre sunuyor. Burayı kurarken ergoterapi desteği de aldık. Klasik bir kamu binası değil. Dışarıda çok büyük bir bahçemiz var. Buraya bir anaokulu düşüncesi gelişti. Yaşlılarımıza bunu sordüğümüzde istemediler. Çocukların saatlik ziyaretlerden hoşlanıyorlar ama sosyal hayatlarında zaten torun baktıklarını,

sürekli bir arada olmayı istemediklerini belirttiler ve bu projeden vazgeçildi. Okul ziyaretlerinden, gelip giden üniversite öğrencilerinden memnunar ama o az önce vurguladığımız sürekli beraberliği istemediler. Yaşlılarımızın yeteneklerini aktaracağı atölyeler var. Bütün bir ömrün deneyimini aktaracağı, anlatacağı sohbet edeceği bir alan istiyorlar. Mesela file örmeyi bilen bir amcamız, diğer katılımcılarımıza file örmeyi öğretti. Emekli öğretmenimiz okuma yazma bilmeyen kişilere okuma yazma öğretti. Pandemi sürecinde yaşlılarımızın fiziki, psikolojik ve beslenmeyle ilgili sıkıntıları oluştu. İnternet ve akıllı telefon kullanımıyla ilgili yaşamış olduğu sıkıntılar da var. Psikolojik destek hatlarımızla arayıp onlar için yapabileceğimiz bir şeyler var mı diye görüşmelerimizi sürdürüyoruz. Sosyal mecralarımız aracılığıyla bilgilendirme toplantıları, videolar ya da işleyebildiğimiz dersleri çevrim içi olarak sunmaya çalışıyoruz. Merkezimiz tekrar aktifleştğinde bu süreçte yaşadıkları hareketsizlik durumu ve yalnızlık hislerini gidermek için çalışmalarımızı buna yönelik gerçekleştireceğiz. “Merkez çalışmaları normal hayata dönmelerine olumlu anlamda katkı sunacaktır.”

Cengiz ÇELİKÇİ

Kadıköy Belediyesi Alzheimer Merkezi, Sosyal Hizmetler Uzmanı

> Kadıköy İstanbul'un en yaşlı nüfusuna sahip olan ilçelerden biri olduğu için ve Alzheimer da bir yaşlılık hastalığı olduğu için bu alandaki merkezlerin gerekliliği ortaya çıkmıştır. 65 yaş üzerine bakmadan, Alzheimer raporu olan ve Kadıköy'de ikamet eden hastaların ve hasta yakınlarının sosyal işlevselliğini artırıcı çalışmalarda bulunuyoruz. Bu alanda bir merkezimiz vardı. Pandemiden önce yoğun talepten dolayı pandeminin tam başlangıcında ikinci merkezi açmak üzereyken durdurduk. İki merkezle aylık yaklaşık 180 Alzheimer hastasına, eğitim ve seminerlerle beraber 1000'e yakın Alzheimer hasta yakına destek sağlıyoruz. Bunların arasında psikolojik danışmanlık hizmetlerimiz, bilişsel ve zihinsel rehabilitasyonlarla hastalığın evre atlamasını engelleyici çalışmalarda bulunuyoruz.

Biz bu amaçla merkezlerimizde toplumsal bir güç yaratarak Alzheimer hasta yakınlarının birbiriyle kaynaşmasını ve kendi aralarında birtakım tecrübelerini paylaşmalarını sağladık ve bu noktada da hastalarıyla biz ilgilenirken hasta yakınlarına da eğitimler ve seminerlerle destek sunduk. Bu destek hasta yakınlarının psikolojik açıdan biraz daha güçlenmesini sağladı ve aynı zamanda bu hastalık çerçevesi içerisinde yalnız olmadıklarını gösterdi. Bu da bizim soruna yaklaşabildiğimiz en güzel çözüm oldu. Bunları yaparken Kadıköy Belediyesi olarak multidisipliner bir çalışma modeli izledik. Sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve çeşitli hastanelerle beraber yol olarak hasta yakınlarımızı yönlendirme ve bizim yaptığımız çalışmalarda bi takım

“

Alzheimer hasta ve hasta yakınlarında karşılaşılan en büyük problemlerden birisi yalnızlık.

işbirlikleriyle hasta ve hasta yakınlarımıza en iyi çözümleri sunmaya gayret gösterdik.

Aktif yaşlanmayı savunan ilçe belediyelerinde yaşlı dostu kent ödülleri Kadıköy ve bir de Antalya Muratpaşa Belediyesinde var. Mekânsal tasarım yaşlıya yönelik yapıyor. Her mahallede birden fazla park ya da kaldırımların bahsedildiği gibi genişletilmesi, trafik vb. durumların ona göre yönlendirilmesi ile düzenleniyor.

Alzheimer hasta ve hasta yakınlarında karşılaştığımız en büyük problemlerden birisi çevre tarafından yalnız bırakılma.

Yaşlılık bütüncül bakılması gereken bir konu ve multidisipliner çalışmalarla üstesinden gelinebilecek bir ortam.

“

Alzheimer hastalığı SADECE tek bir kişiyi etkilemiyor, tüm aileyi etkiliyor.

> Gündüz yaşamevimizde; insan hakları ve sosyal adalet temelinde her insanın değerli ve kendi potansiyelinin olduğu anlayışıyla, etik değerler doğrultusunda multidisipliner bir şekilde hemşire, yaşlı bakım elemanları ve sosyal hizmet uzmanından oluşan ekibimizle Alzheimer hastalığı bulunan bireylere ve ailelerine psiko-sosyal destek sağlamakta ve hizmet sunmaktayız.

Amacımız, yapılan etkinliklerle Alzheimer hastalığı bulunan bireylerin kaliteli zaman geçirmelerini sağlamak, zihinsel rehabilitasyon çalışmaları ile onları yaşama bağlamak ve yaşam kalitelerini artırarak hastalığın evre atlamasını geciktirmek. Aynı zamanda Alzheimer hastalarına bakım veren bireylere ve yakınlarına bir nebze nefes aldirmek ve omuzlarındaki yüklerini biraz olsun hafifletmek temel amaçlarımız arasında. Gündüz Yaşam Evimizde sadece Şişli halkına değil İstanbul'un tüm ilçelerinden gelen sakinlerimize hizmet verilmektedir.

Türkiye Alzheimer Derneği Gündüz Yaşam Evimizde yapılan etkinliklerle Alzheimer hastalarının keyifli ve kaliteli zaman geçirmelerini sağlamayı; hasta yakınlarını bakım konusunda bilgilendirmeyi; bakım sürecinde biraz dinlenme ve rahatlatma zamanı sağlamayı; uzmanlarla buluşturmayı; hasta yakınları arasında dayanışmayı artırmayı; hastalıklarının gerektirdiği rehabilitasyon hizmetleri ile hastalığın seyrini yavaşlatmayı; hasta ve hasta yakınlarının yaşam kalitesini artırmayı; hasta ve hasta

Gizem AKPINAR

Türkiye Alzheimer Derneği, Sorumlu Müdür / Sosyal Hizmet Uzmanı

yakınlarının ihtiyaç duyduğu uzman dost elini uzatmayı görev edinmekteyiz. Bu kapsamda program dahilinde zihinsel aktiviteler, psiko-motor aktiviteler, bedensel egzersizler, sanat aktiviteleri, müzik aktiviteleri, ev ziyaretleri, manevi aktiviteler, özel gün kutlamaları, gezi programları yürütmekteyiz.

Pandemiyle birlikte biz de daha dijitalleşmeye, sanal dünyada yeni projeler üretmeye başladık. Bu süreçte evlerinde bulunan yaşlılarımız ve bakım verenlerin yalnız olmadıklarını hissetmeleri için psiko-sosyal destek çalışmaları yürüttük. Hala psikolojik destek toplantıları yapmaya devam ediyoruz. Her hafta Zoom üzerinden farklı konularda uzman konuklarımızla eğitim ve bilgilendirme çalışmalarımız devam ediyor. Dijital çay saati adı verilen bu toplantılarımızı sosyal medya kanallarından da yayınlayarak daha çok kişiye ulaşmaya çalışıyoruz. Aslında daha öncesinde sadece şubelerimizin olduğu şehirlerde yaşayan kişilere hizmet verebilirken, pandemiyle coğrafi sınırları aşarak daha geniş bir kitleye hizmet vermeye başladık. Alzheimer hastalığında tek bir kişiyi ele almıyoruz. Hastalık tüm aileyi etkiliyor. Alzheimer hastasının ailesi, o ailenin sosyal çevresi de bu hastalıktan etkileniyor. Bütün aile, özellikle de bakım veren kişi psikolojik çöküntü yaşayarak yalnızlaşıyor ve kendi içlerine kapanmaya başlıyor. Hizmetlerimizi onların yaşam kalitelerini yükseltmeye yönelik planlıyoruz.

Dr. Mimar Esra AKAN

65+ Yaşlı Hakları Derneği, Yönetim Kurulu Üyesi

► Küresel yaşlanma olgusu, yaşlı kapsayıcı kentler ihtiyacını da hızla arttırmaktadır. Yaşlı uyumlu kent yaşamı için geliştirilmesi gereken; politika, uygulama, mekansal düzenleme stratejilerine yönelik adımların disiplinler arası çalışmalarla atılmasının önemi büyüktür. Yaşlılık, belediyelerce temel bir konu olarak bütünsel bir yaklaşımla ele alınmalıdır diye düşünüyorum. Bunun alt katmanlarında şehir planlamadan, iç mimariye, psikolojiden, sosyolojiye kadar birçok disiplinin birlikteliği önemlidir...

Yaşlı uyumlu kentsel yaşam için; öncelikle yaşlı bireyin gereksinim ve hakları dikkate alınmalı, tercihlerine saygı duyulmalıdır. Bu bağlamda da öncelikle bireylerin gereksinim ve hakları doğru tanımlanmalıdır. Yaşlılara yönelik tasarım süreci, fiziksel çevre oluşturmaın ötesinde, yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik psikolojik, sosyolojik ve kültürel boyutları da içine alan kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınmalıdır...

Duruma mekânsal politikalar eksenini üzerinden baktığımızda, konuyu iki temel başlık üzerinden irdeleyebiliriz. Bunlardan ilki mevcut yapıları çevre olurken, diğeri yeni oluşturulacak çevrelere ve hatta kurumsal çevreye kadar giden boyuttur. Bu konu bağlamında değişen yaşlı gereksinimleri yönünden baktığımızda öncelikle mevcut evin uyumlanması en kolay yaklaşım tarzı olacaktır diye düşünüyorum. Burada da önemli olan problemlerin ortaya

konulmasıdır. Yaşlı birey gerektiğinde evin içinde tekerlekli sandalyesi ile mekânlar arasında rahat geçiş yapabiliyor mu, kapı genişlikleri yeterli mi, kuvvet engel teşkil ediyor mu, kolay banyo yapabiliyor mu, zemin kaydırmaz mı? Bakım ve onarım için örneğin; banyo tadilatı sırasında çıkan molozların tahliyesi için yerel yönetimlerden yardım alabiliyor mu, bu büyük bir problem çünkü... Eşikli geçiş alanları var mı, daire kapısından çıkıp apartman kapısına kadar nasıl ulaşıyor? Asansörü olmayan evlerde asansör izni kolay alınabiliyor mu, apartman çıkışlarında rampa var mı, eğimi doğru mu, tekerlekli sandalyesi ile kaldırıma rahat ulaşabiliyor mu, dolayısıyla da kentin dinamiğine özerk bir şekilde katılabilir mu, soruları dikkatle ele alınmalıdır. Kentte herkese eşit fırsat tanıyan çevresel koşulları yaratmak; tasarımın herkes için erişilebilir nitelikte olmasıyla başlar. Planlamada "standart insan ölçüsü" yerini, her insanın değişik yaş ve durumları göz önüne alınarak "tekerlekli sandalye ölçülerine" bırakmalıdır.

Sosyal izolasyonun önlenmesi, yaşlı bireyi özgürce sokağa çıkartmakla başlar. Bireyi yalnız ve ayrı değil yaşamın içinde tutmak için öncelikle, ev/kaldırım/sokak/cadde/meydan ilişkisinin akışkan, engelsiz ve eşiksiz kurulması oldukça önemlidir... Doğru kaldırım yüksekliklerinden tutun da dış çevredeki yeterli aydınlatmanın ve gürültü kontrolünün sağlanması da bireye güven vererek, dışarı çıkmaya şehrin dinamiğine katılmaya

teşvik edecektir. Yine parklar, kamusal tuvaletlerdeki ergonomik yaklaşımlar ve hatta yaşlı yakını kapsayıcı olmaları da dış çevre kullanımını arttırarak fiziksel, sosyal ve psikolojik olarak sağlıklı kalmalarına destek olacaktır. Yine sokak, mahalle ölçeğinde kurulabilecek danışma gişeleri, yönlendirme işaretleri, sesli bilgilendirme sistemleri ile yaşlı üzerinde oluşabilecek çevresel stres en aza indirgenerek, yön, yol, adres bulma kolaylaşırken, kaybolma hissi azaltılarak, farkındalık arttırılabilir. Çünkü yaşlı yolunu kaybettiğinde ve bu 1-2 defa yaşandığında bir daha dışarı çıkmak istemeyebiliyor.

Bireyi yalnız ve ayrı değil yaşamın içinde tutmak için öncelikle, ev/kaldırım/sokak/cadde/meydan ilişkisinin akışkan, engelsiz ve eşiksiz kurulması oldukça önemlidir...

Çok önemle üzerinde durulması gereken bir diğer konu da kentsel dönüşümle birlikte yaşlı bireyin hızla değişen fiziksel ve sosyal çevre algısı...Örneğin; yaşlının hafızasındaki "arkadaşı Makbule 'nin evi köşedeki sarı binadan sola dönünce, manavın yanındaki yeşil panjurlu iki katlı ev.." görseli kaybolarak, yeri aynı olsa da bulunamaz hale geliyor. Tanıdık çevredeki belli başlı nirengi yapılarının korunmasıyla çevresel hafıza çok da bozulmadan devam ettirilebilir.

Kentleşme ile yaratılan toplu konut yapılanmaları içinde oluşturulacak açık/kapalı sosyal mekanlarla komşuluk ilişkileri sağlanırken, kuşaklararası etkileşimde desteklenebilir. Böylelikle, kentsel dönüşüm yaşlı için kısmen de olsa olumlu hale evirilebilir.

Hep gereksinimler üzerinden gidiyoruz, oysaki yaşlıya tercihleri sorulmuyor. Konuya yaşlının tercihleri bağlamında baktığımızda yerinde yaşlanma ve kurumsal yaşam tercihi oldukça önemli iki başlıktır.

Yerinde yaşlanma için sürdürülebilir modeller üretilerek, yaşlının yalnız ama yalnızlaşmadan kendi evinde, mahallesinde, tanıdık çevresinde yaşamına devam etmesine destek verilebilir

(sıcak yemek/ fatura ödenmesi/yerel yönetim yardımları; asansör izni, yıkım döküm moloz tahliyesi vb.). Ev kazalarını önlemeye yönelik düşme eğitimleri verilerek, ufak tefek uygulamalarla aslında büyük kazaların önüne de geçilebilir.

Yerel yönetimlerle desteklenen küçük ölçekli, düşük bütçeli modellerle mahalle konakları vb. yapılar kimsesiz yaşlılar için yaşlı uyumlu ¾ katlı apartmanlar haline dönüştürülebilir. Böylelikle, tanıdık çevre komşuluk ilişkilerinin devamı için olanak sağlayacaktır.

Üniversitelerin, muhtarlıkların, yerel kuruluşların vereceği desteklerle gençlerin periyodik ziyaretleriyle kuşaklararası etkileşim güçlendirilebilir. Örneğin; genç yaşlıdan turşu yapmayı, erişte açmayı öğrenebilir. Böylelikle yaşlı birey kendini faydasız, işe yaramaz hissetme psikolojisinden çıkıp, ben bugün bir gence sahip olduğum değerlerle bir aktarımda bulundum hissiyatı yaşayabilir. Ayrıca, yaşlı farkındalığı olan sosyal çevrenin sağlanmasının; demans dostu esnaf, bankacı, eczacı, apartman görevlisi eğitiminin verilmesinin de yerinde yaşlanmanın sürdürülebilirliği açısından çok önemli olduğu kanaatindeyim. Yine kentsel dönüşüm sonrası yaşlıya aile yakınlarına yakın; yan yana, alt alta daire seçeneği sunulabilir...

Yaşlıların kurumsal yapı tercihinin gelecekte artacağı da öngörülen önemli bir konudur. Bizim gelenek ve göreneklerimizde yaşlımızı yanımızda tutalım, elimiz üzerlerinde olsun anlayışı vardır. Ancak geniş aile yapısı hızla çekirdek aile yapısına ve hatta bireysel yaşam tarzına dönüşüyor. Eski köşkler, çok odalı evler yerini hızla stüdyo yaşam birimlerine bırakıyor. Değişen çağın dinamizminin geleceğin yaşlılarını kurumsal yapılara yönlendireceği fikrindeyim, her ne kadar yerinde yaşlanmayı çok çok önemli görüyorsam da...

Bu bağlamda kurumsal yapılanmalarda kurgusal mimari özelliklere, boyutsal ve anlamsal yeterliliklere çok çok önem verilmelidir. Az katlı ev benzeri mimari, şehir içi konum yaşlı üzerindeki psikolojik ve sosyolojik etkileriyle olumlu bir yaklaşım olabilir. Kurum içinde sağlanacak yeterli kişisel alan, mahremiyet, sosyal etkileşim de bireyin yeni ve değişen çevresine aidiyetini

arttırarak uyumuna yardımcı olabilecektir. Yaşlılık kurumlarında yaptığım araştırmalarda gördüm ki, yaşlı birey sanılanın aksine bahçedeki güllere, ağaçlara bakmakla mekânsal ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Alan çalışmalarımın birinde şahit oldum ki son derece konforlu koltuklara sahip dingin iç bahçeye bakan dinlenme salonu kullanılmıyor gibi, sadece haberleri seyretmeye birkaç kişi gelip gidiyor. Sakinlerin çoğu, bir koridorun üstünde son derece rahatsız koltuklarda oturuyorlar. Gözlemledim ki o koridorun karşısındaki hareketli dış bahçeye tanıklık ediyorlar. Kendilerine oluşturdukları o yaşam çerçevesinden, yaşamın çeperinden dinamik yaşama tanıklık ediyorlar.

Çoğu zaman yaşlı, yaşlıyla ilişki kurmak istemiyor. Yüz yüze baktığında belki de ileride görmeyecek gözünü, duymayacak kulağını görüyor. Bu onu depresif hale getirebiliyor, bu noktada kuşaklar arası geçirgenliği sağlayabilecek mekânların üretilmesi, yeni modeller aracılığı ile sağlanabilir. Yapılan bir araştırmada ilkokula yakın bir kurumsal yapıdaki yatalak yaşlılar için, öğlen saatlerinde/ teneffüslerde gelen seslerin rehabilite etkisi olduğu kanıtlanmış. Bunun yanı sıra kuşaklararası etkileşimde dikkat edilmesi gereken çok ince bir kırmızı çizgi var. Anaokullarıyla huzur evlerinin iç içe olduğu bir takım modellerde görüldü ki hem pedagojik hem de gerontolojik açıdan problemler yaşanabiliyor. Dolayısıyla da üretilen modellerin farklı disiplinlerin süzgecinden de geçmesi gerekiyor...

Yaşlı için sadece boyutların, ölçülerin yeterli olduğu bir çevre değil, sosyal yapısıyla mekânsal davranış ihtiyaçlarını karşılayacak yeterlilikte mekân yaratmanın önemine dikkat çekmek istiyorum. İnterdisipliner kapsamda olayın ele alınması gerekiyor...

“

Yaşlılara yönelik tasarım süreci, fiziksel çevre oluşturmanın ötesinde, yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik psikolojik, sosyolojik ve kültürel boyutları da içine alan kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınmalıdır...

Hilal BEKTAŞ

İBB Darülaceze Müdürlüğü, Psikolog

> İBB Darülaceze Müdürlüğü olarak çalışmalarımızı pandemi öncesi ve pandemi sonrasında farklı olarak yürüttük. Pandemi öncesinde kurumumuzda kalan yaşlılarımızın bütün ihtiyaçlarını kurum içerisinde karşılayabiliyorduk fakat pandemi ile birlikte kurumumuz dışarıdan gelebilecek risklere karşı önlemler aldı ve bu önlemler nedeniyle yaşlılarımızın özellikle sosyal aktivitelerinde kısıtlamalar oldu. Aynı zamanda yakınlarıyla da görüşmeleri azaldı. Bunlar dışında yaşlılarımızın diğer tüm ihtiyaçlarını pandemi öncesinde olduğu gibi karşılamaya devam ettik. Sosyal aktivitelerdeki kısıtlılık ise, kurumun gerekli önlemleri alarak yürüttüğü çalışmalar ile sağlandı. Pandemi öncesinde kurum personeli yatılı olarak kurumda kalmıyordu. Pandemi sonrasında kurum personeli tamamen yaşlılarımız gibi burada yatılı olarak kalmaya başladılar.

Biz de dahil, kurum müdürü, kurum sosyologları, kurum müdür yardımcıları, yani kurumun bütün paydaşları kurum içinde yatılı kalmaya başladılar. Çünkü yaşlılarımıza hizmet verebilmemiz için dışarıdan herhangi bir riski içeri taşımamamız gerekiyordu. Bütün hizmetleri sağlayabilmenin tek yolu buydu. Yani bizim de burada kalmamız gerekiyordu. 15 günlük periyotlarla testler yapılarak kurumda kalmaya başladık. Yaşlılarımızın yakınlarıyla görüşememe nedeniyle yaşadığı sosyal ihtiyaçlarını gidermeye yönelik çalışmalar başlattık. Birkaç arkadaşımız bu konuda gönüllü oldu ve yaşlılarımızın yakınlarını tek tek aradı.

“

Yaşlıların pandemi döneminde ki en büyük sorunu, sosyal aktivitelerinin kısıtlanması ve yakınlarıyla görüşme imkânı bulamamaları.

Onlarla bir görüşme periyodu belirlediler ve bir randevu sistemi oluşturdular. Bahçemizde karşılıklı görüşebilmeleri için bir alan kurduk. Ziyaretçiler gerekli önlemleri alarak, önlüklerini, siperliklerini, maskelerini takarak geldiler. Burada yakınları ile belli aralıklarla görüşmeler yaptılar. Aslında yaşlılarımızın pandemi sürecinde dışarıda yapamadıkları her şeyi kurum içinde yapmalarını sağlamaya çalıştık. Yani dışarı çıktıkları günlerde pandemi öncesinde ne yapıyorlarsa kurum içinde bunları yapmaya başladılar. Onları bu şekilde kurum içerisinde motive etmeye çalıştık.

Kurum dışında farklı semtlerde 37 tane evimiz bulunmaktadır. Bunları “Yaşam Evleri” olarak adlandırmaktayız. Bu yaşam evlerinde kendi ihtiyaçlarını karşılayabilen yaşlılarımız yaşamaktadır. Yaşlılarımızı bu evlere yerleştirirken özellikle şu konuya dikkat ediyoruz; bireyler daha önce hangi semtte yaşamışsa o semtteki evlere yerleştirmeye çalışıyoruz. Burada yaşayan yaşlılarımızın, daha aktif ve daha mutlu olarak yaşamlarını sürdürdüklerini söyleyebiliriz. Ayrıca pandemi öncesinde kurumumuz, okullar tarafından ziyaret ediliyordu. Şunu söyleyebiliriz ki, yaşlıların gençlerle birlikte yaptıkları buluşmalar oldukça faydalı oluyordu.

“

Yaşlılar belirli bir saatte dışarıya çıkıyorlar ama diğer %70 hayatlarını evde geçirmek zorunda kalıyorlar.

> 2013’ten beri 65 yaş üstü vatandaşlarımıza yönelik hizmetler veriyoruz. İki merkezimiz var bununla ilgili. Hizmetlerimiz pandemiden önce ve sonra olarak ayrılıyor. Pandemiden önce daha verimli zaman geçirmeleri için sosyal etkinlikler, kurslar, geziler, sağlık ihtiyaçlarına göre de seminerler düzenliyorduk. Pandemiden sonra hizmetlerimiz tamamen çevrim içine döndü. Bununla ilgili evde verimli bir hayat geçirebilmeleri için spor aktiviteleri yapmaya başladık. Psikolojik destek sunmaya başladık. Youtube kanalımızdan sağlıkla ilgili videolar paylaşılacak. Bu da yeni bir projemiz olacak.

Kadıköy Belediyesi olarak düzenli olarak kendi üyelerimizi arıyoruz. Bir ihtiyaçları varsa yönlendirme yapıyoruz. Kurduğumuz egzersiz, dans, bilgisayar gibi çevrim içi hizmetlerimizden yararlanmaları için zoom programını öğretmek adına bireysel olarak kişileri teker teker çağırıyoruz. Eğer hiç bilmiyorlarsa veya etraflarında onlara bu programı gösterecek kimse yoksa biz bu programı onlara birebir öğretiyoruz. Daha sonra da kendilerine kendimizin yaptığı Zoom programıyla ilgili nasıl katılabilirler, nereden katılabilirler bunları yol göstermek amacıyla oluşturduğumuz WhatsApp gruplarından küçük videolar gönderiyoruz hatırlamaları adına. Çünkü biz öğrettikten bir süre sonra unutma ihtimalleri çok yüksek oluyor.

Bülent EROĞLU

Kadıköy Alzheimer Merkezi ve Sosyal Yaşam Evi

Bu durumla ilgili teknolojiye biraz daha yabancı, yani biraz çekimser davrandıklarını söyleyebilirim.

Belirli bir saatte çıkıyorlar ama diğer %70 hayatlarını evde geçirmek zorunda kalıyorlar. Biz de buna istinaden onların pandemiden dolayı en az psikolojik hasarla çıkmalarına yardımcı olmaya çalışıyoruz. Çevirim içi psikolojik destek sağlıyoruz.

En büyük sorun zaten tamamen pandemiden kaynaklanan yalnızlık durumları. Tabi bu bir endişe ve korkuya vatandaşları sevk ediyor. Biz de mümkün olduğu kadar bu endişe ve korkuyu ortadan kaldırmaya çalışıyoruz.

Online çalışmalar küçük videolar olarak gönderilmeli hatırlamaları adına. Çünkü biz öğrettikten bir süre sonra unutma ihtimalleri çok yüksek oluyor.

Teknolojiye biraz daha yabancı, yani biraz çekimser davrandıklarını söyleyebilirim. Belirli bir saatte çıkıyorlar ama diğer %70 hayatlarını evde geçirmek zorunda kalıyorlar.

Abdülkadir BİLGE

Belgrad Ormanı Koruma Gönüllüleri Derneği Başkanı

Gençlerle, yaşlıları birleştirici aktiviteler yapmamızda yarar var. Gönüllülük esasına dayalı olarak gençlerimiz yaşlılarla irtibat sağlayacak projeler oluşturmali.

> Pandemiden önceki 2 yılda Alzheimer ile ilgili çalışmalar yaptık. Bu çalışmalar içerisinde mahalle muhtarları ile başlayarak ondan sonra da her mahallenin semtevelerinde veya toplantı salonlarında hastalarımıza, hasta yakınlarımıza sosyolojik ve psikolojik destek verdik. Sarıyer Belediyesinin de yaşlı bakımevleri var. O bakımevlerinde hastalarımız ve yaşlılarımız rehabilite edilebiliyorlar. Ayrıca sosyal aktiviteler bakımından da değişik yerlere otobüslerle yaşlıları götürerek doğayı tanıtmak, çevreyi tanıtmak bakımından çalışmalar yapıyoruz.

Alzheimer çalışmalarımızda Şişli Belediyesindeki Alzheimer binasına gittik, oradaki yapıyla ilgili incelemeler yaptık. İnceleme neticesindeki oradaki hastalara nasıl muamele edildiğini, neler yapıldığını öğrendik. Bir nörolog arkadaşımız, Alzheimer birliğinden bir üye ve ben, üçümüzün katkıları ile konferanslar verdik, çalışmalar yaptık. Bu çalışmalar gerçekten çok faydalı oldu.

Bahçeköy'de bir yaşlı evimiz var, yaşlı evimize çok talep gelmiyor. Yaşlılarımız buradan istifade etmek istemiyorlar. Çok iyi çalışmalar yaptık orayla ilgili, düzenlemelerimiz de çok güzel ama maalesef hasta yaşlılarımızın oraya ilgileri çok fazla değil, bunun araştırılması lazım. Ücretli oluşları dolayısıyla belki bazı çekimserlikler oluşuyor. Ücret ödemek istemiyorlar. Oranın daha farklı bir yapıya veya yerel yönetimin katkısıyla daha iyi bir hale getirilmesinde yarar var diye düşünüyorum. Hasta yakınları, eşlerinin veya çocuklarının bu hastalığa yakalanmasından sanki utanç duyma duygusu var onları belirledik.

Bunların aşılması ile ilgili çalışmalar olması gerekiyor kanısındayım.

Yaşlılar köyü kurmak istedik ancak sonuçta araştırmalarımızda baktık ki yaşlı, yaşlı ile olmak istemiyor. İllaki gençlerle beraber olmak istiyor. Gençlerle, yaşlıları birleştirici aktiviteler yapmamızda yarar var.

Farklı oluşumlarla yaşlılarımızı semt evlerine çekmek, kahvelerin yerine semt evlerini tercih etmelerini sağlamamız lazım. Şu andaki semt evlerimiz sadece beceri atölyeleri olarak kullanılıyor. Bunlar biraz daha genişletilerek ve ek ilaveler yapılarak oraların sosyal ve düzenli hale getirilmesinde fayda var.

Gönüllülük esasına dayalı gençlerimizin yaşlılarla irtibatını sağlayacak projeler oluşturulmasında yarar var. Hasta ziyaretleri olsun, onların ihtiyaçlarına gerekli malzemelerle destek vermek açısından ve bilhassa mesela internet ve telefon bağlantılarıyla ilgili çalışmalarında destek verecek gönüller oluşturmamız gerekir. Siyasi partiler içerisindeki gençlik kollarından bir destek alarak bu yapılabilir. İstanbul Gönüllüleri ile yapılabilir.

Sarıyer Belediyesinin mutlaka bir yaşlı bakım ve Alzheimer ile ilgili bir bölümünün açılmasında yarar var diye düşünüyorum. Sarıyer Belediyesinin böyle bahçeli mekânları var. Bunları talep etmemiz lazım.

Hasta yakınlarına bu Alzheimer hastalığının iyi tanıtılması gerekiyor. Onların sosyolojik, psikolojik yapılarının oluşması ve sürtüşme meydana gelmemesi bakımından çok iyi yapılması gerekiyor. Bu çalışmalar içerisinde hem yaşlılarımız hem de Alzheimer hastaları için orada mekânların çok iyi oluşması gerekiyor.

Kolaylaştırıcı işlemlerin yapılması gerekiyor. Bununla ilgili yerel yönetimlerin baya desteklerinin olması gerekiyor ki çalışmalar tam olsun.

Semtevelerindeki mekânların genişletilmesi ve beceri kursları gibi orada beceri atölyelerinin açılarak onlara daha güzel hayatlar verilmesinde yarar var.

Zabıtaya, emniyet görevlilerine Alzheimer ile ilgili muhakkak bilgiler verilmesi lazım.

Mahalle muhtarları ile beraber bu sorunu öne çıkartıp semt içerisinde veya mahalle içerisinde oluşumlar meydana getirmekte yarar var. Mesela mahalleler içerisinde sanat atölyeleri kurulabilir. O türde çalışmalar yapılabilir. Bizim bir bilgi sanat atölyesi diye atölyemiz var. Bu atölye içerisinde yaşlılarımıza beceri sunucu, güzel resim, heykel, seramik ahşap oyması gibi gerçekten vakitlerini süratle geçirebilen ve huzur bulmalarını sağlayan bir yapı içerisine soktuk. Diğer mahallelerde de aynı birimlerin oluşması çok daha iyi olur kanısındayım.

Sosyal Yardımlarla Bütünleşik Sosyal Hizmet Sunmak Çalıştayı Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Sosyal Yardımlarla Bütünleşik
Sosyal Hizmet Sunmak Çalıştayı”
2 Nisan 2021
tarihinde online platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Saadet GÖNE ERGENÇ**

> **Melsen TUNCA**

Toktut Platformu, Kurucu

> **Ali Haydar ASLAN**

Baltalimanı Mahalle Muhtarı

> **Çağla SALDUZ**

İBB Örnektepe Mahalle Evi, Uzman

> **Eray ÖZGÜNER**

Sarıyer Kent Dayanışması (SKD)

> **Betül SÜNNETCİLER**

İstanbul Barış Lions ve Sarıyer Kent Konseyi Üyesi

> **Ersin ŞEKER**

T.C. Sarıyer Kaymakamlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı,
Vakıf Müdürü

ÖZET

1> Sosyal yardım çalışmalarının temel sorunu kurumlar arası koordinasyon sorununun yarattığı mükerrer yardımlar. Tek bir sistemden yönetilmesi halinde en doğru şekilde yardımlar yerine getirilebilir. Ortak bir veri tabanı oluşturulmalıdır.

2> Yoksulluk ya da muhtaçlık tanımı, bütün paydaşlar tarafından kabul edilebilir bir şekilde oluşturulabilir ve sosyal incelemeler ya da muhtaçlık tespitini bütün kurumlar belirli kriterler eşliğinde gerçekleştirebilir, insanların yaşadığı sorunlar çözülebilir.

3> Sosyal yardım alacak vatandaşların belirlenmesinde muhtarlar kilit roldeler. Bu konuda aktif olarak değerlendirilmeliler.

4> Farklı yardım başlıkları altında disiplinli bir yönetim göstermek zor. Süreci daha basit ve teknik imkânlar dâhilinde yönetmek gerekiyor. Web sitesi oluşturmak, ortak izlenecek yapı kurulabilir. “Askıda” uygulamaları bu konuda daha şeffaf oluyor.

5> Sarıyer’in aşevine ihtiyacı var. Hızlı bir şekilde tamamlanması en azından gıda yardımı konusunda sorunu çözecektir.

6> Covid 19 pandemi süreci yeni dezavantajlı gruplar oluşturdu. Bazı meslek sahipleri süreçten çok etkilendi ve destek ihtiyacı duyuyorlar. Bu yönde oluşan talepleri karşılamak da sürece dâhil edilmelidir.

7> Sosyal yardım yerine; bütünleşik, sosyal, bütüncül sosyal hizmeti sunmak daha doğrudur. Sosyal yardımların amaçtan ziyade araç olarak kullanılması sağlanmalıdır.

8> Bütüncül sosyal hizmet yaklaşımı ile hedeflenen; kadının güçlendirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve bu hedefler doğrultusunda daha çok koruyucu, önleyici hizmetlerin geliştirilmesi olmalıdır.

9> Sosyal incelemelerin, sosyal hizmet uzmanları ve sosyal çalışmacılar tarafından yapılması çok önemli. Sadece sosyal yardım adı altında ve uzmanlar tarafından yapılmayan değerlendirmeler uzun soluklu çözüm oluşturmayacaktır.

10> Kayıt dışı istihdam, sosyal inceleme ve yardım bağlanması için büyük problem oluşturmaktadır.

Melsen TUNCA

TokTut Platformu, Kurucu

> TokTut askıda yemek uygulamasını dijitalle dönüştüren bir hareket. Yurt dışına gittiğiniz zaman İtalya'da askıda kahve görebiliyorsunuz. Bir web sayfasında isteyen kişi istediği kadar yemek bırakabiliyor. Pandemiye Boğaziçi öğrencileri, mezunları ve öğretim görevlilerine duyurduk pilot denemeyi ve ilk gelen yemekleri de Sarıyer Belediyesi aracılığıyla ilçe sınırı içinde ihtiyacı olan noktalara, muhtarlıklara vermeye başladık.

Herhangi bir yardım mont, ayakkabı, tablet, gıda kolisinin bir piyasa değeri var ve dolayısıyla bu suistimale açık olabiliyor. 100 tane gıda kolisi gönderdiğinizde, eğer onu gerçekten bildiğiniz tanıdığınız güvendiğiniz kişilere vermezseniz 100 kolinin 20 tanesi arka kapıdan çıkabiliyor. TokTut'un yemeğinde o yemek o gün dağıtılmazsa ertesi gün çöp oluyor zaten, stoklanamıyor, bir rafa konulup satılamıyor. Herhangi birinin bunu suistimali en fazla 2-3 tane fazla yemesi veya eşine dostuna vermesi oluyor. Şu ana kadar 30 bine yakın yemek dağıtıldı, 30.000 yemeğin içinde sahibine ulaşmayan, ihtiyacın olmadığı yere giden en fazla 100-200 yemek vardır diye tahmin ediyoruz.

Tok Tut un bünyesinde sanal bir iftar çadırı kuracağız. Sanal iftar çadırına yemek toplayıp, ondan sonra yine muhtarlarımız aracılığıyla bunu dağıtmayı planlıyoruz.

Ekonomik sistemler çöküyor. Ocak 2021 yılında en çok konuşulan, en çok Google da aratılan konu bitcoin. Parasal ekonomik düzende kapitalizmin bir faz değiştirmesi söz konusu. Başka tür bir finansal düzene geçiliyor, 200 yıllık endüstri devriminden beri süregelen ve üretime dayanan ekonomi değişiyor ve şu anda dijital paraya geçiliyor. Ekonomik sistem çökerken de enkazın altında yoksullar kalacak. Maalesef daha büyüğü geliyor diye düşünüyoruz. Dolayısıyla bununla ilgili altyapıyı hazırlamamız gerekiyor.

Muhtarlar hane hane kendi bölgesinde ihtiyaç sahiplerini biliyor. O akşam kim aç yatacak bunu muhtar biliyor. Dolayısıyla muhtarların mahalle kılcal damarlarına kadar güçlendirilmesi ve destek verilmesi çok önemli. Önümüzdeki dönemde muhtarların çok daha fazla önem taşıyacağını düşünüyorum.

Piyasa değeri olan ve stoklanabilen yardımlar suistimale açık olabiliyor. Yapılan yardımın nereye yapıldığı ile ilgili bir kafa karışıklığı yaratılmaması için yardım kuruluşlarının dikey hareket etmesi gerekiyor.

Sarıyer Belediyesinin web sayfalarında yardım ile ilgili, Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nün sayfasının daha aktif kullanılması gerekiyor yani Bilgi İşlem Müdürlüğüyle daha sıkı çalışmak gerekiyor.

Tek bir hizmete, tek bir ürüne odaklanan TEMA fidan bağı gibi modeller çok şeffaf oluyor. Şu kadar fidan bağı geldi, bu kadar fidan dikildi. Askıda uygulamaları da buna benzer; askıya şu kadar yemek geldi, bu kadarı dağıtıldı. Bunu suistimal etmek neredeyse mümkün değil. Çünkü hemen ilk incelemede ortaya çıkar. Ne kadar geldiği belli, ne kadar dağıtıldığı belli. Bu uygulamalar yardım işlerinde bir şeffaflık sağlıyor.

Gençlerle iş birliği yapmamız gerekiyor. Çünkü gençler çok hızlı şekilde tek bir şey söylediğinizde bunu bütün dünyaya, binlerce insana yayabiliyor. Bu gücü kullanmak gerekiyor.

Derneklere yer verilmesi konusunda Kollektif House, Impact Hab gibi yeni oluşumlar var. Bunlar ortak ofis kullanımıyla ilgili. Eğer Sarıyer Belediyesinin 10 ofislik bir yeri bile varsa bir kat mesela bir binanın içinde onu birkaç farklı derneğe kullandırarak onlara yer sağlayabilir. Aktif dernekler için ortak bir kullanım alanı olabilir.

“

İki yüz yıllık endüstri devriminden beri süregelen ve üretime dayanan ekonomi değişiyor ve şu anda dijital paraya geçiliyor. Ekonomik sistem çökerken de enkazın altında yoksullar kalacak. Maalesef daha büyüğü geliyor diye düşünüyoruz. Dolayısıyla bununla ilgili altyapıyı hazırlamamız gerekiyor.

Ali Haydar ASLAN

Baltalimanı Mahalle Muhtarı

➤ Haftanın belirli günlerinde bizim mahallede Baltalimanı'nda yoksul insanları tespit ederek tek tek, kapı kapı o insanlara yemek dağıtıyoruz.

Adak kurban yerimiz var. Bizim bağışçı arkadaşlarımız oluyor. Et bağışı yapıyorlar. Burada adaklarını, kurbanlarını kesiyorlar. Bunu da yaklaşık 2 kg, 3 kg şeklinde, yemeklerle beraber insanlarımıza dağıtıyoruz. 6 ay içerisinde Baltalimanı'nda 400'e yakın yoksul evine et girmeyen insanlara et dağıttım.

Aşevi projesinin hızlandırılması gerekiyor. Çünkü Sarıyer bildiğiniz gibi yoksul kesimin, gecekondunun yoğun olduğu bir ilçe olduğu için muhtarlara çok büyük görevler düşüyor.

Sarıyer Belediyesi, Büyükşehir Belediyesi, Kızılay yardım dağıtıyor. Bu yardımların aylık bize çizelgesi gelirse daha iyi olur. İş insanları, yardımseverler geliyor biz de liste halinde yardımları dağıtıyoruz. Belediyenin kime yardım ettiğini bilmiyoruz ve bir kere yardım verilen aileye bir daha veriliyor. Bu konuda diyalog içinde olur ve yardım ettiğimiz insanları paylaşırsak daha iyi olur diye düşünüyorum.

Uyuşturucu konusunda çok büyük sıkıntılarımız var.

Pandemi sürecinde inanılmaz bir yoksullaşma oldu. İnanılmaz derecede boşanma olayları oldu. Günün 24 saatinde gece gündüz sorunlar bize yansıyor.

“

En iyi veri tabanı muhtarlardadır. Çünkü kimin neye ihtiyacı olduğunu çok iyi biliyorlar.

Bu sorunların altından gerçekten kalkamıyoruz, insanlara doğru dürüst hizmet veremiyoruz çünkü bütçemiz yok. Bu nedenle muhtarların bir bütçesi olması gerekiyor diye düşünüyorum.

Kurumlar, kaymakamlık, belediye, vakıflar muhtarlara beraber yoğun çalışırsa daha iyi olur diye düşünüyorum. En iyi veri tabanı muhtarlardadır. Çünkü kimin neye ihtiyacı olduğunu çok iyi biliyorlar.

Ankara Belediyesinin geçmiş olduğu kart sistemine geçerse insanlar evine ne ihtiyacı varsa onu gider alır diye düşünüyorum. Çok iyi olur.

Bu TokTut yemek gibi tabldot çıkarıp her muhtara mahallende kaç kişilik tabldot istiyorsun diye sorulursa o sayıda tabldot muhtara gelir. Her gün her akşam muhtar onu dağıtır. Bu noktada bence bir çalışma yaparsanız çok iyi olur.

Askıda fatura uygulamasını Sarıyer Belediyesi olarak biz yapabiliriz. Örneğin bizim mahallemizde son 2 ay içerisinde 250 kişinin faturası İBB askıda fatura tarafından ödenmiş. Bu gerçekten çok büyük rakam.

İnternet ağı üzerinden sorunlarımızı, önerilerimizi daha sık görüşebilmeyi diliyorum.

Çağla SALDUZ

İBB Örnektepe Mahalle Evi, Uzman

➤ Mahalle evlerinde kadın, çocuk, yetişkin, gençlerin sosyal ve kültürel hayata katılımını artırmak amacıyla rehberlik, danışmanlık hizmetleri, eğitim destek faaliyetleri, bireysel gelişim programları, kente uyum faaliyetleri doğrultusunda, fırsat eşitliği ve sosyal içermeyi sağlayan bir birimiz. Şu an çok yeniyiz, Örnektepe ve Sulukule'de olmak üzere 2 mahalle evimiz var.

Covid 19 yeni dezavantajlı grupların çıkmasına sebep oldu. Eskiden dezavantajlı konumda olan kişiler belliydi, Aile Bakanlığı'nın yardımları vardı, SYDV yardımları vardı. Bu kişiler belliydi ve zamanında bu yardımları alabiliyordu. Şu anda artık müzisyenler, gündelik temizliğe giden kadınlar, hizmet işinde çalışan garsonlar gibi kesimler yeni dezavantajlı grupları oluşturdu. Bence şu an önemli olan bu gruplara ulaşabilmek ve bu grupların acil ihtiyaçlarını sağlayabilmek. Çünkü bu gruplar önceden yoktu. Bilmediğimiz başka gruplar da var aslında.

Sosyal yardımlar, sosyal hizmetin bir aracı, yani sosyal hizmet, sosyal yardımları kapsıyor. Fakat yerel yönetimlerde bilhassa şöyle bir anlayışın hüküm sürdüğünü görüyorum: sosyal hizmet deyince sadece insanların aklına sosyal yardım geliyor. Belediyelerin bütünleşik, sosyal, bütüncül sosyal hizmeti ile yaklaşımları çok daha güzel olacaktır. Yani sosyal yardımlar amaçtan ziyade araç olarak kullanılmasını kabul eden sosyal hizmet sürecinden bahsediyorum.

Muhtaçlık tespitinde çok farklı tanımlamalar var. Bu tanımlamalar her belediyeden belediyeye değişiyor. Kurumdan kuruma da yaşıyor. Aslında kurumların kendi içinde de değişiyor. Örneğin aile yardımının şartları farklı, engelli yardımının şartları farklı. Yani elimizde resmi ortak bir muhtaçlık tanımı yok.

Kayıt dışı istihdam sosyal inceleme için ve yardım bağlanması için büyük problem.

Sosyal incelemelerin, sosyal hizmet uzmanları ve sosyal çalışmacılar tarafından yapılması çok önemli. Çünkü bir eve sosyal incelemeye gidilince sadece o evin ekonomik şartları gözetilmemeli. Bütüncü bir yaklaşımla ailedeki her türlü öykü, ailenin ekonomik sosyal, ilişkisel bütün bağlamları incelenmeli. Ailenin diğer ihtiyaçları açısından da tek sosyal yardım amacıyla gidilmemeli bir eve gidiliyorsa.

Bir yardım başvurusunda kaç gün sonra incelemeye geliniyor ve sonucu başvuran kaç gün sonra alıyor bu da çok önemli. 1 ay mı bekliyor, 2 ay mı bekliyor, kotası ne ya da acil bir durumdaysa, ne yapabilir. Bununla ilgili acil sosyal inceleme ekipleri mi olmalı çok acil durumlar için?

Hak temelli yaklaşımın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bakanlığın kullandığı sistem keşke bu sistem belediyelere işte yardım sağlayan bütün kurumlara aktarılsa ve bütün kurumlar görebilse kim ne yardımı sağlamış, ne zaman sağlamış?

Çok daha verimli, çok daha güzel olabilir. Bu süreç çok daha koordine olabilir.

Belediyelerin iletişimleri çok önemli. Koordinasyon noktasında aylık toplantılar gibi çözüm yolları sağlanabilir. Büyükşehir Belediyesi'nin verdiği hizmet ne, bunu kimlere veriyor, nasıl veriyor, şartları neler bunları her belediyenin bilmesi gerekiyor. İlçe belediyesinin çalışmalarını da Büyükşehir Belediyesi'nin bilmesi alanda hem çalışanlara, hem de halka çok büyük yarar sağlayacaktır diye düşünüyorum.

Pandemi dönemi ile birlikte dezavantajlı gruplar değişti ve bunun yanı sıra ihtiyaçlar da değişti.

Eğitim öğretime erişim çok zorlaştı çünkü herkesin evinde tablet, bilgisayar, akıllı telefon yok. Eskiden tablet bir lükstü ama şu an temel ihtiyaç haline geldi.

Amacımız bütüncül sosyal hizmet yaklaşımı ile kadının güçlendirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve bu hedefler doğrultusunda daha çok koruyucu, önleyici hizmetlerin geliştirilmesi olmalı diye düşünüyorum.

Muhtaçlık tespitinde puanlamaya dayalı bir sistem var. Tamamlayıcı gelir maliyetimiz diye bir gelirimiz var. O gelirin altında ve üstünde kalanları değerlendiriyoruz ve ayrı kıstaslarımız var. 600 lira altında olanlar kabul edilsin, üstünde olanlar kabul edilmesin demek de çok insani gelmiyor çünkü çok fazla alt boyutu var bunun. Engel durumu var. Ev sahibi olma durumu var. Çok fazla değişken durumlar var.

Muhtaç kişilerin sürekli sosyal incelemeye maruz kalmaları, sürekli muhtaçlıklarını tespit ettirmeleri, sürekli muhtaçlıklarının durumlarının devam ettiğini göstermeleri onlar için rahatsız edici olabilir.

Mevzuatta sosyal yardım alanında çok fazla boşluk var.

Türkiye'deki sosyal hizmetinde eksiklerinden biri merkezi ve yerel yönetimler ile STK'lerin koordinasyon ve bağlantısının eksikliği.

Muhtaçlık tespitinde çok ince düşünülmüş bir puanlama sistemi ile sosyal yardımlar cevaplanırsa ya da sonuçları belli olursa çok daha sağlıklı olur diye düşünüyorum. Kayıt dışılık sorununun çözümünün sağlanması ulusal ölçekte olabilir.

Yoksulluk tanımı ya da muhtaçlık tanımı bütün paydaşlar tarafından kabul edilebilir bir tanım şeklinde oluşturulabilirse ve mesela sosyal incelemeler ya da muhtaçlık tespitini sadece bir kurum gerçekleştirirse, açık bir bilgi sistemi olursa muhtaç insanların yaşadığı sorunlar çözülebilir.

“Çocukların eğitime erişebilmesi için belediyeler belki sosyal yardım planlarına tablet eklemesi yapabilirler.

Şu an bizim İBB'de uyguladığımız Sistem mezuniyeti diye bir plan var. İnceleme ve yardımın verilmesi sonrası ailenin hayatında ne değiştiriyoruz önemli. Evlerine gittiğimiz kişiler ben iş bulmak istiyorum diyor. Aslında tekstil işçisiyim ya da ben çok güzel pasta yapıyorum. Bu kişilerin iş bulmalarını sağlıyoruz. Sarıyer kendi içinde böyle bir şey yapabilir, bu şekilde sosyal yardım alanlardan çalışmak isteyenler yönlendirilebilirse sistem mezuniyeti de gerçekleştirilmiş olacaktır.

Koordinasyon eksikliği ile ilgili olarak Sarıyer'de olan bütün STK'lerin bir servis haritası çıkarılabilir. Mesela o örgütler, o oluşumlar neye hizmet veriyor, ne yapıyor bu bilgiler sosyal çalışmacılarla paylaşarak vatandaşın da çok daha aktif bir şekilde yararlanması sağlanabilir. Olabildiğince her STK ile her yerel yönetim ile her ilçe ile bağlantıda olmak kesinlikle geliştirecektir.

Muhtaç kişilerin sürekli sosyal incelemeye maruz kalmaları, sürekli muhtaçlıklarını tespit ettirmeleri, sürekli muhtaçlıklarının durumlarının devam ettiğini göstermeleri onlar için rahatsız edici olabiliyor.

Eray ÖZGÜNER

Sarıyer Kent Dayanışması (SKD)

> Günlük kazanç sağlayan ve açlıkla karşı karşıya kalan kişilerin birebir kapılarına giderek görüştük ve gittiğimiz zaman da biz size yardıma gelmedik, dayanışmak için geldik dedik. Sorunlarını yüz yüze belirledik ve acilen kira yardımı, elektrik, su parası ödemeleri, marketlerden alışveriş çekleri bıraktık. Bu dönemde gördüğümüz insanların hikâyelerini unutamıyorum. Gerçekten açlıkla baş başa kalmak çok kötü bir şey. Bu süreçte muhtarlarla da çalıştık.

Büyükdere'de 3 tane marketle anlaştık. Bir kendine, bir komşuna kampanyası başlattık. Orada büyük bir koli belirledik. İnsanlar kendisine alırken komşusuna da aldılar. Zeytinyağı, pirinç, bulgur aklınıza ne gelirse gücü neye yetiyorsa onu bıraktılar. Bakkallarla konuşarak en acil ihtiyacı olan ve borcunu ödeyemeyen insanları tespit ederek veresiye defterlerini kapattık. Maske ve siperlik yaptık. Siperlikleri hastanelere, işe gitmek zorunda olan çalışanlara ulaştırdık.

Sosyolojik olarak mahallemizin yapısını kültürel, sosyolojik, ekonomik olarak yapısını tespit edip yardımlaşmayı da dayanışma olarak görülüp çok sıkıştığımız noktalarda belediyeden veya kaymakamlıktan yardım istiyoruz.

Kafeler, sanatçılar, ev işçileri, kafe ve kahvehanelerde çalışanlar gibi günlük kazanç sağlayan çevreler birden her şeylerini kaybettiler ve ortada kaldılar. Açlıkla karşı karşıya kaldıklarını gözlemledik. Koordinasyonsuzluk var.

İlçe olarak baktığımızda kaymakamlık, belediye ve muhtarların ortak bir veri tabanı olması gerekiyor. O veri tabanından yardımlar belediye tarafından hızlıca ulaştırılıyor ancak arada onur kırıcı kapıda seslenme şeklinde uygulamalar da oluyor.

SKD olarak toplanacak yer bulamıyoruz. Kafelerde toplanıyoruz. Oda bizim için zorluk oluyor. Büyükdere'de bir semtevimiz yok, genelde Büyükdere'de toplanıyoruz. Semtevlere bir kaç emeklinin geldiği yerler. Mahallede yaşayan kişilerin buralara sahip çıkması lazım. Semt evleri çok değişik değerlendirilebilir. Mahallede yaşayan engelliye, yaşlıya, çocuğa, kadına bütün alanlarda eğitim verilebilir. Sinema gösterimleri, tiyatrolar yapılabilir. Buralar renkli, insanların dâhil olduğu, kendini geliştirmeye açık alanlar haline getirilebilir. İnsanlar burada bir araya geldiğinde dayanışmalar başlayacaktır. Buraların sosyalleşme alanları olarak hızlıca kullanılmasından yanayım.

Sarıyer Belediyesinin sosyal hizmetler konusunda neler yaptığını insanlara çok iyi anlatmamız lazım. İnsanların ulaşabileceği, tek tek hizmetleri inceleyebileceği, katkı koyacaksa katkı koyabileceği bir sayfa olması ve hizmetlerin sürekli paylaşılmasından yanayım. Çünkü insanların bilgisi yok bu konuda. Biz de bunu belki yayma açısından ciddi bir çalışma yapabiliriz. Paylaşım platformu gibi bir şey oluşturulmasını talep ediyoruz.

Kamuda güzel gidecek veya güzel yürüyecek her şey hep bürokrasiye takılmıştır. Birçok dernek kira ödeyemiyor. Avrupa'da bütün belediyeler derneklere yer vermiş, birlikte koordineli gidiyorlar. Ne kadar eksikleri var, birlikte toplantılar yapıyorlar. Dernekler gerçekten çok kötü durumda. Bir de şimdi hükümetin gittikçe artan baskısı var. Gönüllü insanlar buralarda çırpınıyorlar ve çaresizlik içindeler.

İlçenin kaymakamı veri tabanındaki yoksullarla veya ilgili herhangi bir veriyi ayrı ayrı başlıklar atarak bunları düzenleyip belediye ve muhtar kullanımına sunmayı üstlerine, İç İşleri Bakanlığına taşıyarak çözüm bulma konusunda hızlıca adım atabilir.

Mahalle sakinleri, muhtarıyla sorunları oturup konuşabilmeli, birlikte neler yapılabileceğini tartışabilmeli. Mahalleli mahallenin sorunlarına ortak edilmeli, farkındalıkları artırılmalı. Hep birlikte yaşadığımız mahallede yardım yapılacaksa da herkesi bu yardım ağının içine dahil edebilmeliyiz. Birinci hedefimiz mahalle sakinlerini isteyerek, sorunun farkına vararak, kendiliğinden gelişen bir dayanışmanın içine çekebilmek olmalı diye düşünüyorum. Mahalleli muhtarlarla sıkı bir koordinasyon halinde olmalı ve görüşlerini belediyeye yazılı olarak bildirebilmeli.

Belediyenin eşya yardımı ile ilgili olarak istenilen zamanda ihtiyaç duyulan ürün bulunamayabiliyor. Bununla ilgili bir web sitesi olsa ve oradan girip anlık olarak elinizde hangi eşyalar var görüp ona göre hızlıca irtibata geçebiliriz.

Sarıyer Kent Konseyinde Sarıyer'de mesela işlevsel kaç tane dernek var? Bu derneklerle oturup toplantılar daha düzenli yapılabilir. Belediyelerce derneklerden gelen sorunlar daha rahat tespit edilebilir.

Mahalleli mahallenin sorunlarına ortak edilmeli, farkındalıkları artırılmalı. Hep birlikte yaşadığımız mahallede yardım yapılacaksa da herkesi bu yardım ağının içine dahil edebilmeliyiz.

Birinci hedefimiz mahalle sakinlerini isteyerek, sorunun farkına vararak, kendiliğinden gelişen bir dayanışmanın içine çekebilmek olmalı diye düşünüyorum.

Betül SÜNNETÇİLER

İstanbul Barış Lions ve Sarıyer Kent Konseyi Üyesi

► Lions 118 T Yönetim Çevresi olarak kulüplerimizle ve komitelerimizin de organizasyonlarıyla gönüllü hizmet ediyoruz. Eğitim ile bütün engellerin aşılabacağını ve eğitilmiş bir toplumla sağlıklı nesiller yetişeceğini bilinciyle, önem verdiğimiz konuların başında EĞİTİM gelmektedir. Bu sebeple her yıl ilkököl, Ortaokul, Lise ve Üniversitelerde okuyan 500'e yakın öğrenciye burs vermekteyiz. Bursiyerler, burs sorumlularımız tarafından yıl içinde gerçekleştirilen çeşitli toplantılar ve sosyal etkinlikler ile motive edilir, okullarındaki başarı durumları takip edilir.

Uluslararası bir program olan Lions Quest (eğitimcinin eğitimi) programı iki günlük bir eğitim programı olup, okullar ile görüşülerek bu eğitim devlet okullarında ücretsiz olarak, özel okullara ise sembolik bir ücretle verilmektedir. Eğitim bitiminde, bu eğitimi alan eğitimcilere sertifika verilir.

Sağladığımız bağışlar ile, bu sene 3 okula her birinde 20'şer bilgisayar olan Bilişim Sınıfları açtık. Yaşadığımız pandemi döneminde, gerek İstanbul'daki gerek Doğu ve Güneydoğu illerimizdeki okullardaki ihtiyacı olan öğrencilere çok sayıda tablet ulaştırarak, eğitimlerine devam edebilmelerini sağlıyoruz. İstanbul'daki ve ülkemizin birçok şehrindeki okullara kütüphaneler açtık. Okullardan gelen istekler doğrultusunda kütüphanelerine kitaplar bağışlamaya devam ediyoruz. Bu hizmetimize Sponsor olan kitapçıları bize büyük destek veriyor.

Tutulan son raporların çözüm noktalarını, çözüm önerilerinizi bizlerle paylaşırsanız belki biz de bir ucundan tutarız diye düşünüyorum. Bize de bir görev düşse de yapsak durumundayız.

Şanlıurfa Suruç'ta yapmaya başladığımız kütüphane, daha sonra yöre halkının da katılımıyla muhteşem bir kütüphane oldu. Her yıl okullar açılmadan önce Leo'larımız tarafından bir kampanya başlatılır ve çocuklara, yıl içinde ihtiyaçlarını karşılayacak okul malzemeleri dağıtılır.

Köy enstitülerinin yönteminden esinlenerek, ilkököl öğrencilerine evde tarım projesi uygulaması yaptırmaktayız. Kompost olarak adlandırılan organik gübre konusuna çok önem veriyoruz. Kağıthane'deki Sevgi Parkı'na kovalar alarak orada bir uygulama başlattık.

Birçok okula Revir odaları yaptık. Üç yıl evvel başlattığımız Askıda Ekmek projemizle, yöremizdeki fırın, bakkal, market ve benzeri yerlerde bu uygulamayı yaygınlaştırdık. Ayrıca İBB'nin başlattığı askıda ekmek projesine 7700 adet ekmek bağışı yaptık.

Açlık Komitemizin organizasyonu ile Ramazan'da ve bayramlarda, Migros Kart ve İBB kartlarına yükleme yapılarak ihtiyacı olan ailelere bu kartları dağıtmaktayız. Kulüplerimizin destekleri ile, "Bebekler Aç Uyumasın" projemiz kapsamında, ihtiyaç sahibi bebekli annelere aylık bebek maması ve bebek bezi yardımı yapılmaktadır. Bildiğiniz gibi, hapishanelerde anneleri ile birlikte yaşayan bebekler var. Onlara da mama, bebek bezi ve bebek kıyafetleri, Kulüplerimiz ve Çocuklara destek Komitemiz

tarafından bağışlanmaktadır. Kağıthane'de engelli ve engelsiz çocukların birlikte oynadıkları bir SEVGİ PARKI yaptık. Her yıl parkta yaptığımız çeşitli etkinliklerle ve çocuk şenlikleriyle çocukları buluşturuyoruz ve kaynaşmalarını sağlıyoruz.

Yaşamakta olduğumuz pandemiye istinaden, geçtiğimiz yıl ve bu yıl hastanelerimize sayısız tıbbi malzeme yardımı yaptık ve yapmaya devam ediyoruz.

Pandemide hayatını kaybeden doktorlarımız ve sağlık personeli için, Çekül tarafından Kırklareli'nde tahsis edilen bölgede, Lions 118 T Yönetim Çevresi Kulüplerimizin ve Çevre Komitesinin desteğiyle, 3000 ağaçla UNUTULMAZ SAĞLIKÇILAR KORUSU oluşturduk. Çocuk Kanseri konusuna çok önem veriyoruz. KAÇUV ve ÇOKSEV ile ortak çalışmalar yapmaktayız. Bu merkezlerde tedavi görmekte olan çocuklara ve ailelerine her ay destek vermekteyiz. Ayrıca Çapa ve Cerrahpaşa hastanelerinin Onkoloji bölümlerine de bağışlar yapılmaktadır.

Cerrahpaşa tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Gastroenterolojisi Bölümü'ne, endoskopi yıkama cihazı bağışladık. Beyin felci teşhisi konan 5 yaşında bir çocuğun ameliyatını yaptırdık. Afetlere maruz kalan bölgelerimize; İzmir'deki deprem mağdurlarına ve ülkemizin çeşitli yerlerinde çıkan yangınlarda mağdur olanlara ve Karadeniz bölgesindeki sel felaketzedelerine acil yardımlar ulaştırdık. Lions'un kurduğu ve halen birlikte çalıştığımız Vakıflarımız ile de hizmetlerimize devam ediyoruz. Bunlar;

Altı Nokta Körler Vakfı
Türkiye Körler Vakfı
Türk Kalp Vakfı
Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı (KORUNCUK)
Türk Lions Vakfı
Göz Nurunu Koruma Vakfı
Türk Böbrek Vakfı ve Hizmet Hastanesi
Türk Lions Beceri Kazandırma Vakfı (TÜLBK)
Ege ve Akdeniz Hizmet Vakfı (EAİV)
21. Yüzyıl Eğitim ve Kültür Vakfı (YEKÜV)
Lions Eğitim ve Hizmet Vakfı
Bağımlılığı Engelleme, Mücadele Ve Eğitim

Vakfı (BEMEY)
118 E Lions ve Leo Kulüpleri Sağlık, Eğitim, Sosyal Hizmetler Vakfı (LİSES)
Anadolu Lions Diabet Ve Rehabilitasyon Vakfı (ALDİVAK)
Lions İstanbul Anadolu Yakası Sosyal Hizmetler Vakfı (LİAY)

Bunların dışında Sarıyer belediyesi ile yaptığımız Türkan Saylan Yaşam evi ve yine Sarıyer Belediyesi iş birliği ile yaptığımız bir diyabet evimiz mevcuttur.

Sağlık Çalıştayı

Sonuç Raporu

Sarıyer Kalkınma Eylem Planı
güncelleme çalışmaları kapsamında
Sosyal Politikalar başlığı altında
“Sağlık Çalıştayı” 3 Nisan 2021
tarihinde online platformda
gerçekleştirildi.

KATILIMCILAR

Kolaylaştırıcı: **Armağan EREN**

> **Dr. Seyhan GÜLCE**

İBB Sağlık ve Hıfzıssıhha Müdürlüğü, Evde Sağlık
Hizmetleri Sorumlu Doktor

> **Ecz. Gülsen USTA**

İstanbul Eczacılar Odası Bölge Sorumlusu
(Canbakan Eczanesi)

> **Oya SEBÜK**

Altı Nokta Körler Vakfı Göz Merkezi, Yönetim Kurulu Başkanı

> **Dr. Levent GÖNENÇ**

Rumeli Feneri Aile Sağlığı Merkezi, Aile Hekimi

> **Dr. Yasemin İNAL**

Pınar Mahallesi Aile Sağlığı Merkezi, Aile Hekimi

> **Uz. Dr. Kadriye ŞENEL**

Sanovel İlaç, Grup Medikal Müdürü

ÖZET

1 > Sarıyer'in mevcut konumu dolayısıyla, özellikle köyler bölgesine sağlık hizmeti götürmek konusunda sorun yaşanıyor.

2 > Sarıyer'den İBB'ye sağlık alanında gelen taleplerin en önemlisi "Bakım" başlığındadır.

3 > Sarıyer'de sağlık talebinde bulunan hastaların çoğu yalnız yaşıyor. Bu hastalara yönelik düzenli iletişim kurulabilir. Nüfusumuzun hızla yaşlandığı da mutlaka göz önüne alınarak bu alanda doğacak ihtiyacı şimdiden hazırlanmak gerekiyor. Evde bakım ve ruh sağlığıyla ilgili konulara daha çok ihtiyacımız olacak.

4 > Koruyucu sağlık hizmeti yatalak hastalar yanı sıra onlara bakanları da kapsamalıdır. Evde yatalak birine bakan kişi bütün gün onunla uğraşarak, tükeniyor. Psikolog desteğine ihtiyaç duyan çok insan sağlıkçılar tarafından görülmektedir.

5 > Evde bakım tespiti için aile hekimleri ilk başvurulacak kişiler olabilir. Çünkü kendi nüfusumuzu en iyi tanıyan grup onlar. Kimin gerçekten evde bakıma ihtiyacı var görevleri dolayısıyla biliyorlar. Dolayısıyla bu konuda iş birliği yapılabilir.

6 > Yatağa bağımlı hastalara hizmet veren kişilerin çocukları için sağlıklı koşullarda hizmet veren kreş ve anasınıfları kadının hem sosyal hayattaki statüsü hem de sağlıkları ile ilgili gelişme sağlar.

7 > Evde bakıma ihtiyacı olan kişilerin ve bakanlarının eğitilmesi gerekiyor. Yatar pozisyonunda hastayı besleyip aspirasyonla acile giden hastalar var.

8 > İBB ile Sarıyer Belediyesinin mükerrer hizmet götürdüğü haneler tespit edilmiş durumda. Daha düzenli bir iş birliği kurulabilir.

9 > Refakat hizmeti güncellenebilir. Yurtdışında, Türkiye'de Bursa'da örnekleri olan gönüllü komşuluk gibi evde yatan hastaya refakat etmek, arkadaşlık etmek şeklinde bir sosyal proje geliştirilebilir.

10 > Atık ilaçlar ile ilgili onaylanmış atık kutuları bekleniyor. Gelen hastalar da konu ile ilgili bu yönde bilgilendiriliyor. Hem çevreyi korumak hem de içme sularına kimyasalların karışması önlenir.

11 > Köyler bölgesinin gece sağlığa ulaşımı zor. Sarıyer Merkez'de gece ulaşılacak herhangi bir sağlık kuruluşu yok. Gündüz aile hekimleri görevde olduğu için sorun yaşanmıyor fakat gece problem çok büyük. Köyler bölgesinde ulaşımın kolay olabileceği 1-2 noktada en azından gece hizmet verebilecek basit enjeksiyon, pansuman ihtiyaçlarını karşılayabilecek sağlık kabini gibi kuruluşlar yapılabilir.

12 > Sarıyer Merkezdeki hastanenin acil bölümünün açılması ve basit operasyonlar için kullanılması mümkün olabilir mi? Ya da çok yakındaki bir sağlık kuruluşunun alt katı acil haline getirilebilir mi?

13 > Erişebilirlik sağlık hizmetlerine ulaşım için de çok önemli. Sadece görme engelliler için değil, bütün engelliler ve yaşlı bireylerin kamusal alanları rahat kullanmaları desteklenmelidir.

14 > Sarıyerimizin görme engelliler, az görenler ve engelliler ile ilgili istatistik bilgi toparlamasında fayda vardır. Örnek olur.

Türkiye'de bu konu çok ciddi bir sorundur.

15 > Akraba evliliklerinden kaynaklanan görme engelliler var. Önleyici sağlık için daha çok zaman ayırıp daha fazla çalışma yapılmalıdır.

16 > Görme ve bedensel engelli bireylerin istihdamı hem ekonomik hem de ruhsal sağlıkları bakımından çok önemli.

17 > Diyabet çok büyük bir problem, sadece Sarıyer'in değil tüm Türkiye'nin problemi. Çok hızlı artıyor. Pek çok kronik hastalığa sebep olabiliyor. Koruyucu hekimlik konuşmalarını artırmak için mobil bir ekip oluşturulabilir.

18 > Aile sağlık merkezlerinde laboratuvar tetkikleri yapılsa da bazı hayati tetkikler yapılamıyor. Önceden D ve E vitamini değerlerine bakılabilirken, artık bakılamıyor. Bu tetkikler yaşlılar için çok önemli.

19 > Köyler bölgesinden Sarıyer Hamidiye Etfal'e gitmek için tünelden çıktıktan sonra Haciosman yokuşundan yukarı çıkmak, Haciosman metrodan geri dönerek tekrar Haciosman yokuşunu inmek gerekiyor. Kalp krizi gibi çok acil müdahale gibi durumlarda bu denli vakit kaybı hastayı kaybettirebilir. Mutlaka tünel çıkışı hastaneye bağlanan bir yol açılmalıdır.

20 > Özellikle köylerde çalışan hekimlere nüfusa göre ücret ve personel veriliyor. Maddi güç tam zamanlı hizmetli tutmaya yetmiyor. Tek hekim ve tek hemşire hem laboratuvar hem pansuman hem acil hem de aşılama hizmeti veriyor. Aynı zamanda da hasta bakıyor.

21 > Sağlık, insanın bedensel, ruhsal ve sosyal olarak kendini iyi hissetmesi halidir. Erken teşhis merkezi mutlaka olmalıdır. Kanseri, diyabet gibi hayatı tehdit edecek unsurları erkenden yakalamalıyız.

22 > İnsanların sosyal olarak sağlığını korumak için yürüyüş yolları yapılabilir. Koç Üniversitesi'nden Rumeli Feneri'ne kadar veya Rumeli Feneri'nden Kilyos'a kadar yürüyüş parkurları var. Ama araç güzergahı olduğu için güvenli değil. Bunun yanına ormanın içerisinde yürüyüş ve bisiklete binme alanları yapılabilir.

23 > Aile sağlığı merkezlerinin bina girişlerinde rampalar yok, tutacak yok, kapı genişlikleri yetersiz. Binalar sağlıksız ve güvenliği yetersiz. Apartmanların zemin katlarında, bodrum katlarında kötü koşullarda hizmet veren gerçek bir denetlemede asla bir sağlık hizmeti sunulmayacak binalarda hizmet veren yerler var. Sağlık hizmeti verilen yerler, sağlıklı koşullarda hizmet sunmalıdır.

FOTOĞRAF

Dr. Seyhan GÜLCE

İBB Sağlık ve Hıfzıssıhha Müdürlüğü,
Evde Sağlık Hizmetleri Sorumlu Doktor

> Sarıyerle ilgili ufak bir araştırma yaptım. Evde sağlık hizmetlerinin de çok etkili olduğunu gördüm. Sarıyer’de verdiğimiz evde sağlık hizmetleri ile ilgili de bir karşılaştırma yaptım. Biz 4 yerleşkede evde sağlık hizmeti olarak yola çıkıyoruz. Sarıyer bölgesinden Edirnekapi birimimiz sorumlu. Sarıyer’deki hastalara ulaşım ile ilgili uzaklık bizi biraz etkiliyor. Ancak 153’e yapılan başvurularda gördüğüm kadarıyla 2020 yılında evde sağlık hizmetleri kapsamında Sarıyer Belediyesi ile paralel olarak verdiğimiz hizmetlerimiz; evde doktor muayenesi, hemşirelik hizmetleri, nakil, hane ile kişisel temizlik hizmetleri, fizik tedavi ve psikoterapi.

2020’de bize gelen 18.052 başvurudan 452’si Sarıyer ilçesine ait başvuru ve biz bunun tamamına gitmişiz. Bunun içerisinde 11 hane ve kişisel temizlik, 8 fizik tedavi, 10 psikoterapi, 45 nakil, kalan sağlık bakım ihtiyacını gidermişiz. Sarıyer’de fizik tedavi ve temizlik talebinin az, sağlık bakım talebinin ise fazla olduğunu görüyorum. Bunun dağılımına baktığımız zaman da daha çok ameliyat sonrası bakımlara gittiğimizi görüyorum.

Hastalarımızın çoğu yalnız yaşıyor. Yaklaşık 5 -7 yıldır orada devam ettiğimiz belli hanelerimiz var. Kamu kurumlarına ya da bakımevlerine yatmalarını önerdiğimiz ama yatıramadığımız, kişinin reddettiği belli hanelerimiz var üzerinde çalıştığımız.

2021’de 111 başvurunun tamamına gitmişiz. Bunun 31 tanesi 65 yaş altı, kalanı 65 yaş üstü. Bu yıl nakil taleplerimizin o bölgede arttığını görüyorum. 36 kişiyi mükerrer nakillerimiz olmuş. 5 hane temizlik, 1 fizik tedavi ihtiyacı olmuş, kalanın da yine bakım hizmetleri için talepler gelmiş. Sarıyer’den 153 üzerinden gelen her başvuruya uygunluğu durumunda destek vermişiz. Maddi olarak ya da yanında yakınları olmadığı gerekçesiyle kendi imkânlarıyla ihtiyaçlarını temin edemeyenler bizim öncelikli kişilerimiz.

Genele baktığımız zaman Sarıyer bölgesinde Ayazağa’dan fazla başvuru var. Bizdeki başvurularda hane olarak sadece 25 kişi Ayazağa’dan, 24 kişi Yeniköy’den, geri kalanlar diğer mahallelerden.

Hizmet kriterlerimizden birisi de, herkese hizmet götürebilmek için İstanbul genelinde başka bir yerden hizmet alıyor veya alma şansı var ise önceliğimizi alamayan gruba kaydırmayı tercih ediyoruz. Mesela haftanın 2 günü bakıma gittiğimiz haneler var. Kalan 3 gün de Sarıyer Belediyesi geliyor diye sonlandırdığımız vakaları gördüm. Sarıyer Belediyesi geliyor olunca biz oradan çekilip hiç hizmet alamayan gruba yönelmeyi tercih ediyoruz.

Sarıyer’de daha çok refakat hizmetinin eksik olduğunu görüyorum. Yalnız olan kişi başvurusu bizde daha çok sosyal hizmete ihtiyaç duyuyor. Yalnız yaşayan, ailesi yanında olmayan profili daha çok görüyorum.

Sarıyer, başvuru sayısı İstanbul geneline göre düşük bir ilçe. Ekonomik durum dağılımını Sarıyer’de genellikle iyi görüyoruz. Belki de o yüzden büyükşehir çok başvuru yok diye düşünebiliriz. Belki Sarıyer Belediyesinin de hizmet vermesinden dolayı İstanbul Büyükşehir Belediyesine fazla dönüş yapılmıyor.

Koruyucu sağlık kısmı evde bakıma ihtiyaç duyan kişileri olduğu gibi onlara bakan kişileri de kapsamalı. Şimdi yatalak olmuş, bir şekilde dezavantajlı olmuş kişiler var. Onlara bakmak zorunda kalan kişiler var. Aslında 2 grup da bizim profilimiz.

Evde yatalak birine bakan kişi bütün gün onunla uğraşılıyor, tükeniyor. Psikolog desteğine ihtiyaç duyan çok insan görüyoruz. Biz mobil olanları Büyükşehir Belediyesinin psikoterapi ve danışmanlık merkezlerine yönlendiriyoruz. Yatalak durumda olanlara da psikolog desteğini ev ortamında sağlıyoruz.

Aylarca evden çıkamayan insanlar var, banyo hizmeti veriyoruz. Evinde banyosu uygun olmayan kişileri Darülaceze’de yıkıyorduk. Şimdi anlaştığımız iki yer var. Yine Büyükşehir Belediyesinin mekânları orada yıkamaya götürüyoruz. Sadece evden çıkmak için banyo hizmeti isteyen hastalarımız oluyor.

Hastaların ömür boyu bizler yanlarında olamayacağız. Bakıcıları onlara bakmaya devam edecek. Evde bakıma ihtiyacı olan kişilerin ve bakanlarının eğitilmesi gerekiyor. Yatar pozisyonda hastayı besleyip aspirasyonla acile giden hastalar var.

Covidli hastalara sadece küreksan yapmak için gidiyoruz. Öğretiyoruz, ayırıyoruz. Sağlık konusunda hem koruyucu sağlıkta hem de sağlığının sürdürülebilirliği konusunda bir ekip oluşturarak eğitim vermenin önemli olduğunu düşünüyorum.

Muhtarlarla birlikte çalışılıp kontrol alanlarındaki evde bakım ihtiyacı olan kişilerin erken tespitinin sağlanması. Evde bakıma ihtiyacı olan kişilere bakanların da bu anlamda ruh sağlığının ya da sosyal sağlıklarının iyileştirilmesi için belki öncesinde tespit yapılabilir.

“

Evde yatalak birine bakan kişi bütün gün onunla uğraşılıyor, tükeniyor. Psikolog desteğine ihtiyaç duyan çok insan görüyoruz.

Aile hekimleri kendi kontrolü altında olan nüfus sayısının içerisinde evde bakıma ihtiyaç duyan kişilerin erkenden tespiti ve müdahalesi de sağlanabilir.

Evde bakım hizmetiyle ilgili insanlara eğitim verilebilir. Bizim sadece ameliyat sonrası Edirnekapi’den araç kaldırıp, sırf batikonla pansuman için Zekeriyaköy veya Yeniköy’e gittiğimiz hastalarımız var. Hastalar eğitilebilir. Her ilçe kendi içerisinde bunu yapabilir diye düşünüyorum aslında.

Evde hasta bakanlara destek olunmasıyla ilgili belki evde bakım gerektiren hastası olan kişilere Sarıyer Belediyesi etkinlikler düzenleyebilir. Dönem dönem onları alarak hava aldırma, gezdirme, bir yemek ortamı ya da bir etkinlik ortamı sağlayabilir. Taşınabilir durumda olanlar evden çıkartılabilir. Yatalak insanların da bir şekilde dışarıya çıkartılıp dış ortamı görebilmesi sağlanabilir. Tabi pandemi ile ilgili engellilerimiz olacaktır ama çözüm bulunabilir diye düşünüyorum.

Sağlık eğitimleri artırılmalıdır. Sarıyer Belediyesi bir ekip oluşturarak hem evde bakım hastaları hem yaşlı bakım hem de genel olarak sağlık eğitimlerinin desteklenmesini sağlayabilir. Yatan hastaya nasıl bakılır? Hastaya nasıl pozisyon verilir? Nasıl beslenir? şeklinde eğitimler verilebilir. En önemlisi diyabetik hastalara beslenme konusunda anlatılması gereken şeyler var.

Refakat hizmeti güncellenebilir. Yurt dışında, Türkiye’de örnekleri olan gönüllü komşuluk gibi evde yatan hastaya refakat etmek, arkadaşlık etmek şeklinde bir sosyal proje geliştirilebilir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi dışında kimse o riski alıp enjeksiyon yapmıyor. Ben ve hekim arkadaşlarım toplumdaki ihtiyacı gördüğümüz için serum enjeksiyon hizmetini götürüyoruz. Enjeksiyon ihtiyacı var ve gidecek yeri yoksa insanların ihtiyaçlarını giderebilmek için riskli işlere girdiğimiz de oluyor.

Ecz. Gülsen USTA

İstanbul Eczacılar Odası, Bölge Sorumlusu
(Canbakan Eczanesi)

> Atık ilaçla ilgil Eczacı Odası olarak görüşmeleri yaptık. Birçok eczacımız bu konuda paylaşımlarda bulundu. Belediyemizden onaylanmış atık kutuları bekliyoruz. Gelen hastalarımıza da bunu belirtiyoruz. En azından çevreyi bu şekilde koruyalım diyoruz. En azından tuvalet sularına karışıp oradan içme sularımıza kimyasallar karışmasını diyoruz.

Köyler bölgesinin gece sağlığa ulaşımı zor. Sarıyer Merkez'de özellikle gece herhangi bir sağlık kuruluşu yok. Hastaların en ufak bir enjeksiyon için dahi Çayırbaşı'na gitmeleri gerekiyor ki köyden çok uzak oluyor. Gündüz aile hekimleri görevde, gece problemimiz çok büyük. Nöbetlerde görüyoruz ki özellikle enjeksiyon konusunda hasta bir antibiyotik enjeksiyonu için köyden Çayırbaşı'na gitmek zorunda kalıyor ya da konu komşuya enjeksiyon yaptırmaya çalışıyor. Çok acil durumda eczanelerin böyle bir yetkinliği var ama Sağlık Bakanlığı tarafından yasaklanmış bir şey o yüzden eczanelerde de herhangi bir şey yapılamıyor nöbet dahi olsa.

Köyler bölgesinden belirli saatten sonra araç bulunamadığı için sağlık kurumlarına ulaşım olamıyor. Ulaşımın kolay olabileceği 1-2 noktada en azından gece hizmet verebilecek basit enjeksiyon, pansuman ihtiyaçlarını karşılayabilecek belediyenin sağlık kabini gibi kuruluşlar yapılabilir.

Sağlıkla uzaktan da olsa ilgili bir konu da sokak hayvanlarına verilen artık yemek ve hazır yemler sokaklarda ziyan oluyor, çamur haline gelip çöp olarak gidiyor. Besleme alanları gerekiyor. Dezenfeksiyon işleri tekrar hız kazanmalı.

Çayırbaşı'ndaki hastaneden dönüşte özellikle köyler bölgesine giderken tünel yolundan bir giriş olmadığı için trafikten çok uzun sürede ulaşabiliyorlar. Gidiş kolay ama dönüşte hastaneden tünele bir giriş yok. O yüzden zorlanıyorlar.

Sarıyer merkezdeki hastanenin acilinin açılması ve basit operasyonlar için kullanılması mümkün olabilir mi? Veya çok yakındaki bir sağlık kuruluşunun en azından alt katı acil haline getirilebilir mi?

Uz. Dr. Kadriye Şenel

Sanovel İlaç, Grup Medikal Müdürü

Benim için çok gerçekten faydalı oldu. Sizleri tanımaktan da çok mutlu oldum. Özellikle bir mail adresi kadar sizi kendime yakın hissediyorum artık. Çalışma arkadaşlarımla beraber de onların fikirlerini alıp Sarıyer adına sizlerle paylaşmak istiyorum. Aslında bugünün benim için diğer bir kazancı o oldu. Herkese ayrı ayrı teşekkür etmek isterim.

> Toplum sağlığına dönük böyle bir çabayı görmek beni de çok mutlu etti. Sanovel ilaç 1983 yılında kurulmuş. Ar ge yatırımları, üretimi ve insan kaynakları olan yatırımı satış, pazarlama ekibiyle ilaç endüstrisinde ilk 20 ciro sıralamasında yer alan firmalardan bir tanesi. Her zamanda toplum sağlığına dönük oluşumlara destek konusunda istekli olmuştur. Bizim merkez ofisimiz, Sarıyer İstinye Mahallesi'nde yer alıyor. Üretim fabrikamız Silivri'de yer almakta. Ciddi bir insan kaynağımız var merkez ofiste de. Sanovel ilaç olarak her zaman iş birliğine hazırız.

Oya SEBÜK

Altı Nokta Körler Vakfı Göz Merkezi,
Yönetim Kurulu Başkanı

> Emirgan Mahallesi çok kör dostu bir mahalle haline gelmiş. Ancak biz İstanbul'u ve Sarıyer'i kör dostu yapmak istiyoruz. Her türlü engellinin erişiminin kolay kılınması için Sarıyer'imizin elinden geleni yaparak örnek belediye olmasını tavsiye etmek isterim. Erişebilirlik çok önemli. Sadece körler için değil, bütün engelliler hatta belirli yaşın üstündeki insanlar için de çok önemli. Çünkü tökezleyip düşme ihtimali var. Gün içerisinde kaldırımlara park eden arabalar kör vatandaşlara engel oluyor.

İstatistik ve veri azlığı çok fazla. İstanbul Büyükşehir Belediyemizle bir AB projesi ve İstanbul Kalkınma Ajansı Projesi yapalım istiyoruz. Çünkü az görenlerin saptanması için hiç bir veri yok. Türkiye genelinde yok. Kaç kör vatandaş var, ne saffadalar, nasıl olmuşlar, körlükleri nasıl gelişmekte, kaç yaşlarındalar, bunlarla ilgili veri yok.

Altı Nokta Körler Vakfı'na yapılan rampa olması gerekenden dik ve parapetsiz yapıldığı için erişilebilirlik komisyonu tarafından onaylanmadı. Belediye yapılan işi ne isteniyorsa, standartları neyse ona çok uygun şekilde yapmaya özen gösterip iki iş çıkartmamayı hedeflemelidir.

Nasıl ki yatalak hasta götürülüp de banyo yaptırılıyorsa engelliye de hiç dokunmadığı, hiç yapmadığı şeylerin yapılabilirliğini sunmak, belediyemizin insana insanca yaklaşma ve artık temel ihtiyaçtan daha gelişmiş ihtiyaca cevap vermesi konusunda bir fikir olabilir. Olmuşu çözerek, gördüğünüz gibi bu kadar çabuk üreyen kalabalık bir ülkede bir şeyleri tam yakalayamayız.

“

Sarıyer için iyinin de iyisini istemekte hakkım olduğunu düşünüyorum. Çünkü Sarıyer dünyaya model olabilecek konumda. Türkiye her şeye layık, Türkiye'deki insanlar her şeye layık. Layıklarını bulmadıkları zaman da çok üzülüyorum. İstiyorum ki sizin gibi sosyal düşünceli belediyeler desinler ki biz yapabiliriz.

Olacağı önlemek için belki toplum belediyemiz tarafından bilinçlendirilebilir. Tabi her şeyi belediyeden beklemek zor bir şey. Sivil toplum kuruluşları da yardımcı olmalı.

Akraba evliliklerinden kaynaklanan körlük vakaları var. Önleyici sağlık için daha çok zaman ayırıp daha fazla emek vermek gerektiği kanısındayım. Sağlık kuruluşlarımız çok güzel ancak özellikle körlerin bu binalara girdiklerinde yollarını bulabilmeleri için girişte belki ne nerededir şeklinde bir gösterge panosu konulabilir.

Sarıyer'imizde körler, az görenler ve engelliler ile ilgili istatistiki bilgi toparlamasında fayda vardır. Örnek olur. Belediyeler birliği için model olabilir.

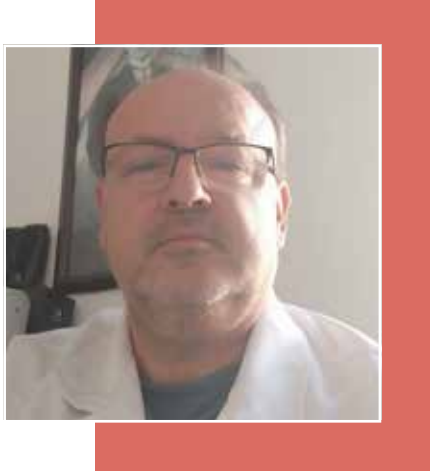
Engellilerin sadece “mı” gibi kullanılmaları onların psikolojilerini çok bozuyor. Körler için, engelliler için ne yapabilirizi düşünmeniz en büyük çözüm yolu bir körü istihdam etmenizdir. Kendisini çalıştırırken büro içerisinde hareketlerin, gelip giderken yollardaki durumunu incelediğiniz takdirde yaşanmış bir deneyime sahip olursunuz. Belediye olarak ihtiyaçlarını görebilirsiniz, izleyebilirsiniz. Çağrı merkezi elemanı olarak ya da bilgisayar kullanımı gerektiren idari bölümlerde az görenleri istihdam ederek bu konuda örnek olabilirsiniz.

Sarıyer Belediyesi yıldızları yaratılabilir. Engellilik dalında bir işi en iyi yapan seçilebilir. Sarıyer Belediyesinin yıldızları engellilere her işi başarabileceklerinin özendiricisi olabilir. Sosyal yaklaşımlarla bu tarzdaki özel yetenekliler bursu gibi bir şey oluşturabilir.

Toplumun bilinçlendirilmesi için gezici bir bilgilendirme ekibi olabilir. İğneyi ve pansumanı yapabilecek motorize hızlı sağlık ekibi oluşturulabilir.

Diyabet çok vahim bir sorun. Bu konuyla ilgili koruyucu hekimlik konuşmalarını artırmak için bir ekip kurulabilir ve okullara gidip çocuklara, velilere, halka inip sosyal ortamda konuşmalar yapılabilir.

Dr. Levent GÖNENÇ

Rumeli Feneri Aile Sağlığı Merkezi,
Aile Hekimi

> Köyler bölgesinde çoğu vatandaşın ulaşım için bir taksisi, dolmuşu bile yok. Rumeli Feneri'nden otobüse biniyorlar. Birçoğu maskelerini belki 4 - 6 gün kullanıyor.

Bine yakın balıkçı tayfası var ve hepsi Karadeniz'den gelme. Burası turuncu iken Karadeniz biliyorsunuz kıpkırmızıydı. Bu insanların hiçbirinin arabaları yok. Hepsi otobüse binerek gidiyorlar test yaptırıyorlar. Zaten 30 kişi-40 kişi bir teknede yaşıyor. Bir kişi covid olsa hepsine bulaşıyor. Muhteşem bir tehdit.

Evde eğer siz, eşiniz, çocuğunuz veya diğer ev bireyi covid hastasıysa karantinadasınız. 112'yi aradığınızda geliyor hepinize PCR testi yapıyor ama evde herhangi biri covid hastası değilse bu hizmet yok. Siz otobüse biniyorsunuz, gidiyorsunuz. Bu arada bütün çevreniz tehdit altında.

Belli saate kadar insanlar enjeksiyonunu, pansumanını, serumunu taktırabiliyor ama beşten sonraz Sarıyer Hamidiye Etfal Hastanesi'ne gitmek zorundasınız. Zaten covid tehdidi var, gidilmiyor. Çok basit bir enjeksiyonu yapamıyoruz. Sarıyer'in merkezinde veya köylerde bu konu çok önemli. Eskiden İstinye ile Sarıyer merkez verirdi acil hizmetini koskoca Sarıyer bölgesine. Ama Sarıyer Merkez'de acil hizmeti şu an da verilemiyor.

Aile sağlık merkezlerinde laboratuvar tetkikleri yapıyoruz ama bazı hayati tetkikleri yapamıyoruz.

Mesela Coumadin diye kan sulandırıcı bir ilaç var. Dozu fazla olduğu zaman bu ilaç beyin kanaması yapıyor, kişiyi öldürebiliyor. Az olduğu zaman işe yaramıyor. Zaten bu pıhtı için kullanılan bir ilaç. Kişinin kalp hastalığı veya felçliliği belki devam ediyor ama basit bir İNR'yi yapamıyoruz. Biz bu kişi İNR'yi yaptırabilmek için Hamidiye Etfal Hastanesi'ne gidiyor. Sedimantasyon, aso, bir romatoid faktörü dahi bakamıyoruz. Eskiden D ve E vitamini bakardık, artık bakamıyoruz. Yaşlılar için çok önemli ama maalesef yapılmıyor.

Zekeriya köy bölgesinden Hamidiye Etfal'e gitmek için tünelden çıkıp Haciosman yokuşunu tekrar yukarı çıkmak, Haciosman metrodan dönmek, tekrar Haciosman yokuşunu inmek gerekiyor. Çok acil müdahale gerektiren durumlarda niçin bu kadar vakit kaybedelim ki? Bu gibi durumlarda insanlara çile çektirmeye gerek yok.

Her hekim günde en az 30 kişiye aşı yapıyor, bazı birimlerde bir gün içinde 100-120 kişi aşılanıyor. Aşıdan sonra herhangi bir reaksiyon geliyor mu diye 15 dakika beklettiğimiz için birbirlerine temas ediyorlar. Bir tanesi Covid olsa maalesef o bölgedeki herkes covid oluyor.

Özellikle köylerde çalışan hekimlere nüfusa göre ücret ve eleman veriliyor. Mesela ben tek hekim, tek hemşire ile idare etmeye çalışıyorum.

Onun dışında hizmetimizi de sadece 2 saatlik orada tutabiliyoruz. Yani maddi gücümüz ona yetiyor. Dolayısıyla baya bir zorlanıyoruz. Çünkü hem laboratuvar hem pansuman hem de acil hizmeti veriliyor. Aşılama hizmeti veriyorsunuz aynı zamanda hastalara bakıyorsunuz. Bize dışarıdan destek sağlarsanız memnun oluruz.

Covid 19'la mücadele bir tek evine git, PCR testi al, ondan sonra Fabipramin diye bir ilaç var. Bunu ver git değil maalesef. Benim birçok hastam var. 3 ay, 5 ay sonra pıhtılaşma bozukluğundan dolayı hayatını kaybediyor, bacağı kesiliyor, bağırsağı kesiliyor. Bu konuda insanları aydınlatmanız gerekiyor. Kan sulandırıcının önemini aile hekimleri bile daha bir senedir ya biliyor ya bilmiyor.

Psikoloji merkezlerimiz çok az. İnsanlar sorunlarını kendileri çözmeye çalışıyor veya saklıyorlar, aileleri ile paylaşmıyorlar. Özellikle bu son pandemiden beri çocuklarımız, büyüklerimiz herkes evlere kapandı. Spor yapmıyorlar, sürekli bilgisayar başındalar.

Hemen hemen her gıdamız ucuz ve sahte. Bu şekilde de koruyamayız sağlığımızı. Diyabetten bahsediyoruz. Diyabetten öyle şeker yememekle koruyamayız kendimizi.

Sağlıklı yaşam için yürüyüş ile ilgili sahil bandında kafamıza bir balıkçının kurşunu gelecek endişesiyle yürüyoruz. Bunu denetim altına almak lazım. Sahil yürüyüş yolundaki tehlikeye yönelik olarak belirli yerlerde balık tutma yerleri serbest olup, belirli yerlerde yasak olabilir diye düşünüyorum.

Aile sağlık merkezinde yapılamayan basit tetkikler 3-4 yere birer laboratuvar kurularak, testler ise Hamidiye Etfal veya Belediye Sağlık İşleri Müdürlüğünde yaptırılabilir.

Zihinsel engelli çok hastamız var. Bu çocukları eğittikten sonra, çeşitli yerlere çalışabilecekleri, istihdam edilebilecekleri yerler açmalıyız. Bu çok güzel bir hareket olur. Bizler de gideriz orada onlarla sohbet ederiz.

Onlarla arkadaşlık yapmak bile onlar için çok güzel bir şey.

Kanserle savaşı sadece panolarda görüyoruz. Kanserle savaş açısından belediye bir ultrason, radyoloji merkezi kurabilir. Tüm batin ultrasonu ile tarama sayesinde en ufak bir tümörü daha başlangıç safhasında yakalarsak yayılmadan insanları kurtarıyoruz. Bu merkeze bir mamografi de kurulabilir.

Sağlık; insanın bedensel, ruhsal ve sosyal olarak kendini iyi hissetmesi halidir. Erken teşhis merkezi mutlaka istiyoruz. Kanser, diyabet gibi hayatı çok değişik tehdit edecek unsurları erkenden yakalamalıyız.

İnsanların sosyal olarak sağlığını koruması için yürüyüş yolları yapılabilir. Koç Üniversitesi'nden Rumeli Feneri'ne kadar veya Rumeli Feneri'nden Kilyos'a kadar aslında yürüyüş parkurları var. Ama güvenli değil, arabalar geçiyor. Bunun yanına yürüyüş ve bisiklete binme alanları yapılabilir ormanın içerisinde.

Sarıyer Belediyesi doğal ürünleri hem yerinden hem köylüden bulabilir, bu doğal ürünlerin satıldığı marketler açılabilir.

Radyoloji merkezi için İBB ile beraber çalışabilirsiniz. İsterseniz kadroyu siz kurarsınız; 2 tane radyolog, 2 tane radyoloji teknisyeni ile bu merkezi canlandırabilirsiniz. İsterseniz Sağlık Bakanlığı ile bir protokol imzalarsınız, yeri ve aracı gereci temin edersiniz, sağlık personelinin onlardan istersiniz. Teşhis merkezlerini kurmak son derece basit.

Zekeriya köy bölgesinden Hamidiye Etfal'e gitmek için tünelden çıkıp Haciosman yokuşunu tekrar yukarı çıkmak, Haciosman metrodan dönmek, tekrar Haciosman yokuşunu inmek gerekiyor. Çok acil müdahale gerektiren durumlarda niçin bu kadar vakit kaybedelim ki? Bu gibi durumlarda insanlara çile çektirmeye gerek yok.

Dr. Yasemin İNAL

Pınar Mahallesi Aile Sağlığı Merkezi,
Aile Hekimi

> Birinci basamak sağlık hizmeti veren biz hekimler bildiğiniz gibi İstanbul aile hekimliği sistemine geçtikten sonra kendi bulduğumuz, kirasını ödediğimiz binalarda hizmet vermek durumunda kaldık. Bir kısmımız devlete ait binalara yerleşti ama bir kısmımız yerleşemedi.

Aile sağlığı merkezlerinin binaları sıkıntılı, girişte rampalar yok, tutacak yok, kapı genişlikleri yetersiz. Binalar sağlıklı ve güvenli yetersiz. Apartmanların zemin ya da bodrum katlarında, kötü koşullarda gerçek bir denetlemede sağlık hizmeti verilemeyecek binalarda hizmet veren arkadaşlarımız var. Biz istiyoruz ki hizmet verirken insana yakışır, sağlıklı koşullarda hizmet verebileyim.

Belediyemiz rampası, kapısı, gerekli oda sayısı ile örnek aile sağlığı merkezleri binaları yapabilir. Biz kiracı olarak yerleşebiliriz oralara. Hem halkımız için hem de orada çalışan hekim arkadaşlarımız, diğer sağlık çalışanı arkadaşlarımız için bu inanılmaz güzel bir hizmet olur. Mevcut ASM binalarındaki basit tadilat ihtiyaçları için belediye bize destek olabilir. Bu da hizmet verdiğimiz kitle için son derece önemli diye düşünüyorum.

Özellikle dezavantajlı gruplar, yaşlılar, engelliler, kadınlar, çocuklarla ilgili pek çok sorun var. Benim en çok gözlemlediğim ve üzüldüğüm şey -direk sağlıkla ilgili olmadığını düşünebilirsiniz belki ama bence çok ilgili- özellikle kadınlar arasındaki okuryazarlık seviyesinin oranının düşük

olması. Gerçekten Sarıyer gibi bir yerde gencecik kadınlar arasında bile okuryazar olmayan ya da gerçekten adını yazarken zorlanan pek çok kadın var. Bu kadınlar çocuk büyütüyor, sokağa çıkıyor. Zorlandıklarını düşünüyorum. Bunun bir çeşit engellilik olduğunu düşünüyorum. Yaşlılar arasında da çok fazla var. Okuryazar olmayan bir kadının hem kendine hem çocuklarına hem çevresine yeterince faydalı olamayacağını düşünüyorum. Yapılan pek çok çalışmanın geride kalacağını düşünüyorum.

Engellilerle ilgili biz de son derece zorlanıyoruz. Onlara hizmet verirken bazen onların ihtiyaçlarını gidermek konusunda çaresiz kalıyoruz. İlaç vs. elbette daha kolay ulaşılıyor artık ama onların günlük yaşamlarını kolaylaştırmak konusunda ne yapabiliriz?

Pandemi nedeniyle çocukların eğitimi çok aksadı. Pandemi koşullarında onları sokağa çıkartamadığımız için evlerde kaldılar; hem beslenmeleri hem ruh sağlıkları hem de eğitimleri çok etkilendi.

Evde enjeksiyon konusu son derece sakıncalı bir şey. Pek çok hata olabilir. Acil bir alerjik reaksiyon gerçekleşebilir. Bu riski kimse almak istemez. Evde enjeksiyon yapılmamalı. Gerçekten çok acil ise evde yapılmasına mutlaka bir hekim karar versin ve giden hekim enjeksiyona bağlı anafilaktik bir şey yaşandığında orada hemen müdahale edebilecek bir ekip olsun.

Biliyorsunuz nüfusumuz hızla yaşılanıyor. Evde bakım ve ruh sağlığıyla ilgili konulara daha çok ihtiyacımız olacak.

Hastalara ve engellilere bakanların ruh sağlığı problemi gerçekten çok önemli. Yatalak kişi kadar onunla baş başa kalan, sürekli onunla uğraşmak zorunda kalan kişilerin sağlığı da giderek bozuluyor. Bir evde 2-3 tane hasta olabiliyor.

Covid 19 şüpheli hastaların taşınması teşhisi için konusu çok önemli. Yeni mutasyon daha hızlı artıyor. İnsanlar bu konuda çok duyarlı ve titiz değiller. Toplu taşıma imkânları da yeterli olmayabilir. Toplu taşıma araçlarıyla teşhis için hastaneye bir yerlere gitmeleri hepimizin sağlığı için bir tehdit.

Belediyemiz bir teşhis merkezi, ünitesi ya da ekibi kurabilir. Şikâyeti olan hastalara teşhis için evde PCR testi için hizmet verebilir. Hasta evinden ayrılmadan ve taşınmadan bu kadar çok bulaşmanın belki de önüne geçebiliriz.

Kanser taramaları da çok önemli. Sağlık Bakanlığının İstanbul'daki bu hizmeti çok yeterli değil. Evet, hastanelerde var ama özellikle bu dönemde insanlar oraya ulaşmakta çok güçlük çekiyorlar, randevu alamıyorlar. Sayılar çok azaltıldı. İstanbul'da 4 ya da 5 tane kanser tarama eğitim merkezi var. Sarıyer'de yok, buradaki hasta en yakın ilçe Eyüp'e gitmek zorunda.

Biliyorsunuz insanlar hastanelere gitmekten özellikle çekiniyorlar. Hastane değil de tarama merkezlerine daha kolaylıkla giderler diye düşünüyorum. Okuduğum yayınlarda kanserle ilgili tespitlerin de gecikmeye başladığını görüyorum. Dolayısıyla artıyor.

Diyabet çok büyük bir problem, tüm Türkiye'nin problemi. Çok hızlı artıyor. Pek çok kronik hastalığa sebep olabiliyor.

Evde bakım tespiti için biz aile hekimleri gerçekten ilk başvurulacak kişiler olabiliriz. Çünkü kendi nüfusumuzu en iyi tanıyan grup biziz. Kimin gerçekten evde bakıma ihtiyacı olduğunu kolaylıkla tespit edebiliriz. Dolayısıyla bu konuda iş birliğine son derece açığız.

Enjeksiyonluk ilaçların pek çoğunun alternatif tabletler, oral alınabilecek formları var. Bunlar kullanılabilir.

Ameliyat sonrası bakıma, pansumana ihtiyacı olan, rapor çıkartılması gereken, tekrar bir hekimin görmesi gereken, yatalak hastalar için iş birliği yapılarak bu kişi gerçekten böyle midir diye evde bakım ekipleri bize danışabilir, aile hekiminden fikir alabilirler.

Hem kadınların hem de bu yatalak kişilere bakan kişilerin sosyal hayata katılımı ile ilgili belediyemiz vapur turlarını biraz daha artırılabilir.

Yatalaklara hizmet veren kişilerin çocukları için kreş ve anasınıfları imkanı hem kadının sosyal hayattaki yeri ile ilgili hem de sağlıkları ile ilgili gelişme sağlar.

Sadece kleksan yapmak için ekip gitmemeli. Hasta Aile sağlığı merkezine geldiğinde kleksan için biz mutlaka ya kendisini ya da yakınlarını çağırıp özellikle eğitiyoruz. Hepimiz bu konuda duyarlı ve dikkatli olursak bu konunun gündemden düşeceğini düşünüyorum.

Belediyemiz bir kanser tarama ve eğitim merkezi açabilir. Bunun için HPV numunesi alınması, mamografi ve ultrasonografi gerekiyor. KETEM dediğimiz kanser tarama eğitim merkezlerinde uygulanan işlemler yapılabilir.

Diyabet hastalarının hareketli bir yaşam tarzı sürmesi, koruyucu sağlık hizmetleri için son derece önemli.

Kanser taramaları da çok önemli. Sağlık Bakanlığının İstanbul'daki bu hizmeti çok yeterli değil. Evet, hastanelerde var ama özellikle bu dönemde insanlar oraya ulaşmakta çok güçlük çekiyorlar, randevu alamıyorlar. Sayılar çok azaltıldı. İstanbul'da 4 ya da 5 tane kanser tarama eğitim merkezi var. Sarıyer'de yok, buradaki hasta en yakın ilçe Eyüp'e gitmek zorunda.

SARIYER
BELEDİYESİ

MEDYA VE İLETİŞİM OFİSİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.